Digitaliseret af | Digitised by

DET KGL. BIBLIOTEK
Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):	Pontoppidan, Henrik.
Titel | Title:	Lykke-Per.
Bindbetegnelse | Volume Statement:	Vol. 5
Udgivet år og sted | Publication time and place:	København : Det Nordiske Forlag, Bogforlaget Ernst Bojesen, 1898-1904
Fysiske størrelse | Physical extent:	8 bd.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

57,-237.
Ex1

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
130014824325

HENRIK PONTOPPIDAN

LYKKE-PER

HANS STORE VÆRK

LYKKE-PER

HANS STORE VÆRK

20/902. Nr. 1159.

Oplag: 2300 Ekspl.

H. H. THIELES BOGTRYKKERI

HENRIK PONTOPPIDAN

LYKKE-PER

HANS STORE VÆRK

KØBENHAVN
DET NORDISKE FORLAG
BOGFORLAGET
ERNST BOJESEN
1901

FORHISTORIEN

Per Sidenius, en ung Ingeniør, har udarbejdet et kæmpemæssigt Kanalprojekt og konstrueret nogle Vind- og Bølgemotorer, hvorfor han forgæves har søgt at interessere Offentligheden. Han har bl. a. skrevet en Bog om sine Ideer og faaet den trykt ved Bistand af en beundrende Ven, Ivan. Denne er Stedsøn af en hovedrig jødisk Købmand Philip Salomon, i hvis Hus han imidlertid er bleven indført, og hvis Steddatter Jakobe han efter nogen Kamp vinder. Han har netop begivet sig ud paa en lang Studierejse til Udlandet og befinder sig i Berlin, da han fra sit Hjem, en jysk Præstegaard, modtager Meddelelse om, at hans Fader ligger for Døden. Hans Forhold til Hjemmet har altid, tildels paa Grund af hans irreligiøse Standpunkt, været daarligt, i mange Aar ganske afbrudt. Efter nogen Vaklen rejser han dog nu hjem. Indtrykkene fra Dødsnatten og Begravelsen vækker Anfægtelser hos ham; og under et Vinterophold i en lille ensomt liggende Bjergby, hvor han har slaaet sig ned for at følge et stort Strømreguleringsarbejde, er han tilsidst ved at synke hen i religiøse Grublerier, da hans Forlovede, der aner Sammenhængen, hemmeligt rejser ned til ham. Et ugelangt, ubundet Kærlighedsliv maner Dødens Skygger fra hans Vej. —

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

FØRSTE KAPITEL

Der havde allerede en Tid rørt sig et ganske kraftigt Nyliv i den danske Hovedstad. Folk fra Provinserne eller fra Udlandet, som ikke havde set Byen i nogle Aar, kunde næsten ikke kende den igen, saadan var den vokset, og saadan havde den i alle Henseender forandret sig. Den evropæiske Kulturbølge, for hvilken særligt Dr. Nathan havde været en veltalende Herold, havde ikke alene vakt et længe ukendt aandeligt Røre, skabt en Række revolutionerende Digtere, Videnskabsmænd og Politikere, den havde ogsaa paa det rent praktiske Omraade fremkaldt et Gennembrud af ung og dristig Handlekraft, der søgte sig Tumleplads. Per Sidenius var blot en blandt mange ærelystne og levekære unge Mænd, hvem den ny Tids Foretagelsesaand og de store Industrilandes halvt eventyragtige Udvikling havde opildnet og »sat Guldfluer i Hovedet«, — som der gnavent sagdes om dem. Paa samme Tid, som han stod og svedte og fløjtede over sit Tegnebræt i den lille, mørke Nyboders-Bagstue, havde der rundtom paa Handelskontorernes Skruestole, ved Bankernes

klædesbetrukne Pulte og paa de bageste Bænke i Universitetets juridiske Avditorium siddet andre forvovne Drømmere, der i det skjulte beredte sig til engang at gribe Førerskabet i Landet, — og virkelig var det allerede lykkedes enkelte af de klogeste og behændigste af dem at tilkæmpe sig en fremskudt Plads i det offentlige Liv trods en fanatisk Modstand af de hidtil Styrende, navnlig af den reaktionære Regering og det ganske molboagtige Hof.

I Virkeligheden var da København paa gode Veje til at lade sig erobre af den ny Tid og dens Aand. Ikke alene havde Byens Omfang og hastigt fordoblede Folkemængde nu skaffet den Rang blandt Verdens Storstæder, men Livet i dens Gader, Arten af dens Forlystelser, Tonen i dens Presse og i Selskabslivet blev Dag for Dag mere evropæisk. Havde Dr. Nathan i sin Tid, da han vendte hjem fra sin første, lange Udenlandsfærd, modtaget et Indtryk af Byen som af en Tornerose-Stad, hvor Tiden i en Menneskealder havde staaet stille, vilde man nu, ifald man kom sydfra, snarere kunne være i Tvivl om, hvorvidt man overhovedet havde overskredet nogen Landegrænse.

Ude i Provinserne derimod, navnlig i Købstæderne, levedes Livet endnu saa temmelig uforandret i de udslidte Former. Her dominerede stadig en opblæst Embedsstand i Kraft af sin akademiske Dannelse, her var endnu den lyrisk be-

vægede Student Dagens Helt, naar han i Ferien vendte hjem med Silkehuen paa sit lokkede Hoved og sang »Gluntarnes« punschvamle Melodier i en damefyldt Baad ude paa Fjorden i de dagklare Sommernætter. At en af Handelens eller Industriens Mænd, hvor rig han saa var, ved Hjælp af en Etatsraadstitel blev sat i Rang med Statens galonerede Tjenere, — det var endnu dengang utænkeligt i Provinsen.

Heller ikke ude i Bondelandet var det noget Sted kommen til et afgørende Brud med Fortiden og dens Fordomme. Vel havde der begyndt at rejse sig Dampskorstene over Mejerierne, og Tærskeværker og Mejemaskiner afløste efterhaanden Plejl og Le. Men trods alle Forbedringer i Driften, og trods den stigende Oplysning, forarmedes Landbefolkningen stadig mere. Prioriteterne i Ejendommene voksede. Landets Gæld til Udlandet steg med mange Millioner om Aaret.

Imidlertid sad den bredbagede danske Bonde paa sin Gaard med en uanfægtet Følelse af at udgøre Nationens Marv, at være dens Kærnekraft og Fremtidshaab. Det var en Forestilling, der i Aarhundredets Løb var bleven en Slags nationalt Dogme, som tilsidst den grundtvigske Folkehøjskole havde helliggjort. Fra Skagen til Gjedser forenedes By og Land i en ærefrygtsfuld Dyrkelse af Smørret og Flæsket i Dannevang.

Under alt dette groede Landets Aaer og Fjord-

løb bestandig mere til. Disse Handelens gamle Kongeveje, hvor der endnu i det forrige Aarhundrede havde været en saa livlig Skibsfart, at en enkelt Borgermand her kunde mønstre en Selvejer-Flaade paa indtil tyve Oceansejlere, tjente nu hovedsageligt til lidt fattigt Fiskeri. De uhyre Arbejdsværdier, som de hvileløse Vinde daglig førte henover Landet, indfangedes stadig kun af Melmøller. Og langsmed Kysterne steg og sank de lange Bølgerækker og udtømte brølende deres Kraft i det tomme Rum. Mens andre Nationer rundt om paa Jorden ofrede Strømme af Blod og Guld for at erhverve et Stykke Strandbred eller blot en Kulstation, henlaa den fyrretyve Mil lange Strækning fra Skagen til Esbjerg — Bredden af en Verdenskanal — som en fygende Sandørken uden en Havn endsige en virkelig By.

Adskillige Steder omkring i Landet havde man ovenikøbet ved Kunst understøttet Naturens Ødelæggelsesværk, inddæmmet Vige og tørlagt Sunde og Indsøer, alt for at skaffe endnu mere Kvægfoder. Der, hvor i Fortiden fuldlastede Sejlere stod ind fra Havet med Bud fra fjerne Lande, bredte sig nu grønne Enge med yvertungt Malkekvæg og fremkaldte et bedragerisk Indtryk af Velstand. Selv hvor man undtagelsesvis — som inde paa de jyske Heder — havde gjort et Tilløb til et virkeligt Rydningsarbejde, var det atter her for at skabe endnu mere Markjord, endnu flere Hus-

mandstilværelser, endnu mere af den kummerlige Fattigmandslyksalighed, som Per havde spottet saa kraftigt i sit lille Stridsskrift.

Saaledes var det gaaet til, at København aldeles havde taget Luven fra det øvrige Land, der mere og mere sank ned til at blive en Slags Overdrev til Hovedstaden. Til denne søgte Landets virkelystne Arbejdskraft, ligesom stadig mere af Provinsens Kapital strømmede hertil, lokket af Spekulationens høje Procenter. Kun hvad der angik København og dens Udvikling, havde overhovedet i den senere Tid kunnet gøre Regning paa at samle den almene Interesse om sig.

Dette var en af Grundene til, at Pers Pjece, skønt den udtrykkeligt var anlagt paa at gøre Opsigt og vække Uro, aldeles ingen Opmærksomhed havde vakt hverken i København eller ude i Landet. Det havde været omsonst, at hans opofrende Ven og Svoger, Ivan Salomon, havde bestormet Redaktionskontorerne med Opfordringer til at lade Allarmtrommen røre. Han var allevegne bleven mødt med ligegyldige Skuldertræk. Et Kanalprojekt, gældende Jylland! Vind- og Bølgemotorer ved Blaavandshuk! Sligt var ikke Sensationsstof. Selv Dyhring, der dog havde visse Grunde til at vise sig imødekommende overfor ham, undskyldte sig, idet han foregav allerede at have faaet Ubehageligheder nok for den Petit-Ar-

tikel, han i sin Tid paa hans Opfordring havde skrevet om Sagen.

Ikke en Smule bedre Held havde Ivan haft med sine Forsøg paa at interessere Pengemænd og Spekulanter for sin Vens store Fremtidsværk. Hele denne Vinter, mens Per selv sad som en fangen Ørn nede i den østerrigske Bjærgdal, midlertidigt stækket af en pludseligt opkommen Trang til at udgrunde Verdensgaaden, havde Ivan været virksom for ham og hans Sag og hverken sparet sine Ben eller sine Talegaver for personligt at indvirke paa Forretningsverdenens ledende Mænd, først og fremmest paa sin egen Fader, der imidlertid paa det bestemteste havde afslaaet at befatte sig med den.

Philip Salomon havde stadig ingen Tillid til sin Datters Forlovede, og hans Kone delte i dette som i de fleste Tilfælde ganske hans Følelser. Skønt ingen af dem ligefrem udtalte det, havde de endnu ikke kunnet opgive Haabet om, at Jakobe skulde komme til Fornuft og itide bryde en Forbindelse, der efter al menneskelig Beregning kun kunde bringe hende Skuffelse og Sorg.

Saa var det en Aften i Marts, at Philip Salomon efter Middagsmaaltidet, hvorunder han mod Sædvane havde været meget ordknap, bad Ivan om en Samtale. Han tog Sønnen med sig ind i det pragtfulde, gyldenlæderbetrukne Ryge- og Bi-

blioteksværelse ved Siden af Dagligstuen, hvis Dør han lukkede efter dem.

Det var just den samme Dag, hvor Fru Salomon om Morgenen havde faaet Brev fra Jakobe, hvem alle troede i god Behold hos Veninden i Breslau, men som nu skrev fra en lille østerrigsk-italiensk Grænseby, at hun ikke havde kunnet modstaa Fristelsen til at hilse Foraaret velkomment og derfor havde lagt Vejen til Breslau sønden om Alperne. Samtidig lagde hun ikke Skjul paa, at hun her havde truffet sammen med sin Forlovede, og at de for Tiden i Fællesskab foretog en Udflugt i Bjergene.

Herom nævnede Philip Salomon dog intet til Ivan. Efter Samraad med sin Kone havde han besluttet af Forsigtighedshensyn ikke at lade noget Menneske ane, hvad Jakobe havde anset det for rigtigst at tilstaa for sine Forældre.

Alligevel ledte Philip Salomon straks, men paa forretningsmæssig Maade, Talen hen paa Per, idet han spurgte Ivan, hvordan det egentlig gik ham med hans Bestræbelser for at danne et Interessentskab til Udnyttelse af Vennens foregivne Opfindelser. Han havde, som han sagde, nu i nogen Tid intet hørt derom.

Ivan skar en Grimace og slog afværgende ud med Haanden.

»Lad os tale om noget andet, Fa'er!... Hvordan det gaar? Hvordan mener du vel, det kan

gaa, naar de, som er nærmest til at tage Affære her, forholder sig ligegyldige. Jeg har sagt dig det før, at det første, Folk spørger om, naar man henvender sig til dem, er din Stilling til Sagen. Hele Børsen veed jo nu, at Jakobe er forlovet med Sidenius.«

»Jeg har selv tænkt derpaa,« sagde Philip Salomon uforanderligt sagtmodig trods Sønnens ophidsede og respektløse Tone. — »Sig mig engang, hvor stor en Sum er det egentlig, det drejer sig om?«

»Hvorfor spør' du? Du har jo læst hans Bog.«

»Javist! Javist! Men jeg husker den ikke længer i Enkelthederne. Du kunde maaske — —«

»Der er slet ingen Enkeltheder, . . . kun mægtige Perspektiver . . . Fremtidsvyer.«

»Nu ja, jeg sagde dig vistnok allerede dengang, at jeg ikke fik synderligt ud af den. Maaske har jeg gennembladet den for flygtigt, eller jeg har maaske slet ikke forstaaet den. Han har jo saadan sin egen Maade at skrive om den Slags Ting paa. Jeg har derfor nu tænkt at spørge dig, om du ikke her — ganske kort — kunde gengive mig Hovedindholdet af Bogen . . . i det hele give en sammentrængt, men dog nogenlunde ordnet Fremstilling af, hvad din Vens Ideer og Planer egentlig gaar ud paa.«

Intet kunde være Ivan kærere. Han fik i Hast de fornødne Kort og andre Papirer bragt tilveje,

og i to Timer holdt han nu Faderen fastklemt til Stolen med en alt overvældende Talestrøm.

Pers Projekt, saaledes som han havde skitseret det i sin Bog, gik i det væsentlige ud paa følgende:

Der ligger ret indenfor Graadyb, hvor dette fører ind til Hjertingbugten, en øde, saa godt som ubeboet Ø, der hedder Langlien. Den viser sig, naar man kommer indenfor Skallingen, som en lang, graagrøn Klitrække, hvorover hist og her en straatækket Fiskerhytte titter frem. Langs dens Østside gaar der et gammelt Sejlløb op til Hjerting, det sydvestlige Jyllands oprindelige Udskibningssted, hvor et Par store, tomme Købmandsgaarde og en Toldstation endnu minder om fordums Herlighed.

Denne Ø havde Per udset sig til Prøvestation, dels paa Grund af dens øjeblikkelige Værdiløshed, hovedsagelig dog af Hensyn til dens for hans Øjemed fortrinlige Beliggenhed umiddelbart ved Havet og alligevel beskyttet mod dette af Skallingen, der i Vest krummer sig udenom den som en værnende Arm. De fattige Sandhøje havde han i det hele tiltænkt en Forgrundsplads i Fremtidens Danmark, hvorfor han ogsaa i sin Pjece højtideligt havde omdøbt Øen og kaldt den *Nylandet.*

Det var nemlig en af hans Paastande, at der var begaaet en »Kontor-Dumhed«, dengang Es-

bjerg i Slutningen af Treserne udvalgtes til Havneplads. Han angreb denne Afgørelse dels paa Grund af selve Havnens udsatte Beliggenhed, dels fordi den kun ved Jernbanelinjer kunde bringes i Forbindelse med det øvrige Land.

Hans Forslag gik nu ud paa at flytte det sydjyske Udskibningssted tilbage til dets gamle Plads, eller rettere til et Sted lidt nord derfor, til *Tarp* ved Udløbet af Varde Aa. Ad dette Vandløb skulde saa Trafiken føres videre ind i Landet. Uddybet og reguleret skulde det ved Hjælp af et Par Kammersluser løftes over det midtjyske Vandskel og sættes i Forbindelse med Vejle Aa og sammen med denne udgøre den sydligste af de to Kanalveje, der efter hans Plan tilligemed Bælterne skulde forene Vesterhavet med Østersøen.

Han havde skrevet, at kun ved Tilvejebringelsen af i det mindste den ene af disse Forbindelseslinjer kunde der med Virkning optages en Konkurrence med de nordtyske Byer, særlig med Hamburg, hvis voksende Handels-Overmagt efter hans Mening var den egentlige Fare, der truede Landets Selvstændighed. I den Kamp om Handelsmarkeder, der — skjult eller aabenlyst — udgjorde moderne Verdenspolitik, vilde for Danmarks Vedkommende et Nederlag blive stadig mere skæbnesvangert, men Sejren ogsaa mere gylden, efterhaanden som Tyngdepunktet i Evropa

ved Ruslands stigende Magt- og Kulturudvikling flyttedes længere og længere mod Øst.

At »Langlien« under de tænkte Forhold vilde kunne faa en overordentlig Betydning som Stabelplads, var nu let at forstaa. Men forøvrigt var det Pers Mening at skabe endnu gunstigere Betingelser for den lille Klitø's Udvikling. Hans Forslag gik ud paa, at man skulde søge at faa tilkendt den Toldfrihed, og han havde i sin Bog givet en fantasifuld Skildring af, hvorledes i saa Fald Skibsværfter, Dokker og mægtige Pakhuse vilde vokse op af det golde Sand, og hvorledes der samtidig inde omkring Aa-Deltaet paa det faste Land hurtigt vilde danne sig en stor By, et nordisk Venezia. Overalt skulde den fornødne Drivkraft tilvejebringes ved hans forbedrede Vindmotorer eller hentes ude i Vesterhavsbrændingen og føres gennem Ledninger over Skallingen ved Hjælp af de mekaniske Indretninger, der var hans helt selvstændige Opfindelse.

Det var nu foreløbig alene denne industrielle Del af det store Fremtids-Foretagende, for hvilken Ivan havde søgt at skabe Deltagelse i den københavnske Handelsverden. Selv han kunde indse, at Virkeliggørelsen af det egentlige Kanalprojekt maatte tages op som en Nationalsag, som kun Staten havde Evne til at gennemføre. Saadanne Fabriksvirksomheder derimod og Erhvervelsen af den lille Klitø tilligemed Tilsikringen af de nød-

vendige Arealer omkring Aa-Mundingen, alt dette maatte kunne overkommes af et privat Konsortium, saa meget mere som de industrielle Anlægs Omfang kunde begrænses i Forhold til den Tilslutning, det vilde lykkes at skaffe for Sagen, ligesom det var muligt ved Fastsættelsen af deres Art at tage Hensyn til, hvad der i Øjeblikket betalte sig bedst. Per selv havde foreslaaet et Skibsværft, et Staalsliberi samt en Kæmpefabrik for Tilvirkning af Smørdrittelstaver, hvortil Raamaterialet nu førtes langvejsfra pr. Akse til Smaafabriker rundt om i Landet. Omkostningerne for denne Del af Anlæget havde han beregnet til fem Millioner.

Mens Ivan udviklede alt dette for sin Fader, havde dennes Ansigt faaet et stedse mere opmærksomt, ja forbavset Udtryk. Tilsidst afbrød han dog sin altfor ordrige Søn og sagde:

»Ja ja — nu skal du have Tak, min Ven! Nu vil jeg ikke trætte dig mere. Vi kan jo en anden Dag tale nærmere om Sagen. Blot endnu et Spørgsmaal. Hvordan forholder det sig — ganske oprigtigt talt — med disse Opfindelser, som Sidenius paastaar at have gjort? Har han opnaaet Patent paa dem?«

»Vi har Ansøgninger inde baade her og i Udlandet. Jeg venter hver Dag Svar fra Patentkommissionen.«

»Det forekommer mig, Ivan, at I burde have

bragt den Ting i Orden, før I indlod Jer paa at lægge Sagen frem for Offentligheden. Før Patenterne foreligger, mangler det hele jo ethvert Grundlag, enhver Værdi at bygge paa. Alt det andet, du fortalte om, kan jo lyde meget tiltalende, men det er dog bare Luftkasteller. En Opfindelse derimod, naar den er patenteret, er da straks noget reelt, — hvor stor eller ringe Betydning man iøvrigt vil tillægge den.«

Ivan smed sig tilbage i Stolen med begge Hænder foldede under Nakken og kastede et haabløst Blik op mod Loftet.

»Du har ikke forstaaet et Ord af det hele, Fa'er!« sagde han. — Og idet han atter lagde sig fremover Bordet med Armene ligesom beskyttende udstrakt over Pers Tegninger, vedblev han næsten skrigende: »Det er jo netop for at kunne godtgøre Opfindelsernes Betydning, at Fabrikerne maa anlægges. Og Fabriksvirksomheden kræver igen de andre Foranstaltninger, baade Dokker og Skibsbroer og Arbejderboliger inde ved Aamundingen. Det hele hænger uløseligt sammen. Det er jo netop det eminente ved Planen!«

»Det forstaar jeg endelig meget godt, min Ven! Men det er nu alligevel en god Regel at følge, naar man vil bygge et Hus, at man begynder med Grundstenene, ikke med Taget og Taarnene. Og at saamange Anstalter skulde være absolut nødvendige for at gøre Prøve paa en Mekanisme,

... det faar I nu ikke Nogen til at tro. Og hvad det foreløbigt gælder om, er jo dog at faa Sagen sat i Gang. Slaar den an, vil Udvidelserne komme af sig selv.«

»Ja, saadan er det altid. Hvor jeg kender det! Er der endelig engang undfanget en virkelig stor Ide, skal den ufravigeligt trykkes flad, før den anerkendes. — Det er slet ikke værd, vi taler mere derom, Fa'er. Du troer ikke paa Sidenius. Dermed er alting sagt!«

»Troer! Troer! Kære Ivan, forstaar jeg mig paa Kanal- og Havnebyggeri? Forstaar du dig paa Vejrmøller? ... Jeg gentager det: I har grebet den Sag forkert an. I har først begaaet en Fejl ved at sammenblande, hvad der ikke nødvendigt hører sammen, dernæst ved ikke forud at have Patenterne i Orden. Havde din Ven endda kunnet fremlægge Udtalelser af anerkendte Sagkyndige, der havde undersøgt hans Projekter, saa var der dog en Slags Garanti for, at de overhovedet lod sig udføre. Men at Folk saadan udenvidere skulde tage en ubekendt ung Mands Paastand for gode Varer, ... det er for naivt, Børn!«

»Ærligt talt, Fa'er — er det ikke nok saa naivt at forlange anerkendende Attester af de samme Folk, som det hele Projekt er en bevidst Udfordring til, en Knytnæve i Ansigtet paa. Det er jo netop den gamle akademiske Slendrian herhjemme, Sidenius vil tillivs, og som hans Bog er

en saa mægtig Anklage imod. Forresten kan jeg fortælle dig, at han allerede for længe siden har henvendt sig til vore »fremragende« Avtoriteter, baade Privatpersoner og offentlige Institutioner, men naturligvis allevegne bare mødt Haan eller i bedste Fald Ligegyldighed. Oberst Bjerregrav — du veed, Dyhrings Onkel — havde dog engang lovet at føre Sagen frem i Ingeniørforeningens Tidsskrift; men da det kom til Stykket, turde han alligevel ikke. Den Slags Folk er alle ens. Fordi Sidenius har blottet disse saakaldte Sagkyndiges Kortsynethed, har de rottet sig sammen for at slaa ham ned. Jeg veed det med Vished, at man allevegne er rasende paa ham.«

»Ja, saa maa I virkelig se at overvinde den Modstand, enten paa den ene eller paa den anden Maade, ... der er ikke andet for. Kan ikke din Ven forsøge en ny Henvendelse til Oberst Bjerregrav, som vist er en Mand med stor Indflydelse?«

»Det nytter ikke noget. Jeg veed, at det ved den omtalte Lejlighed kom til et Sammenstød imellem dem, og at Sidenius fornærmede Obersten personligt.«

»Saa kan han jo gøre ham en Undskyldning, Oberst Bjerregrav er vist ingen hævngerrig Mand.«

»Sidenius — en Undskyldning! Det er godt at mærke, hvor lidt du kender ham. Du kunde lige saa godt bede Kejseren af Rusland derom!«

»Ja, saa maa I forsøge Jer paa anden Kant.

For helt at undvære den Slags Folks Tilslutning, det gaar ikke, det kan jeg sige Jer paa Forhaand.«

»Hør, hvad er egentlig din Hensigt, Fa'er? Der er jo ingen Mening i hele denne Samtale, naar du dog ikke vil støtte os. Jeg har sagt dig, at Grunden til Folks Ligegyldighed for Sagen først og fremmest har været din Stilling til den.«

»Det er jo ogsaa derfor, jeg har ønsket nu at tale med dig derom. – Jeg vil dog straks sige dig, at min Stilling til Affæren ikke er bleven ændret og overhovedet ikke lader sig ændre. Dersom du var mindre forhekset af din Ven, vilde du selv indse, at jeg umuligt kan indblande vort Firmas Navn i et Spekulationsforetagende af den Art . . . i hvert Fald ikke paa Sagens nuværende Standpunkt. Derimod vil jeg gøre dig et Forslag, Ivan. Jeg har tænkt at tilbyde dig at stille en Sum til din Disposition, . . . du kan da handle ganske paa egen Haand og i eget Navn. Du har jo oftere talt om, at du havde Lyst til at forsøge dig i en mere selvstændig Virksomhed. Jeg mener da af forskellige Grunde, at Lejligheden her maatte være passende for et saadant Forsøg.«

Ivan kneb Øjnene sammen og betragtede Philip Salomon med ufordulgt Mistro. Mens Fader og Søn i alle andre Forhold viste hinanden den fuldeste Tillid — saasnart Talen kom paa Forretninger, var de gensidig paa deres Post.

»Er det et Laan, du tilbyder? Eller er det Meningen, at jeg skal dække Firmaet?«

»Det kan du faa arrangeret ganske, som det passer dig. Jeg stiller dig i enhver Henseende aldeles frit. Hvad det for mig alene kommer an paa, er — som sagt — at der overhovedet bliver begyndt paa Sagen. Nu er der, synes mig, snakket længe nok om den. Lad den nu blive prøvet!«

»Men du er vel klar over, at det ikke drejer sig om Smaasummer. Vi maa forud have sikret mindst et Par hundrede Tusinde alene til Starten«.

»Aa, mindre kan vel gøre det. — Men lad det nu være nok for idag. Du kan nu tænke over mit Tilbud. Imorgen tales vi nærmere ved derom.«

* * *

En halv Snes Dage senere — det var i Begyndelsen af April — vendte Jakobe uanmeldt tilbage fra sin Rejse. Efter at have tilbragt en Ugestid hos sin Veninde i Breslau var hun pludseligt bleven overfaldet af en ubetvingelig Længsel efter Hjemmet. I en forrygende Snestorm naaede hun om Aftenen København, og hele den efterfølgende Formiddag sad hun indelukket paa sit Værelse og skrev til Per:

»— — Ja, saa er jeg altsaa nu hjemme og kan endelig igen skrive dig et fornuftigt Brev til. Mine to Jag-Epistler fra Breslau er vel kommen

dig ihænde? Jeg kunde næsten ønske, at de ikke var det, for jeg skammer mig lidt over dem, og du maa tilgive mig baade deres forvirrede Form (men jeg maatte stjæle mig til at skrive om Natten, naar jeg dødtræt kom hjem fra Selskab eller Teater) og ogsaa Indholdet, der vistnok i altfor høj Grad blev en Jammerklage i Stedet for, hvad det var tænkt at skulle være, en endeløs, usigelig Tak til dig, min inderligt Elskede, for alt, hvad vi har haft tilsammen. Hele mit syv Dages Ophold i Breslau staar nu for mig som en taaget Drøm; jeg maa næsten spørge mig selv, om jeg ogsaa virkelig har været der, og jeg føler en Del Samvittighedsnag overfor min Veninde og hendes Mand, der gjorde alt for at adsprede mig, indbød Fremmede, kørte mig til Koncert, Teater, endog til Beriderforestilling, som jeg afskyer; men min Tanke var bestandig hos dig, jeg færdedes i Dresach, i Ausserhof, — alt har jeg genoplevet og genoplevet paany vaagen og i dejlige Drømme.

»Igaar Aftes kom jeg altsaa hertil og blev straks modtaget med en Nyhed, der har gjort et forstemmende Indtryk paa mig, skønt jeg ikke var uforberedt. Nanny er iforgaars bleven forlovet med Dyhring. Jeg er slet ikke glad for det Parti. Dyhring har altid, baade som Journalist og Menneske, været mig i høj Grad imod, men Nanny synes meget lykkelig. Ogsaa han er vistnok i Øjeblikket saa forelsket, som han over-

hovedet er i Stand til at blive. Han var her iaftes, da jeg kom, og det var jo, som du kan tænke dig, lidt underligt for mig at se dem sidde sammen inde i Kabinettet, hvor vi to saa ofte sad, og høre dem hviske og le. Men nu skal jeg ikke igen forfalde til schwermütige Betragtninger. Vor Tid kommer ogsaa, Per! Jeg søger Trøst i den Tanke, at der nu er gaaet ni Døgn, siden vi skiltes, — ni Døgn af de Gud veed hvormange hundrede, der endnu skal skifte med Dag og Nat, inden jeg igen holder dig i mine Arme!

»Hvor mon du er idag? I Wien? I Budapesth? Jeg ser dig for mig — ak, altfor tydeligt! — i din brune Rejsepjækkert og med dine velsignede røde Kinder, som jeg i Tankerne atter og atter kysser. Veed du, jeg drømte igen inat om den store Skov i Laugendalen. Aldrig vil jeg glemme noget Minut af den dejlige lange Dag, vi tilbragte der. Husker du Fuglen, der satte sig til at synge over vore Hoveder? Og vort Hvil ved Kilden, hvor du (som du sagde) tildrak dig dine Ungdomssynders Forladelse af mine Hænder? — — Men nu ikke et Ord mere derom.

»Jeg selv er glad ved at være kommen hjem igen og sidde i min egen Stue, omgivet af dine Portræter og de andre Smaaerindringer om dig, som jeg har længtes saa meget efter, og som nu tilligemed vore Bøger skal være min Trøst og Tilflugt i Ensomheden. Kan du gætte, hvilken Bog jeg

allerførst skal have fat i? — Det skal være Poulsens lille Lærebog i Hydrostastik. Du husker nok, at jeg i Vinter paa din Anbefaling læste hans Dynamik og var begejstret over dens fantasifulde Klarhed. Han er virkelig et stort Stykke af en Digter, i Grunden vor eneste fuldt moderne Lyriker. Der var Sider i hans Fremstilling af Faldhastigheden, der betog mig saa stærkt som i sin Tid et Tankedigt af Goethe.

»Jeg har forresten faaet en Fornemmelse af, at der er noget igære her, dig angaaende. Allerede iaftes hviskede Ivan nogle forblommede Ord til mig om »et opdukkende Interessentskab«, og imorges, da jeg gik ned til Te, foer han mig yderst hemmelighedsfuld forbi med en skinnende ny Dokumentmappe under Armen. Saa saare jeg faar noget nærmere opsporet, skal du faa Underretning.

»Andet Nyt har jeg foreløbigt ikke at berette herfra. Fader og Moder er milde og gode som altid, omend jeg nok kan mærke, at de ikke har været netop glade for vort Møde. Men det faar saa være. Idag skinner Solen helt varmt, og Fuglene synger; men endnu igaar var Vejret ganske vinterligt, og jeg kom hertil i den vilde Snestorm, hvori Foraaret blæses ind over Landene her i Norden. Jeg var virkelig et Øjeblik helt ængstelig for, at Toget skulde sidde fast i en Snedrive, saa jeg maaske vilde blive nødt til engang igen

at tilbringe en Nat i en Landsbykro — men ene, uden dig!

»Jeg skal ellers ikke trætte dig med Rejsebeskrivelser, der let bliver trivielle. Der er bare een lille Oplevelse, jeg maa fortælle om, — jeg veed godt, hvor intetsigende den i og for sig er, men naar jeg nu i Forvejen har tilstaaet dette, vil du nok lade være med at smile af min Snakkesalighed. Jeg har engang fortalt dig om en Scene, jeg for en Del Aar siden tilfældigt blev Vidne til paa en af Berlins Banegaarde, og som gjorde et rystende Indtryk paa mig, ja hvis Virkninger jeg vel ingensinde helt har forvundet. Jeg tænker paa det sørgelige Optog af fordrevne russiske Jøder, flittige, lovlydige Folk, der alene for deres Afstamnings Skyld blev jaget fra Hus og Hjem efter først at være bleven udplyndrede og skamslaaede eller helt lemlæstede. Som en Fangetransport førtes de under Politiopsigt og fulgt af Pøbelens Forhaanelser gennem Civilisationens Evropa for at søge sig et Fristed mellem nogle halvvilde Stammer i Amerika. Du husker nok, jeg har fortalt dig derom.

»Nu skulde jeg paa denne Rejse og netop paa en berlinsk Banegaard igen blive mindet om, at ogsaa jeg hører til den samme Slægt af evigt Fredløse og Fordømte. Jeg sad i Kupeen sammen med en anden Dame, og Toget skulde til at gaa, da en ældre Herre kom ind i Følge med en ung

Officer. Næppe havde han faaet Øje paa mit ulyksalige Ansigt, før han foer ud igen, efterfulgt af Løjtnanten, der slog en beundrende Latter op. Til Schaffneren, som netop vilde lukke, sagde han forklarende og saa højt, at jeg umuligt kunde undgaa at høre det; »Pfui! Hier riecht ja entsetzlich nach Knoblauch«.

»Ja, det var hele Oplevelsen, og rimeligvis vil du spørge, hvorfor jeg absolut har villet fortælle dig den. Men det er heller ikke selve Begivenheden, jeg tillægger Betydning, men derimod det Indtryk, den gjorde paa mig, og som endnu i dette Øjeblik vækker en egen højtidelig Forundring hos mig. Den gjorde nemlig ikke noget nævneværdigt Indtryk paa mig. Jeg blev i det højeste lidt vemodigt stemt. Da den omtalte Dame efter de to Herrers Bortgang forsøgte en Tilnærmelse, aabenbart i den Hensigt at give mig en Slags Oprejsning for den tilføjede Krænkelse, afviste jeg ikke hendes Venlighed, saaledes som jeg i forrige Tider vilde have gjort, men gav mig i Snak med hende, som om der ingenting var sket. — Forstaar du mig nu? Jeg, om hvem man allerede i mine Barneaar sagde, at jeg var uforsonlig, — jeg kan nu ikke blive vred engang! Saaledes har Lykken omskabt mig. Jeg veed nu, at det altid mindre er Forhærdelse og bevidst Ondskab end Vildfarelser og nedarvede Fordomme, der avler Grumheden i Verden. Den Følelse, der nu over-

vælder mig ved Tanken om den store, blinde og vildledte Menneskehed, er en uendelig Medlidenhed, en altomslyngende Tilgivelse.

»Ak, nu er jeg allerede begyndt paa det tredje Ark Papir, og dog synes jeg slet ikke at have faaet sagt noget af, hvad jeg har paa Hjerte. Nu skal det dog være Slut for idag. Jeg har ikke Lov til at lægge Beslag paa dig mere, du har Brug for din Tid. Men det er ikke let at slippe dig. Jeg veed, hvilken Tomhed jeg vil føle, naar jeg har lukket mit Brev. — Nu blot et sidste Kys, — og endnu et allersidste — og saa Farvel.«

* * *

Først flere Uger efter sin Samtale med Faderen lykkedes det Ivan at faa istandbragt et Møde af nogle Pengemænd hos den bekendte Overretssagfører Max Bernhardt, hvem han tidligere, men uden Held, havde søgt at interessere for Pers Sag. Denne Mand var nu gaaet ind paa en Aften at samle nogle af sine Forretningsforbindelser paa sit Kontor for at give Ivan Lejlighed til at fremstille sin Vens Projekt for disse Folk og faa Muligheden af dets Gennemførelse nærmere drøftet.

Max Bernhardt var, skønt endnu kun fyrretyve Aar gammel og af jødisk Fødsel, allerede en Mand med betydelig Indflydelse i Hovedstaden. Han var blandt andet bekendt som den samlende og

iværksættende Kraft i den Forgrening af dristige Spekulanter, der i Løbet af den sidste halve Snes Aar havde nedrevet København og opbygget den igen og derved omskabt den fra en Provinsby til en Storstad i evropæisk Stil. Han havde paa Grund af sin Virksomhed mange Fjender; men selv disse maatte tilstaa, at han var en glimrende Forretningsmand med et lynsnart Hoved, der i klar Tankegang og juridisk og kommerciel Viden søgte sin Lige. Til Gengæld indrømmede hans Venner i Almindelighed uden Forsøg paa Modsigelse, at han var tom som en ormædt Nød paa det Sted, hvor Samvittigheden skulde haft Plads, og at han med koldt Blod prisgav ethvert højere Hensyn for sine personlige Formaal.

Hver Gang det danske Borgerskab i disse Aar, opskræmt af en eller anden stor Fallit, et mislykket Aktieforetagende eller en uheldig Spekulants Selvmord, rejste sig til en truende Protest mod den ny Tidsaand, samlede Harmen sig altid om Max Bernhardt. Han var for Almenheden bleven Indbegrebet af den evropæiske Fordærvelse, saaledes som denne efter den gængse Mening i den sidste Menneskealder var bleven præget af jødisk Egenkærlighed.

Det laa nu langt fra ham at umage sig med at søge Folks Opfattelse af ham ændret. Han havde tværtimod en egen, dyb Nydelse af den rædselsblandede Nysgerrighed, hvormed især unge

Mennesker og navnlig unge Kvinder betragtede ham, naar han paa bestemte Klokkeslet gik til og fra sit Kontor. Alle kendte hans lille eksotiske Skikkelse, der saa ofte var bleven karikeret i den illustrerede Vittighedspresse. Han gik altid meget elegant klædt, holdt sig lidt foroverbøjet, med begge Hænder ligesom kuldskært stukket ned i Overfrakkelommerne, og betragtede de Forbipasserende med et halvslukt, følelsesløst Blik under nedsænkede Øjelaag.

I Virkeligheden var han nu ikke ganske den, han saaledes gav sig ud for at være. Folk, der havde kendt ham som Barn, huskede ham som en stille, indesluttet, noget forsagt Dreng, der altid hang over Bøgerne og skyede Kammeraternes Leg af Frygt for den raa Overlast, han som Jøde og paa Grund af sin Lidenhed bestandig havde været udsat for imellem dem. Hans Fader, en Smaahandler i en af Byens Sidegader, havde været meget misfornøjet med ham og søgt at drive ham ud paa Gaden, fordi den megen Læsen vakte Ulyst til Forretningslivet.

Endnu kun sytten Aar gammel tog han Studentereksamen med Udmærkelse og gav sig til at studere Jura. Det var dengang hans Hensigt at gaa Embedsvejen. Han vilde være Dommer. De Forfølgelser, han for sin Fødsels Skyld maatte lide under Opvæksten, havde i hans bløde Sind skabt en Lidenskab for at øve Retfærdighed.

Højesteretsdommernes mørkerøde Fløjlskaabe var tidligt bleven den lille Kræmmerdrengs lønlige Ærgerrigheds Maal.

Men en Dag blev han gjort opmærksom paa, at han som udøbt slet ikke vilde kunne blive Retsbetjent. Der fandtes ganske vist ikke noget bestemt Lovbud herfor, men det tillodes nu engang ikke. Trods Grundlovens Ord om Borgernes Ligeberettigelse havde endnu aldrig nogen Jøde beklædt et Dommersæde i Danmark.

Da han var bleven Kandidat, saae han ogsaa, hvorledes snart den ene, snart den anden af de blonde Kødhoveder blandt hans Medstuderende blev ledet ind paa den akademiske Kongevej til Ære, Magt og Anseelse, medens han selv nødtes ind i det Forretningsliv, han netop havde villet undfly. Hans israelitiske Selvfølelse — en stolt Sky for at blive Genstand for Medlidenheden — havde imidlertid allerede da udrustet ham med en skuffende Selvbeherskelse. Han bar allerede dengang, naar han bevægede sig mellem Folk, en kold, spottende Verdensmandsmaske, hvorunder hans Hjerte hemmeligt bankede saa nervøst uroligt som en ung Piges ved Indtrædelsen i en Balsal.

Der var derfor heller ingen, der havde forundret sig, da han straks efter at have opnaaet Bestalling som Sagfører kastede sig ud i forvovne Spekulationsforretninger. Det blev hans Specialitet

at danne Byggekonsortier og starte Aktieselskaber, og han havde fra første Færd vakt Forargelse blandt sine Kolleger ved til Fordel for sine Foretagender at anvende Midler, som man hidtil ikke havde tilladt sig at benytte i den juridiske Forretningsverden. Blandt andet havde han efter udenlandsk Mønster knyttet en nøje Forbindelse med Pressen. Ved at støtte Reportere med Pengelaan og navnlig ved at underkøbe Redaktører og Bladudgivere ved Hjælp af Avertissementer og ved at tildele dem vellønnede Direktions- eller Revisorposter i sine forskellige Aktieselskaber havde han efterhaanden skabt sig en skjult Stab af interesserede Medhjælpere, hvorigennem han bearbejdede den offentlige Mening og skaanselsløst forfulgte enhver Modstander.

Nu, efter blot en halv Snes Aars Forløb, var han naaet op blandt Byens store Skatteydere og anerkendtes af alle som en virkelig Magt i Hovedstaden. Hvormeget man endnu til Tider kunde skumle over hans Midler, saa havde man i Forretningsverdenen tilsidst bøjet sig for hans Evner og det vidunderlige Held, der fulgte næsten alt, hvad han fik mellem Hænder. Naar der undtoges et Par af de ældste og mest aristokratiske Handelshuse og en enkelt Bank, der stadig vægrede sig ved at træde i Forhold til ham, vovede Ingen længer at modsætte sig hans Dag for Dag voksende Indflydelse.

Alligevel var det langt fra, at han dermed var bleven forsonet, eller at hans Ærgerrighed nu var tilfredsstillet. Han, hvis Haab i sin Tid stod til en Højesteretsdommers forholdsvis beskedne Værdighed, havde nu sat sig et ganske anderledes stort Maal for sin Stræben. Af den lille, lidt forsagte Dreng havde Forurettelsen skabt en Herskervilje, en harmhærdet Kraft, der bestandig tørstede efter videre Magtomraade.

Han var dog klar over, at han paa Grund af sin Fødsel aldrig selv vilde kunne opnaa nogen af de allerhøjeste Samfundsstillinger, der nu alene var en Kamp værd for ham. Men i den store Stab af Afhængige, han i Tidens Løb havde forstaaet at skaffe sig og gøre til lydige Redskaber for sin Vilje, var der adskillige, som allerede var naaet frem til indflydelsesrige Poster, — og det var hans Haab paa den Maade tilsidst alligevel at faa al væsentlig Magt i Landet samlet i sin Haand.

Det var da kun naturligt, at Ivan havde været særligt ivrig for at vinde netop denne Mand for Pers Sag, ligesom at han nu, da det virkelig syntes at være lykkedes ham, ansaae Sejren for halvvejs sikret.

Af de fem Herrer, der var kommen tilstede efter Max Bernhardts Indbydelse, var den ene dennes personlige Ven og sædvanlige Medarbejder, Vekselerer Herløv. Desuden var der en forhen-

værende Landmand, nu Ejendomskommissionær og Kapitalist, Hr. Nørrehave, foruden et Par andre bekendte Pengemænd og Spekulanter.

Efter at man havde anbragt sig om et Bord, hvorpaa Pers Tegninger og Overslagsberegninger var udfoldede, fik Ivan straks Ordet; og de forsamlede Herrer hørte alle med velvillig Opmærksomhed paa hans omhyggeligt tilrettelagte Foredrag — i alt Fald i den første halve Time. Senere blev de noget urolige, og den forhenværende Proprietær saae nogle Gange med landlig Ligefremhed paa sit Ur.

Dette undgik dog Ivans Opmærksomhed; men selv om han havde set det, vilde han ikke have kunnet overvinde sig til at afkorte sin Tale. Paa moderne Foredragsholderes Vis havde han indstuderet den lige til Pavser og Haandbevægelser; og saa uegennyttigt, ja ydmygt hans Forhold var til Per og dennes Værk, fornægtede hans jødiske Glimrelyst sig ikke, hvor der gaves ham Lejlighed til et Øjeblik at brillere i Lyset af Vennens Geni.

Da han omsider sluttede, blev der en længere Tavshed. Det vilde for andre end netop Ivan have været tydeligt, at han trods alle sine Anstrengelser ikke havde formaaet at vække nogen større Begejstring hos sine Tilhørere. Max Bernhardt ydede ham dog sin Anerkendelse ved at besvare hans

afsluttende Buk med en Hovedbøjning, men forholdt sig iøvrigt afventende.

Tilsidst tog da Vekselereren Ordet og gjorde Ivan forskellige Spørgsmaal; hvorpaa der lidt efter lidt kom en mere almindelig Diskussion i Gang.

Det viste sig da, at disse Mænd — ligesom Philip Salomon — ansaae det for uomgængelig nødvendigt først at fremskaffe en begrundet Dom om Foretagendet fra anerkendte tekniske Sagkyndige, hvis Udtalelser maatte forelægges Offentligheden. Og efterat der i den Forbindelse var nævnt nogle Navne, udpegedes tilsidst ogsaa her Ingeniøroberst Bjerregrav som den, hvis Ord i en Sag som denne vilde have størst Vægt omkring i Landet.

Med megen Styrke gentog da Ivan, hvad han i sin Tid havde gjort gældende overfor Faderen, at det vilde være urimeligt at vente nogen Tilslutning til Sagen fra en Side, der — ikke med Urette — havde følt sig ramt af den som af en Anklage. Særligt om Oberst Bjerregrav vidste han ganske bestemt, at han af rent personlige Grunde stillede sig fjendtligt til Planen og dens Ophavsmand.

Men heller ikke paa dette Punkt havde Ivan Held med at overbevise sine Tilhørere. Vekselereren trak helt ufordulgt paa Smilebaandet af hans Ord og sagde, at der naturligvis maatte tilbydes Obersten Sæde i det eventuelle Selskabs Direktion; og da

Direktionen skulde være lønnet, vilde saadan lidt personlig Uvilje vistnok let blive overvundet.

»Var der ikke større Vanskeligheder« — tilføjede han tørt — »vilde Sagen være nem at ordne.«

Til Pers Kraftmaskiner og andre Opfindelser, der af Ivan var bleven omtalt som epokegørende, viste der sig aldeles ingen Tillid blandt de forsamlede Herrer. Ganske i Modsætning til Philip Salomon talte de kun om Havneprojektet og navnlig om Muligheden af at skaffe den lille Klit-Ø Anerkendelse som toldfrit Omraade. Max Bernhardt erklærede endog rent ud, at han ansaae alene denne Del af Forslaget for egnet til Drøftelse. Til Gengæld talte han ivrigt mod et Par af de andre Herrer, der foreslog yderligere Indskrænkninger i Pers Plan for at gøre Forsøget med den mere overkommeligt.

»En videregaaende Amputation vilde være ensbetydende med en Aflivelse,« ytrede han. »Jeg maa for mit Vedkommende bestemt fastholde, at Frihavnsprojektet søges virkeliggjort i sit fulde Omfang . . . som en Nationalsag, for hvilken det gælder om at vække det samlede Folks Interesse, saadan som Hr. Salomon før meget rigtigt udtrykte det, . . . eller at hele Historien paa Forhaand opgives som uigennemførlig.«

Ivan hørte med store Øjne paa denne Tale. Han havde i Betragtning af Max Bernhardts forudgaaende, langvarige Vægring ved at befatte sig

med Sagen ikke turdet vente en saa ubetinget Tilslutning allerede nu. Ogsaa flere af de andre Herrer var tydeligt overraskede over hans usædvanlige Varme for en Forretning, der i deres Øjne tog sig saare tvivlsom ud.

Max Bernhardts pludselige Interesse for Pers Værk havde da ogsaa en skjult Aarsag. Han var kommen under Vejr med, at der i den af de københavnske Hovedbanker, med hvis Direktion han levede paa Krigsfod, for Tiden arbejdedes med et noget lignende Frihavnsprojekt, dog naturligvis knyttet til København. Det var nu hans Hensigt at komme sine Modstandere i Forkøbet med dette fuldfærdige, vestjyske Projekt, om hvilket der med Dags Varsel kunde aabnes en Diskussion i Pressen. Han havde ganske vist ikke synderlig mere Tillid til det eller til dets Ophavsmand, end han altid havde haft. Han havde engang for et Aarstid siden truffet Per i et Selskab hos Salomons, hvor Ivan havde været meget ivrig for at føre dem sammen; og de havde ikke vekslet mange Ord, før han var bleven klar over, at denne højtalende, seminaristisk selvopfyldte unge Mand ikke var skabt af den Slags Stof, som han kunde bruge. Men hans Tanke var denne, at selv om det ikke skulde lykkes ham at oparbejde en virksom Stemning for Planen i Handelsverdenen, saa vilde den i hvert Fald kunne gøre Nytte som Sprængstof og splitte den Interesse for Frihavnstanken, som

aabenbart fandtes omkring i Landet, og som de andre gjorde Regning paa at samle om deres københavnske Projekt.

Efter et Par Timers Forløb hævedes Mødet bl. a. med den Beslutning, at der skulde ske en Henvendelse til Oberst Bjerregrav for at formaa ham til at indtræde i den forberedende Direktion. Saasnart hans Svar forelaa, skulde der sammenkaldes et nyt Møde, for at der, i Samraad med Obersten, kunde tages Bestemmelse om, hvorledes Sagen i det enkelte burde gribes an. —

* * *

Per selv befandt sig paa den Tid igen i Wien, hvortil han var kommen tilbage efter at have tilbragt et Par Uger i Egnen omkring Donaumundingen. Sammen med et Par fremmede Kolleger havde han gjort en Rejse gennem dennes Sumplande for at studere de store Flodregulerings- og Havnearbejder der. Snart tilhest, snart i aaben Baad eller paa synkefærdige Sandpramme havde han fartet om i al Slags Vejr, mangen Gang uden at have kunnet faa Tag over Hovedet heller om Natten.

Udtrættet af disse ham uvante Strabadser sad han Dagen efter Tilbagekomsten til Wien udenfor en Kafe og følte en heftig Trang til igen at tale med et Menneske om andet end Pæleramning

og Opmudring. Han havde, siden han skiltes fra Jakobe, udelukkende omgaaedes Ingeniører, ... og ikke Ingeniører af den hjemlige, almendannede Art, men Teknikere, saaledes som Verdenslivet uddannede dem, Mænd med en fænomenal Sagkundskab paa et enkelt, oftest stærkt begrænset Omraade, men ganske bar paa Viden udenfor deres Fag og i det hele temmelig blottet for andre Interesser end saadanne, der knyttedes til Eksistenskampen og det personlige Velvære.

Det var gaaet Per overfor disse Kolleger ligesom overfor de tre koldblodige, engelske Whiskydrikkere, med hvem han havde tilbragt Vinteren i Dresach, og som han heller ikke havde kunnet tale med f. Eks. om de store Livsspørgsmaal, som dengang ganske særligt optog ham. Han var og blev en Fremmed i saadant Selskab. Hvor højt han end beundrede deres Dygtighed, og skønt deres Væsens Overlegenhed og uanfægtelige Ro ofte fristede ham til Efterligning, rørte der sig i Dybet af hans Sind en Følelse af Medlidenhed med den Slags Mennesker, hvis Tanker aldrig hævede sig højere end Røgen fra deres Cigar.

Nu sad han der udenfor Kafeen med en Avis i Haanden og lod af gammel Vane Blikket løbe nedover Hotellisterne for at søge efter Navne fra Danmark. Og pludselig gav det et Ryk i ham, idet han stødte paa Navnet Baronesse von Bernt-Adlersborg.

Den gamle Dame var i Vinterens Løb ganske gaaet ham af Minde. Han huskede knap nok længer, hvordan han før sin Rejse, fristet dertil af den listige Djævel »Onkel Heinrich«, havde omgaaedes med Planer om at benytte sig af dette stakkels Kvindemenneskes Venskab til at erobre sig et adeligt Navn og en Barontitel. Hans Udvikling havde i den mellemliggende Tid ført ham saa langt bort fra al saadan Tragten efter blot ydre Glans og Storhed, at han nu ganske skamfuld tænkte tilbage derpaa som paa en barnagtig Forvildelse.

I sin Trang til at tale med et Menneske og igen høre det danske Sprog besluttede han sig til at opsøge Baronessen. Han fandt hende i et af Byens eleganteste Hoteller, hvor hun boede sammen med sin Søster, Hofjægermesterinde Prangen. De to Damer var kommen dertil for et Par Dage siden og opholdt sig her paa Gennemrejse til Italien.

Baronessen syntes ikke at have haft stort Udbytte af sin næsten aarlange Kur paa den tyske Afvænningsanstalt. Ansigtet havde ganske vist mistet noget af sin blussende Rødme, Mimiken var mere behersket, Hænderne roligere. Men hendes Tale var lige forvirret og springende og røbede de svækkede Aandsevner. Sin besynderlige Kærlighed til Per havde hun bevaret ganske uforandret. Hun var i sin Gensynsglæde lige ved at

falde ham om Halsen, og Gang efter Gang under deres paafølgende Samtale greb hun paany hans Hænder for at bevidne ham sin Taknemlighed over, at han var kommen.

Per slap end ikke for at tage imod fornyede Taksigelser for, hvad hun kaldte hans »rørende, sønlige Trofasthed mod hendes ulykkelige Broders Minde«. Hun satte ham i Forlegenhed ved at fortabe sig i Lovord om det herlige Flor af friske Blomster, som hun hin Morgen paa Broderens Fødselsdag havde fundet paa hans Grav, og som hun straks havde taget for et Bevis paa Pers kærlige Følelser for den, der havde betænkt ham i sit Testamente, mens de i Virkeligheden skyldtes hans og Pers fælles (og mod begge lige utro) Elskerinde, den tykke Fru Engelhardt.

Der gik under dette et Lys op for Per. Hvad han aldrig før havde tænkt paa, blev ham med eet og til hans store Forskrækkelse ganske klart, nemlig at Baronessen ansaae ham for en virkelig Søn af hendes afdøde Broder, og at heri laa Forklaringen paa den mærkværdige Interesse, hun fra deres første Møde havde vist ham.

Om sit Ophold paa Kuranstalten talte den gamle Dame ikke. Hun sagde blot, at hendes »kære Søsterlil« var rejst ned for at hente hende, og at de nu agtede sig til Rom, hvor hun — som hun med hemmelighedsfuldt sænket Stemme forklarede et Øjeblik, da Hofjægermesterinden

havde forladt Stuen — vilde søge Privatavdiens hos Paven.

Hun prøvede straks at overtale ham til at gøre dem Følgeskab, og da hun hørte, at det var hans Hensigt at bryde op allerede den næste Dag for at rejse videre til Paris, bestormede hun ham med Bønner, saa hun virkelig tilsidst fik ham til at love i alt Fald at blive i Wien i den Ugestid, hun og hendes Søster vilde opholde sig der.

Endnu samme Eftermiddag var han de to Damers Ledsager paa en Køretur i Prateren.

I det Brev til Jakobe, hvori han fortalte hende om dette uventede Sammentræf med sin fornemme Velynder, beskrev han Hofjægermesterinde Prangen i følgende Linjer:

»— — Søsteren, en høj og storslagen Dame — jeg tænker, hun er omkring de halvtres — har vist engang været meget smuk. Hun har endnu et Par brillante Øjne. Af Væsen er hun noget mere afmaalt end Baronessen og taler i Modsætning til denne ikke meget. Hun er aabenbart noget gudelig. Vi kom allerede iaftes ind paa en Diskussion om den kristne Udødelighedslære, og hun korsede sig vistnok over mig, men jeg lagde da heller ikke paa nogen Maade Skjul paa mit Standpunkt. Jeg har paa Fornemmelsen, at hun vil søge at indvirke paa mig. Hun foreslog, at vi skulde fortsætte en anden Gang, og jeg skal ikke have noget imod at genoptage

Dysten. Det morer mig at snakke med hende, hun synes at have læst og tænkt og oplevet en hel Del og er med al sin Hellighed slet ikke noget Hængehoved. — —«

Dette Brev satte Jakobe i en vis Uro. I sit hurtigt afsendte Svar skrev hun, uden dog med et Ord at nævne Hofjægermesterinden eller Pers Samtaler med hende:

»Der er en Ting fra vor Rejse, som jeg nu er en lille Smule ked af, og det er, at vi ikke fik talt noget mere sammen om det, der i Vinter, efter din Faders Død, beskæftigede dig saa meget og foruroligede dig lidt. Men Dagene var jo altfor korte, Tiden fløj fra os, og Kærligheden krævede sin Ret. Maaske vil du ogsaa sige, at der ikke længer var noget at tale om, at din Ensomhed havde gjort dig nervøs, — og det troer jeg selv. Desuden (ikke sandt, min Ven?) nu har vi jo fuld Fortrolighed til hinanden i alle Ting, og du vil aldrig mere søge at skjule for mig, hvad der optager dine Tanker. Det lover du mig, Per!

»Vi lever forresten i Øjeblikket herhjemme under et nyt Udbrud af teologisk Desperation og Forfølgelsessyge. Som jeg vistnok skrev til dig sidst, er Nathan nu vendt tilbage her til Landet, og det er, som om denne Begivenhed har vakt Panik i Præstelejren. Enhver Lejlighed benyttes i disse Dage til at tordne mod den ny Tid og dens Mænd. Endnu iaftes læste jeg i »Berlingske

Tidende« et tre Spalter langt Referat af en Sørgetale, holdt af en eller anden Stiftsprovst ved en eller anden Konferensraadsbegravelse i Frue Kirke. Jeg kunde have Lyst til at sende dig Bladet. Sjælden har jeg læst noget saa oprørende dumt og arrogant. Naturligvis henflød den hellige Mand i Medlidenhedsgraad over »de ulykkelige«, der levede Livet uden Evighedshaab, og for hvem Døden kun var en Rædslens Port ud til det bundløse Intet. Og der var den sædvanlige, selvforherligende Henrykkelse over Troen, uden hvilken »Livet ikke var til at udholde«. Hvorfra veed han nu det? Mon han har prøvet det? Min gamle Halvonkel Philip plejede at sige om sig selv, at han havde samme Tro som sin Kakkelovn, nemlig, at Livet var Flamme, Bulder og Os, og »der var ingenting ovenfor Skorstenen«. Alligevel var han til sin høje Alderdom en meget lykkelig og ogsaa en lystig Mand. Da han laa paa sit Dødsleje, og Lægerne ikke rigtig kunde komme efter hans Sygdoms Art, spøgte han dermed og sagde, at det ærgrede ham frygteligt, at han ikke engang kunde faa at vide, hvad han døde af. Og dette er langtfra noget enestaaende Eksempel. Baade i min egen Familje og mellem mine Bekendte har der været mange uden mindste religiøs Tro; og dog er de gaaet lige saa stolte og frejdige i Døden som nogen Stiftsprovst.

»Jeg tænker ofte paa, om de Kristnes over-

drevne Angst for Døden, udsprungen som den oprindelig er af Læren om en hinsidig Dom, ikke tillige bunder i den Omstændighed, at Kristendommen i Modsætning til andre betydende Religioner opstod og udvikledes i en Almue og tilmed i et forkuet Folk. Der bestaar dog vistnok en Forbindelse mellem Dødsfrygt og Trælleangst. Jeg glemmer aldrig det Indtryk, det gjorde paa mig, da jeg engang i et tysk Museum saae nogle Gibsafstøbninger af de Lig, der er fundne i det udgravede Pompeji. Der var derimellem en Herre og hans Slave, begge øjensynligt overrumplede af Askeregnen og kvalte i Løbet af faa Minutter. Men hvilken Forskel i Ansigtsudtrykkene! Paa Slavens Ansigt læstes den mest forvirrede Rædsel; han havde væltet sig om paa Ryggen, Øjenbrynene var løftet helt op til Haaret, den tykke Mund stod aaben, man kunde ligefrem høre ham skrige som en Gris, naar den bliver stukket. Den anden derimod havde bevaret sin cæsariske Værdighed lige ind i Døden. De fast tillukkede Øjne, den fine, sammenklemte Mund var præget af den stolteste og skønneste Resignation overfor det uafvendelige.

»Det er for mig netop den væsentligste Anklage, der kan rettes mod Kristendommen med dens Evighedshaab, at den berøver Livet dets dybe Alvor og dermed dets Skønhed. Naar man opfatter vor Tilværelse her paa Jorden bare som

en Generalprøve paa den egentlige Forestilling — hvor bliver da Festligheden af? Men selv om jeg ikke personlig var fuldt og fast overbevist om, at Livets store, ophøjede Endemaal er Tilintetgørelse, og at det netop er Kendetegnet paa et virkelig aandsudviklet Menneske, at det kan forsone sig med en saa uselvisk Tanke og føle det som en harmonisk Afslutning paa Livet, at vi saaledes tilbagegiver Alnaturen de Kræfter, der har virket i os, medens alle kristelige Drømme om Udødelighed og Himmerigsfryd kun er Omformninger af uciviliserede Folkeslags plumpe Forestillinger om evige Jagt- og Krigsglæder, — ja, hvad var det nu, jeg vilde sige? — — Du maa virkelig tilgive mig, men jeg kommer til at skylde dig en Eftersætning til en anden Gang. — Nej, nu har jeg det! Jeg vilde sige, at selv om jeg altsaa ikke i Døden saae en absolut Selvopofrelse, den fuldkomne Hengivelse til Altet og vor uopløselige Forening med det, saa skulde jeg dog have mig meget frabedt at vide noget om, hvad der blev af mig, naar jeg engang nu forlader denne Verden og alt, hvad jeg her har faaet kært. Herregud, vi er jo dog alle enige om ikke at turde ønske os nogen Forudviden om vor jordiske Fremtid, men er tværtimod glade ved, at den evige Visdom har tilhyllet de kommende Dages Indhold for os. Dersom vi i Forvejen ejede Forvisningen om, hvad der ventede os i Livet, vilde

dette, hvor lykkeligt det saa end formede sig, sikkert »ikke være til at udholde«. Hvor meget mindre da, naar det gælder et evigt Liv!

»Ak ja — ikke sandt? — denne uudryddelige Teologi! Det gaar mig med den som med alt det andet »fra Fædrene nedarvede«, — denne Frase, der er bleven en Slags Løsen for Kulturfjenderne herhjemme. Er det dog ikke forfærdelig nedslaaende og ydmygende, ja rent ud fortvivlende, at der endnu skal kunne rejses Kamp og spildes Tid og Kraft paa de simpleste Grundspørgsmaal? Som om det f. Eks. ikke var selvindlysende, at det netop er al dette »nedarvede« i os, vi allesammen, baade Kristne og Jøder, har den Pligt at bekæmpe, fordi det jo bare er et Værk af Tilfældet, — vi kunde lige saa godt have arvet noget ganske andet, noget helt modsat. Hvor lang Tid skal der endnu gaa, hvormegen Fortræd skal vi Mennesker endnu volde hinanden, før det virkelig bliver forstaaet og gjort til Religion, til eneste tilladelige Dogme, at det ikke er paa det tilfældige, det særegne, men paa det almenmenneskelige i os, at vi skal opbygge vort eget og Nationernes Liv. — —«

* * *

Det var ved Mødet hos Max Bernhardt bleven overdraget Ivan at henvende sig til Oberst Bjerre-

grav og søge at overvinde dennes fjendtlige Stemning overfor det nye Foretagende ved et Tilbud om at indtræde i dets Direktion.

Ivan var ikke videre glad ved dette diplomatiske Hverv. Han plejede ellers ikke at lade det skorte paa Dristighed, naar det galdt om at virke for Per (han havde endog et Par Gange ladet sig kaste ned af Folks Trapper for hans Skyld), men den gamle Oberst indgød ham en særegen Respekt. Han kendte hans lille blussende Skikkelse fra Gaden og havde hørt om hans Opfarenhed og hensynsløse Væsen. Dyhring, hans Nevø, havde leende fortalt, at han endnu kunde blive aldeles rasende, naar han hørte Pers Navn.

I sin Forlegenhed betroede Ivan sig til Onkel Heinrich, der plejede at være hans Raadgiver i vanskelige Tilfælde, og som gerne fandt paa en Udvej. Navnlig viste han sig opfindsom, naar det galdt hans »Favorit«, — som han yndede at kalde Per.

»Na' ... *à la bonne heure!*« udbrød den forlorne Nabob efter dog først at have gjort en Mængde Ophævelser og paa det bestemteste nægtet at blande sig i slige Bagateller. »Jeg skal se, hvad jeg kan gøre for din Ven. Jeg kender jo e'Bisschen til denne Bjerregrav. Manden har søgt mig nogle Gange. Jeg har gjort ham Smaa-

tjenester af og til. Jeg skal give ham et Vink, saa han bliver medgørlig. — Kan I forlange mere?«

Der var det Gran af Sandhed i hans Skryderi, at han virkelig stod i en Slags Forbindelse med Obersten. Den foregivne Mangemillionær, Plantageejer og »Direktør« drev nemlig stadig en beskeden Kommissionsforretning, ihvorvel han aldrig selv vilde være ved det, og hans Familje var saa skikkelig derfor at lade uvidende derom. Blandt andet var han Agent for et engelsk Firma i Jern- og Staaldragere, og i denne Egenskab fremstillede han sig regelmæssigt et Par Gange om Aaret for Obersten med sin Priskurant.

Et Par Dage efter Samtalen med Ivan søgte han paany sin Kunde. Efter at have maattet vente en halv Time ude i Forstuen fik han Foretræde og traf Obersten i fortræffeligt Lune, stærkt blussende efter Frokosten.

Den gamle Militær gav sig ugenert til at le ved Synet af den lille grimme Jøde, der gjorde sin Indtrædelse i graa Gamascher, med Cylinderhatten og et Par sammenlagte Handsker i den løftede Haand saadan som Adelsmændene paa et Provinsteater.

»Se Goddag — har vi Dem nu der igen!« sagde han og satte sig ved Skrivebordet uden at byde den anden Plads. »Hvordan staar det til, min gode Ørkenvandrer?«

Hr. Delft satte sin blaalige Monocle for Øjet

og vrinskede af paatagen Fornøjelse. Han vejrede god Forretningsstemning og var for klog til at ødelægge sine Chancer ved at vise sig fornærmet.

Efter nogen Forhandling fik han da ogsaa tilsidst Obersten til at gøre en beskeden Bestilling hos ham.

Han havde allerede pakket sine Sager sammen og stod igen med Hatten og Handskerne i Haanden som for at gaa, da han pludseligt lagde sit friserede Chimpanse-Hoved koket paa Siden med et Smil og sagde:

»Tør jeg gøre Hr. Obersten et Spørgsmaal?«

»Hvad er det?«

»Har Hr. Obersten hørt om det store ny Nationalforetagende, som er under *ventilation?*«

»Kender ikke noget til det.«

»Virkelig ikke?«

»Jeg passer mit eget... holder mig helst udenfor Spektaklet, veed De.«

Hr. Delft saae bort med sit lumskeste Hyænesmil. Nu, da Forretningen var gjort, var Lejligheden kommen til at gengælde Obersten hans »Ørkenvandrer«.

»Ach — ja!« sagde han og rystede paa sit lokkede Hoved. »Tiden har forændret sig. Nu er det de Unge, man allevegne raaber paa. De gamle, prøvede Kræfter skubbes tilside ... ignoreres ganz und gar. Ungdommen har Ordet!«

»Hvad var det saa, De vilde sige mig?« afbrød

Obersten ham, pludselig utaalmodig og med Kommando i Stemmen.

»Det er et stort Frihavnsprojekt, der er paa Stablen. Af en helt ung Mand, ganske en Jüngling. Sidenius hedder han.«

»Naa — den Brøleabe!« sagde Obersten. »Ham kender jeg tilfældigvis. Han har jo i sin Tid rendt os alle paa Dørene med det »Nationalværk«. — Folk er ganske vist bleven som tossede efter at komme af med deres Skillinger; men jeg troer dog ikke, at de Drengefantasier for Alvor vil friste nogen.«

»Foretagendet er sikret, ... hvad det pekuniære angaar. Jeg veed det ganske bestemt.«

»Hvad siger De?«

»Sagen er i Orden. Man venter blot paa Lovgivningsmagtens Sanktion. — Ja, det er, som Hr. Obersten siger. De danske Penge har Polkafeber for Tiden; de er begyndt at danse og kan ikke holde op igen, saalænge Musikken holdes gaaende. — Desuden, Hr. Sidenius har nok gode Forbindelser i Børsverdenen.«

Obersten var bleven stille. Han havde sænket sine knevelsbartformede Bryn, og det var, som om al Kindernes Frokostrødme blev suget ind af hans Øjne, der glødede som en Tyrs.

»Saa er det altsaa sandt, at denne Gavflab ... denne Sidenius er bleven forlovet med en Datter

af Philip Salomon? De maa jo vide det, Delft. Er ikke Hr. Salomon Deres Svoger?«

»Hr. Oberst, min Mund er lukket. . . . For Kærlighedens Hemmeligheder har jeg ikke Agentur.«

Obersten kom til at le.

»De er Diplomat, Delft! . . . Naa, jeg er ligeglad. Har Folk Lyst til at rulle deres Penge ud i Søen, saa for mig gerne. Det vilde saamænd være Synd at nægte dem den Fornøjelse. Prosit Mahlzeit, mine Herrer! Der er Plads til mange Tønder Guld i Hjertingbugten.«

»Det er et sandt Ord, Hr. Oberst!«

»Jeg holder mig, som sagt, udenfor den hele Svindel. Jeg vil ikke engang høre om den. — Adjø, Hr. Delft.«

»Jeg har den Ære at anbefale mig,« sagde den lille Israelit, gottende sig over Virkningen af sine Giftstik, og trak sig tilbage med et allerærbødigst Buk.

Det var ogsaa paa høje Tid. Det var et formeligt Raseri, der ved saadanne Efterretninger greb den blodrige gamle Herre under hans Følelse af Afmagt overfor de Bevægelser, han havde været med at bekæmpe. Han, som selv engang i Ungdomsmod havde kastet Handsken til den nationale Slendrian og drømt om at blive en Fører og Fornyer indenfor sit Omraade, hørte til den ny Tids mest forbitrede Modstandere. Ligesom de fleste andre af Landets Gammelliberale

hadede han de unge, sejrrige Fremskridtsmænd med et misundeligt Had, der overfor Per næsten havde faaet Karakteren af en Mani. Den Tanke, at hvad han ikke selv havde naaet, skulde kunne lykkes for denne Bondelømmel, der havde forhaanet ham i hans egen Stue, forfulgte ham som en Mare, — og med saa meget mere Grund, som han for sig selv indrømmede ham baade overlegne Evner og det hensynsløse Mod, han selv havde manglet. Navnlig saae han endnu i hans kombinerede Frihavns- og Kanalprojekt en virkelig genial, omend ufærdig Tanke, der ved passende Tillempning vilde kunne blive af den største Betydning for Landets Fremtid.

Det var i det hele langt fra, at hans Had til Per og Tidens andre Foregangsmænd havde forledt ham til at værdsætte dem for lavt. Naar han ikke desmindre havde fortrøstet sig til — først hemmeligt, siden mere og mere aabenlyst — at anvende sin Indflydelse paa at modarbejde dem, var det, fordi han (ligesom de fleste andre Gammelliberale) mente eller rettere af Trang til Selvforsvar indbildte sig at bekæmpe en Aandsretning, der var nedbrydende for Folket og dets Sæder.

Endnu knyttede der sig dog fra gammel Tid en Forestilling om Fordomsfrihed og Selvstændighed til hans Navn, — det var derfor, at baade Philip Salomon og Max Bernhardts Kompagni

straks var kommen til at tænke paa ham, da det galdt om at finde en anset Sagkyndig, der kunde tænkes villig til at gaa i Borgen for Pers Ideer overfor Offentligheden. Man vidste desuden, at han var en forfængelig Mand og dertil meget pengekær. Man forudsatte derfor, at det havde været bittert for ham at være Vidne til, hvordan det ene store Foretagende efter det andet var lykkedes for de ny Mænd og havde skabt dem Ry og Rigdomme, mens han selv gled mere og mere over i Forglemmelse. — —

Allerede den følgende Dag gentog Hr. Delft sit Besøg. Obersten havde nemlig ønsket Oplysninger om nogle Staalskinners Vægtforhold, og for at faa et Paaskud til at komme igen, naar den første Indgift havde faaet Tid til at virke, havde den snilde Jøde ladet, som om han tilfældigvis ikke havde de derhenhørende Tabeller med sig.

Som ventet førte Obersten igen Talen hen paa Pers Projekt og søgte at faa at vide, hvilke Børsmænd og Pengeinstituter der stod bag det. Hr. Delft lod i første Øjeblik ganske uforstaaende. Saa rystede han smilende paa Hovedet og sagde:

»Ach, dette sideniuske Amfibium — mener Obersten. Jeg har ingen Tillid til den ganske Historie. Det er et Dødfoster.«

»Hvadbehager! ... Men Mand dog! Det var jo Dem selv, der stod her igaar og fortalte, at

Foretagendet var sikret. De vidste det ganske bestemt, sagde De.«

»Jeg beder Hr. Obersten erindre, at jeg sagde i pekuniær Henseende sikret. Jeg tilføjede udtrykkeligt, at man manglede Statens nødvendige Billigelse af Planen. Og den erholdes aldrig.«

»Hvorfor ikke? Naar Pengene virkelig kan skaffes tilveje, hvad skulde saa egentlig bevæge Staten til at modsætte sig Foretagendet?«

Hr. Delft stod med optrukne Skuldre og vred sig som i Undseelse.

»Hr. Obersten forstaar mig vist nok — uden Ord.«

»Hvad nu? De er dog altid Satan til Hemmelighedskræmmer? Hvad mener De?«

Hr. Delft tav og drejede vedblivende Hovedet forlegent fra den ene Side til den anden. Han lignede i dette Øjeblik ganske en afrettet Abe.

»Men saa tal dog, Menneske!« raabte Obersten.

»Nu da, jeg mener ... Regeringen tør ikke andet ... det er Sagen.«

»Tør? For hvem? Jeg forstaar ikke et Muk!«

»Jeg vil ikke opholde Hr. Obersten længer. Jeg tillader mig at anbefale mig — —«

»Snak! Nu skal De tale fra Leveren, Delft! — Veed De noget? Hvad mener De, der skulde afholde Staten fra at give sit Samtykke, dersom Pengene kan skaffes, og Planen ellers var sund og god?«

»Netop det, Hr. Oberst, at Planen er sund og god.«

»Pr . . . rrrrr! Nu gaar jeg fra Snøvsen! Hvad er Meningen med dette her?«

»Altsaa: for at tale rent ud. Mener virkelig Hr. Obersten, at vor Nabo mod Syd roligt vilde se paa, at der skabes Hamburg en saa farlig Konkurrent? — Jeg troer det ikke. Aldrig i Evighed!«

Obersten kastede sig tilbage i Stolen med Hænderne i Siden.

»Er De gal, Delft! Hvordan skulde Tyskerne kunne forhindre det? Mener De, at de vilde erklære os Krig i den Anledning, — hva'?«

»Gud, — Krig! Det var saavist ikke fornødent. Bare saadan en lille, lidt bestemt formuleret Note fra Berlin til København, . . . saadan noget har før været tilstrækkeligt i lignende Tilfælde.«

»Nu har jeg i mine livskabte Dage aldrig hørt noget saa tosset!« udbrød Obersten og blev som en kogt Krebs over hele Kroppen. »Hvor kommer De paa den forrykte Tanke, Mand! Har De hørt noget, spørger jeg?«

Hr. Delft trak paa Skuldrene.

»Saadan er Tilværelsen for de smaa Nationer! De maa bøje sig . . . og endda tie til Forurettelsen. Det er sørgeligt, meget sørgeligt, men det er Livets Gang. De smaa maa være føjelige overfor de store . . . føjelige og forsigtige . . . yderlig forsigtige,«

blev han ved at gentage, da han saae, hvor vel det lykkedes ham at mætte sin private Skadeglæde samtidigt med at vække den tilsigtede Kampstemning hos den gamle Fædrelandsforsvarer, der paa sit Legeme endnu bar Mærker af Tyskernes Kugler.

Obersten var bleven tavs, og Hr. Delft benyttede Øjeblikket til at tage Afsked.

Han var næppe kommen ud af Døren, før Obersten væltede op af Stolen som en bremsestukket Stud. Og som altid, naar der ikke var andre tilstede, som han kunde lade sine Følelser gaa ud over, søgte han fra Kontoret ind i Dagligstuen for at give sig Luft overfor sin Kone. Han kaldte hende denne Gang endog ind fra Køkkenet. Og uden at agte paa hendes grædefærdige Forsikringer om, at hendes Suppegryde var ved at koge over, eksploderede han i en Række majestætsforbryderiske Udfald mod den Fejghedens, Slaphedens og Lumpenhedens Aand, der havde regeret det danske Folk siden Krigen.

Den Dag spiste Onkel Heinrich som saa ofte til Middag hos sin Svoger. Da man rejste sig fra Bordet, tog han Ivan til en Side og sagde med den mutte Generthed, der var ham egen, naar han undtagelsesvis havde ulejliget sig uegennyttigt:

»Nu kan du gaa til Obersten, min Ven! Nu er han præpareret.«

For ikke at vække Mistanke lod Ivan dog et Par Dage hengaa, før han skred til Værket. Han tilskrev da Obersten et Brev, hvori han udbad sig Æren af en Samtale og i korte Træk forklarede Aarsagen.

Efter Modtagelsen af dette Brev tilbragte Obersten en Dag i svære Anfægtelser. Der var straks noget i Brevets Tone, der havde gjort ham svag. Ivan besad i høj Grad den jødiske Færdighed i at indynde sig hos Folk ved at kildre deres Forfængelighed, — og Obersten havde en tynd Hud overfor Smiger. Der var desuden i Navnet Salomon en lødig Klang af Guld, der lød forlokkende i den pengekære Mands Øre.

Det var i Grunden ogsaa ganske imod hans Natur at sidde uvirksom og se paa, at andre handlede. Trods sine halvfjersindstyve Aar havde han endnu for megen Uro i Blodet til godvilligt at gaa paa Aftægt. Nogen fuldt paalidelig Forbundsfælle for Bagstræverne i Landet havde han derfor heller aldrig været. Gemt under Forbitrelsen mod det Nye og Misundelsen og den paatagne Forargelse rørte der sig en hemmelig Sympati. Den gamle Oprørsaand var trods alle Naadesbevisninger fraoven aldrig bleven helt udslukt hos ham. Som han i sin ydre Færd var vedbleven at være det urolige Brushoved med den ligefremme Tale, havde han ikke kunnet overvinde den Tillokkelse, alle unge, stærke og dristige Livsytringer

fra gammel Tid havde for ham. Om det saa var hans Følelser for Per, gemte de paa Bunden en god Portion Forelskelse.

Da Ivan nogle Dage senere søgte ham, modtog han ham alligevel temmelig unaadigt efter at have ladet ham vente et Kvarterstid ude i Forstuen. Det var nu engang den gamle Hugaf en Umulighed at behandle en Jøde som sin Ligemand. Han frygtede tillige for at vise sig for villig. Først da Ivan rent ud erklærede, at den hele Sag vilde staa og falde med hans Tilslutning, fandt han Tidspunktet passende til at overgive sig.

Han stillede dog forskellige Betingelser, blandt andet, at Per skulde kaldes hjem straks, da der var adskilligt at ændre i hans Udkast, før det kunde bruges som Grundlag for Detailplaner. Endvidere forlangte han, for at der overhovedet skulde blive Mulighed for et frugtbringende Samarbejde mellem ham og Per, at denne gjorde en Undskyldning for sin ungdommelige Opførsel ved deres sidste Sammentræf og i det hele lovede at beflitte sig paa en sømmelig Optræden.

Denne Fordring bad Ivan ham paa det indstændigste at frafalde. Han var overbevist om — sagde han — at Per vilde vise sin Taknemlighed mod ham ved den hensynsfuldeste Optræden og af sig selv gøre alt for at bringe den beklagelige Scene i Forglemmelse. Men et bestemt Paalæg herom vilde — han kunde ikke »betone«

det stærkt nok — stik imod Hensigten netop vanskeliggøre Samarbejdet.

Men Obersten var paa dette Punkt ubøjelig. Han havde ikke glemt de Ord, hvormed Per hin Dag havde taget Afsked: »Næste Gang, vi mødes, Hr. Oberst, bliver det Dem, der søger mig.« — Den Profeti skulde dog ikke altfor bogstaveligt gaa i Opfyldelse!

Ivan vilde endnu ikke give Køb. Men Obersten, der under hele Sammenkomsten havde været kendelig nervøs, afbrød ham tilsidst i opblussende Vrede og sagde:

»Den Ting kan ikke diskuteres mere her. Jeg betragter i det hele nu Sagen som uddebatteret mellem os.«

Saa rejste Ivan sig endelig og gik slukøret bort.

ANDET KAPITEL

I Midten af April var Per kommen til Rom. Han havde tilsidst givet efter for Baronessens Bønner om at gøre hende og Søsteren Følgeskab ... eller maaske nok saa meget for den Tiltrækning, som Samlivet med den sidste i stigende Grad udøvede paa ham.

Han var selv ikke klar over Arten af det Behag, han følte i denne mere end halvhundredaarige, graahaarede og overfyldige Dames Selskab. I Brevene til Jakobe udbredte han sig stadig om sine Indtryk af hendes Person og Karakter, og han lagde aldeles ikke Mærke til den Tavshed, hvormed Jakobe i sine Svarbreve forbigik dette Bekendtskab og alt, hvad der stod i Forbindelse dermed.

Mellem Landsmænd i Rom blev der snakket en Del om de to Adelsfruer og deres ungdommelige Rejsekavaler, der alle havde ladet sig indføre i den skandinaviske Forening. Det var særligt Pers Forhold til Baronessen, som pirrede Nysgerrigheden. Hendes Følelser for ham var under Rejsen svulmet op til en Slags moderlig

Tilbedelse. Det hændte, at hun i Selvforglemmelse ligefrem kaldte ham sin »kære Brodersøn«, undertiden endog sin »kære Plejesøn«. At han bestandig var i hendes Tanker, lagde hun ingen Skjul paa. Hvergang man havde fortalt hende noget, udbrød hun straks: »O, det maa De endelig fortælle Hr. Sidenius«, — eller: »Hvor det vil more vor Ven at høre!« Noget af det første, hun havde foretaget sig efter Ankomsten til Rom, var at træffe Aftale med en Billedhugger om at modellere hans Byste.

Per selv mærkede godt, at den gamle Dame var bleven en ganske viljeløs Ting i hans Haand. Han havde maattet fortælle hende udførligt om sine Fremtidsplaner, og hun havde straks tilbudt ham enhver Støtte. Da hun hørte om det Interessentskab, som netop var under Dannelse til Virkeliggørelse af hans Ideer, blev hun saa begejstret derover, at hun endog talte om at sælge det ene af sine Godser for at sikre Foretagendet.

Per havde dog ikke kunnet faa sig til at drage personlig Fordel af den Magt, han havde faaet over dette stakkels syge Menneske, — om ikke af anden Grund, saa fordi Oprindelsen til hendes og den afdøde Broders Interesse for ham skyldtes dels en kaad Spøg, dels en aldrig berigtiget Fortielse fra hans Side. Og det faldt ham endnu ikke ind, at det kunde blive fornødent at være mindre

nøjeregnende med Midlerne i Kampen for de store Maal.

Imidlertid optoges han for hver Dag mere af det nye og fremmedartede Liv, han saae omkring sig. Han var kommen til Rom uden Forberedelse og uden Forventninger. Derfor sparedes han ogsaa for de Skuffelser, som i den første Tid nedslaar Stemningen hos saa mange Fremmede der. Han havde altid spottet Folks Valfarten til denne Kunstens hellige Stad, og endnu var i hans Øjne en blankt poleret Dampmaskine eller en 300 Meter lang Hængebro et skønnere og stoltere Syn end noget Billedværk fra Fortiden.

Det var da i Begyndelsen ogsaa særligt Naturen og det sydlandske Folkeliv i Byen og dens Omegn, der fængslede hans Opmærksomhed. Som solkær Nordbo nød han den klare Himmel og den lune Luft. Han havde paa sine Nattefarter gennem Donau-Deltaets Sumpe igen paadraget sig en af de Forkølelsessygdomme, han var saa modtagelig for. Og let foruroliget, som han var, saasnart han fejlede noget, havde hans Humør under Opholdet i Wien af den Grund været noget trykket. Men allerede paa Rejsen ned gennem Italien var han bleven som genskabt. Aldrig havde han følt sig saa sund og stærk som nu. Hans Ansigt med det mørke Fipskæg havde i Løbet af faa Dage faaet en næsten bronceagtig Farve af Solen, og hans lyse Øjne skinnede herimod dobbelt blaa. Naar

han om Eftermiddagen spaserede paa *Monte Pincio* sammen med Baronessen og Hofjægermesterinden, klædt i en splinterny, lysegraa Sommerdragt, der hang luftigt og elegant om hans muskelkraftige Legeme, hændte det ikke sjelden, at en eller anden sortøjet Skønhed sendte ham et ømt Blik over Viftekanten.

Han var ikke kommen til Rom som Pilegrim af nogen Art. Ligesom han ikke lokkedes synderligt af Musæerne, gik han ret ligegyldig forbi de mange aabne Kirkedøre, hvorigennem Vejen for Størsteparten af Fremmedflokken førte til det egentlige Rom: disse firehundrede kælderdunkle, røgelsemættede, af Vokskerter og smaa Oljelamper belyste Rum, hvor Middelalderen endnu levede i usvækket Inderlighed og Kraft, en Stilhedens Verden midt i Gadelarmen, en Himmeriges Forgaard, hvor der kun taltes i Toner og Lovsangen aldrig forstummede.

Per havde allerede under sit Ophold i den østerrigske Bjergby stiftet Bekendtskab med den katolske Gudstjeneste. Regelmæssigt hver første Søndag i Maaneden var der her draget en Procession fra Kirken gennem Byen. Med en gyseligt oppyntet Voksdukke i Spidsen traskede den enfoldige Bonde-Menighed højlydt bedende gennem Gaden som en Flok brægende Faar, Mændene med Hatten i Haanden, Kvinderne med Hænderne helgenindeagtigt foldede foran det fladsnørte

Bryst. Hvad der dengang forbigaaende havde rørt sig i Per af bevidst religiøs Fornemmelse, havde været altfor afgjort protestantisk til, at han ikke skulde oprøres over denne barnlige Billeddyrkelse. Her i Rom havde han overværet et Par større Kirkefester sammen med sine Rejseledsagersker men hovedsagelig kun for at faa Anledning til bagefter at komme i Dispyt med Hofjægermesterinden om et eller andet religiøst Emne og gøre Indtryk paa hende ved sin Overlegenhed i Debatten. Han havde ganske manglet Sans for den forfinede Pragt, der var bleven udfoldet ved disse Lejligheder. Han bedømte de ærværdige Skuespil rent forstandsmæssigt og saae i Kirkens hele ekstatiske, fra Hedenskabet levnede Skønhedskultus bare latterligt Karnevalsgøgl.

Det blev det ældste Rom, Antikens Ruiner, der efterhaanden tiltrak Per i denne Byernes By, den »evige« Stad, Verdenssjælens Mausoleum. Men ogsaa her var det langt mindre Arkitekturens Skønhed, han optoges af, end Materialets Uforgængelighed, Sammenbindingens Soliditet, Murenes Masse o. s. v. Intet fængslede ham derfor mere end saadanne Kolosser som Caracallas Bade og Colosseum. Han var opfyldt af Beundring for den himmelstormende Kraft, der her havde lagt sig for Dagen, og han kunde vanskeligt faa i sit Hoved, at disse Kæmpeværker skrev sig fra en Tid, da man saa at sige var blottet for mekaniske

Hjælpemidler og henvist til de bare Menneskenæver.

Han havde engang siddet flere Timer inde i Amfiteatrets ørkenøde Indre og underholdt sig med i Tankerne at genopbygge det fra Grunden. Han havde omgivet den vældige Bygning med et Fletværk af Stilladser og set den hæve sig Skifte for Skifte over en Arbejdsplads opfyldt med kyklopiske Stenblokke, Oksekærrer og Hundreder af svedende Slaver — ligesom Fundamentet til et Babelstaarn. Saadanne Drømmerier indfandt sig helt uvilkaarligt hos ham. Saasnart han var alene, begyndte Tankerne af gammel Vane at tumle med Sten- og Jordmasser. Han havde paa sin Rejse aldrig kunnet sidde alene ved Vinduet i en Jernbanekupe uden straks at give sig til at arbejde med de Landskaber, han kørte igennem, anlægge Veje, udtørre Moser, bygge Broer, . . . ja blot en Stump Kort i en Rejsehaandbog var tilstrækkeligt til i ledige Øjeblikke at sætte hans skabende Fantasi i Bevægelse.

Men ingen ung Pige kunde heller sidde mere fordybet i en Roman, end Per i et Landkort, — som han maaske endda rent tilfældigt havde faaet mellem Hænder. Hvor de fleste andre Mennesker kun bemærkede et Krimskrams af sorte Linjer, saae han ganske levende for sig Flodløb, Dalsænkninger, Bjærghøjder. Og altsammen tog hans

Indbildningskraft øjeblikkeligt i Besiddelse som Genstand for sin Skabertrang.

Allerede Dagen efter sin Ankomst til Rom havde han forbløffet en Landsmand ved at udvikle for ham en vidtløftig Plan til en Omregulering af Tiberen i Forbindelse med en Afledning af Vandet i Kampagnens giftige Sumpe. I en stiv Klokketime havde han holdt den ulykkelige Mand fast med sit Foredrag og endda bagefter kaldt ham et Øg, fordi han ikke straks havde ytret nogen Begejstring for Planen.

* * *

Efter en halv Snes Dages Ophold modtog Hofjægermesterinden en Dag et Telegram fra sin Mand, der kaldte hende hjem under Foregivende af, at han var bleven syg. De to Søstre brød da begge op, skønt Baronessen klynkede lidt over at skulle forlade Rom uden at have opnaaet den Avdiens hos Paven, hvorom hun hele Tiden havde fablet.

Afskeden med Per var for begge Damernes Vedkommende meget hjertelig. Hofjægermesterinden tog det Løfte af ham, at han engang, naar han var vendt tilbage til Danmark, vilde besøge hende og hendes Mand paa »Kærsholm«, hvor Søsteren ligeledes foreløbigt vilde tage Ophold. Endnu fra Kupevinduet tilraabte Baronessen ham

med Taarer i Øjnene og under Lommetørklædeviften et: »Paa Gensyn!«

Selv var han tvungen til at blive endnu nogle Dage i Rom af Hensyn til den Byste, som hans moderlige Velynder havde bestilt. Han var heller ikke utaalmodig efter at komme bort, skønt han efter sin Rejseplan forlængst skulde have været i Paris. Beretningerne om det stadig lige kolde og fugtige Foraar nord for Alperne gav ham ingen Lyst til at forandre Opholdssted.

Han havde stiftet forskellige Bekendtskaber i den skandinaviske Koloni. Men Hofjægermesterindens Selskab formaaede ingen af dem at erstatte. Hans Savn var i de første Dage efter hendes Bortrejse saa stærkt, at det helt forskrækkede ham. Paa nogen erotisk Rørelse troede han dog slet ikke i Betragtning af hendes Alder; men han søgte forgæves en anden Forklaring paa det Vemod, der kunde gribe ham, naar han i Erindringen dvælede ved hendes graanede Skikkelse med det fornemt baarne Hoved og den store, kunstfærdigt opsatte Haarkrone. Han mindedes fra deres Samtaler langt mindre Ordene, hun havde sagt, end de ledsagende Haandbevægelser, Armstillinger, Hovedbøjninger, — altsammen præget af den aristokratiske Ynde, der fra allerførste Færd havde gjort et saa bedaarende Indtryk paa ham. Men til Tider kunde han ogsaa falde hen i mistænksomme Grublerier over den mærkelige Modsæt-

ning mellem hendes verdensforsagende Religiøsitet og Klædedragtens altid udsøgte, ja forfinede Elegance, mellem de strenge Bibelsprog, hun yndede at anvende mod ham, og de ganske jordiske Smilglimt, han under deres mest himmelvendte Samtaler havde kunnet opfange omkring hendes Mund eller i Dybet af de pragtfulde Øjne.

Nu, da han var bleven ene, savnede han ogsaa (med lidt belagt Samvittighed forresten) det Skær af medfødt Fornemhed, hvormed de to Adelsdamers Selskab havde forlenet ham — i alt Fald udenfor Kresen af hans Landsmænd. Paa disse havde hans falske Baronværdighed ikke længe virket skuffende. Hans Væsens uhelbredelige Jevnhed havde hurtigt røbet den landlige Jeppe under Verdensmandens Dragt, ligesom han med sin Aabenmundethed selv havde fuldtud tilfredsstillet endog Kvindernes Nysgerrighed. Havde man fra først af været noget i Tvivl om, hvem og hvad man skulde anse ham for, fik man snart af hans egen Mund mere at høre om hans Livsmaal og Planer, end de fleste brød sig om.

For at udfylde den Tomhed, som Hofjægermesterinden havde efterladt, tog han sin Tilflugt til Bøger. De antike Murkolosser havde vakt hans Trang til at vide noget mere om Romerfolket og dets Historie end det højst uklare, han huskede fra sin Skoletid. Nu laante han i den skandinaviske Forenings Bibliotek Mommsens »Rö-

mische Geschichte«, og med den sejge Udholdenhed, han stødvis kunde udfolde, arbejdede han sig i Løbet af nogle Dage gennem et Par Bind af det omfangsrige Værk.

For første Gang i sit Liv grebes han her af en historisk Stemning. Hans Blik havde hidtil udelukkende været rettet anelsesfuldt fremad mod den forventede Stortid, — Fortiden havde aldrig sysselsat ham. Nu førtes han endda her helt bagom Kristendommen, ind i en Kultur hinsides den ham fjendtlige Aandsmagt, hvis nedbrydende Virkninger det var bleven ham en Slags Sport overalt at eftervise, og som han indtil det allersidste havde maattet bekæmpe ogsaa hos sig selv. I Republikens Helteskikkelser fandt han de forbilledlige Karakterer, han hidtil havde savnet. I hele dette praktisk anlagte, handlemodige, kloge og usentimentale Hedningefolk saae han Mennesket i uforvrænget Oprindelighed, Titanslægten, hvorom han uklart havde drømt, og med hvilken han følte sig selv i Slægt.

I et af sine Breve til Jakobe skrev han:

»Aldrig har jeg saa stærkt som hernede følt, hvilken Forbrydelse mod Menneskene Kristendommen er. Aldrig har jeg med en saadan Skamfuldhed forstaaet, hvor dybt vi er sunkne, og hvor højt vi endnu skal tilvejrs for bare at række Skuldrene af den Slægt, hvis Menneskestorhed hin blegnæbede Herre fra Nazareth har vovet at

mistænkeliggøre. Kender du Fortællingen om Kong Pukkelryg? Da Skæbnen engang havde villet, at Majestæten var bleven født med skæve Ben og et Knæk i Ryggen, udstedte han en Forordning, der vendte op og ned paa Begreberne i Landet. Hvad der var smaat, blev kaldt stort, og hvad der var skævt, kaldtes lige. En rank Ryg kaldtes en Pukkel, Kæmpen en Dværg. — I det forrykte Land lever vi den Dag idag!«

* * *

Hjemme i København var der imidlertid sket det, at Nanny og Dyhring havde giftet sig. Samtidigt havde Dyhring forladt »Falken« for om kort Tid at overtage Stillingen som Chefredaktør af et ældre, anset Blad »Borgerbladet«, der særligt havde stor Udbredelse i Forretningsverdenen.

Hans Svigerfader, Philip Salomon, havde dog ingen Del i denne Forfremmelse, der alene skyldtes Overretssagfører Max Bernhardts Indflydelse. Dyhring hørte nemlig til denne Mands svorne Følge. Han var endda den af hans Kreaturer, til hvem Max Bernhardt knyttede de største Forhaabninger paa Grund af hans kønne Ydre, hans Smidighed og tidligt modnede Foragt for alle menneskelige Love og Vedtægter. Det havde været under den store Mands Beskyttelse, at Dyhring allerede som Tyveaarig var stegen til en fremskudt Plads i »Fal-

kens« Medarbejderstab, og han havde i denne Stilling ved sin absolute Lydighed mod sin Velgører vundet dennes Tillid, ja hans Venskab.

Max Bernhardt havde dog vist sig meget utilfreds, dengang Dyhring meddelte ham sin Forlovelse med Nanny. Hans blodløse Ansigt var bleven to dybe Rynker fra Næseroden nedefter. Og med en æggende Haan, der ikke dækkedes af den spøgefulde Tone, havde han sagt:

»En Jødedame — Dyhring! Det overrasker mig virkelig. Jeg havde tiltroet Dem en bedre Forstaaelse af, hvad De skylder Dem selv. Hvad skal de Dumheder til? . . . Jeg har jo for længe siden gjort Dem opmærksom paa Konferensraad Lindholms Datter. Hun er ogsaa baade smuk og rig. Og De vilde sikkert være Mand for at gøre det fornødne Indtryk paa hende.«

Men for første Gang nægtede Dyhring sin Herre og Mester Lydighed. Han var virkeligt forelsket i Nanny. Og i sin Modstandsløshed overfor Kvinder havde han sin eneste Svaghed.

Max Bernhardt indsaae, at han her maatte slaa sig tiltaals. Han var ikke selv nogen Helt overfor et Par smukke Kvindearme, og de eneste Daarskaber, han tilgav, var derfor dem, der blev begaaet for en Dames Skyld. Han tog blot det Løfte af Dyhring, at han vilde hemmeligholde Forlovelsen, indtil der var bleven skaffet ham en anseligere og mere selvstændig Stilling indenfor

Pressen. Og allerede Ugen efter var Vejen ryddet for ham til den meget eftertragtede Redaktørpost ved »Borgerbladet«.

Max Bernhardt havde herved villet sikre sig at komme Philip Salomon i Forkøbet. Han var bange for at komme til at miste noget af sit Herredømme over Dyhring, dersom denne skulde faa sin Svigerfader at takke for Redaktørværdigheden.

Og nu havde Dyhring og Nanny holdt Bryllup. Det var sket med de færrest mulige Omstændigheder. En skøn Dag kom Nanny leende hjem fra Byen med den nybagte Redaktør under Armen, nejede dybt for sine Forældre og forestillede sig til disses Overraskelse som Fru Dyhring. De var om Formiddagen bleven viet paa et støvet Borgmesterkontor og havde — som hun tungefærdigt berettede — haft det rædsomste Mas med at holde sig alvorlige under Højtideligheden. Bagefter var de gaaet hen paa en Restavration og havde spist Frokost sammen med et Par af Dyhrings Bekendte, som de tilfældigt traf der.

Ved Middagsbordet, der nu blev dækket saa festligt, som det i Hast lod sig gøre, udbragte Philip Salomon sit Hjertebarns og hendes Brudgoms Skaal i en Sindsbevægelse, som dannede en pudsig Modsætning til de Nygiftes egen muntre Ligevægt. Ogsaa Moderen var stærkt rørt, skønt hun søgte at skjule det. Hvormeget end det snart

aldrende Ægtepar i de senere Aar havde gjort sig Umage for (stadig paamindet af Husets Ungdom) at holde Trit med Tidens Udvikling, — ved en Lejlighed som denne brød deres Natur gennem Optugtelsen. Ingen af dem saae i Virkeligheden rigtig fortrøstningsfuldt paa Fremtiden. Navnlig havde Pigebørnenes egenraadige Færd længe vakt begges skjulte Bekymring.

Efterhaanden reves de dog med af de andres Munterhed, og Glæden omkring Bordet blev paa Grund af Smaabørnenes Nærværelse tilsidst helt støjende. Kun Jakobe sad stadig lige tavs og ligesom udeltagende. Hun var ogsaa den eneste, der ikke havde pyntet sig. Hendes blege, skarptskaarne Ansigt over den sorte Kjole tog sig helt spøgelseagtigt ud i det stærke Lys og mellem de mange leende og rødmossede Mennesker.

Hun var saa oprørt over Nannys Overstadighed og over den Vanhelligelse af Kærligheden, som dette Bryllup og det hele Giftermaal i hendes Øjne var, at kun Moderens bestemte Paabud havde faaet hende til at tage Plads ved Bordet. Hun havde først undslaaet sig under et Foregivende af Ildebefindende. Og virkelig blev hun flere Gange under Maaltidet overfaldet af Svimmelhed. Hele hendes Legeme dirrede af Nervøsitet.

Kort efter, at man havde rejst sig fra Bordet, gik hun op paa sit Værelse for at være ene. I

et langt og glødende Brev til Per gav hun sig Luft for sin Forargelse ... og sin fortærende Længsel.

Nede i Dagligstuen søgte imidlertid Moderen at undskylde hende overfor Nanny, der havde gjort en spydig Bemærkning i Anledning af hendes Forsvinden.

»Jakobe er saa overspændt i denne Tid,« sagde hun. »Jeg er virkelig lidt urolig for hende.«

Nanny trak paa Smilebaandet uden at svare. Men da hun senere sad nede i Vognen sammen med Dyhring for at køre hjem til hans Ungkarlelejlighed, hvor de skulde overnatte, sagde hun, idet hun puttede sig tilrette under hans Arm:

»Veed du, hvad der var i Vejen med Jakobe? For du lagde vel nok Mærke til hende ved Bordet. Hun er jaloux, Stakkel! Hun er rasende, fordi det ikke er hende, der nu kan køre hjem med sin — Pær.«

Den følgende Morgen rejste de Nygifte til Udlandet, de vilde blive borte et Par Uger. Det var deres Hensigt i den Tid at gennemrejse det meste af Europa. De agtede sig endog helt ned til Spanien, fordi Nanny absolut vilde se en Tyrefægtning.

Rejsen blev da væsentlig et Ophold paa Jærnbaner og Hoteller. Men dette omskiftelige Liv mellem alle Slags Mennesker tilfredsstillede netop dem begge. Selv i Hvedebrødsdagene følte de ingen Trang til mere Ensomhed. Om nogen

virkelig Lidenskab var der overhovedet paa ingen af Siderne Tale. Dyhring havde dertil kendt for mange Kvinder. Hans Forelskelse ytrede sig efter kort Tids Forløb mest som Kælenskab. Og i sin forholdsvise Uskyld imødekom Nanny hans Hang til æggende Kærtegn paa en Maade, der efterhaanden betænkeligt nærmede hende Fordærvelsen.

Forøvrigt knyttedes de sammen af den Tilfredsstillelse, de gensidig skænkede hinandens Forfængelighed. Dyhring nød selvbehageligt den Opsigt, Nanny overalt vakte ved sin orientalske Skønhed, — i Særdeleshed fordi han var overbevist om, at Folk ikke ansaae dem for at være rigtig gifte. Han vidste meget godt, at hun baade i Væsen og i sin Maade at klæde sig paa mindede om den finere Demimonde, — det var jo netop heri, at hendes Tillokkelse for ham altid havde bestaaet. Nu kildrede det hans Ærgerrighed at bemærke, hvorledes selv Herrerne i Lastens Paris ved Synet af hende sendte ham et Blik fuldt af Misundelse.

Nanny paa sin Side var stolt af sin Mand paa Grund af hans elegante og korrekte Ydre. Hans lille, sirlige Skikkelse med det gyldenblonde Haar vakte Opsigt omkring paa Hotellerne. Hun selv plejede at sige om ham, at han lignede en tysk Prins. Hun var desuden glad for ham, fordi han ikke var Jøde. Skønt hun altid havde forsikret om det

modsatte, havde ogsaa hun til Tider kunnet føle sig trykket af sin Herkomst. Nu tilstod hun ærligt, at hun var henrykt over for bestandig at være bleven Salomon-Navnet kvit og at blive kaldt Fru Dyhring.

Endelig var hun stolt af sin Mand, fordi han i sin Egenskab af Redaktør lejlighedsvis kunde skaffe dem gratis Adgang til Seværdigheder, som andre Fremmede maatte betale for eller ganske var udelukket fra. Paa saadanne Steder dvælede hun med et særligt Velbehag og gav sig god Tid, hvorimod hun gerne erklærede sig for ligegyldig eller anstillede sig træt, hvor der krævedes Entre. Den Sans for Valuta, der trods al Toiletteprag udmærkede hende som ung Pige, havde ikke forladt hende i Ægtestanden, og Dyhrings flotte Tilbøjeligheder voldte hende megen Uro. Skønt hun gjorde sig Umage for at skjule det, blev hun greben af Nervøsitet, hver Gang der skulde gives Penge ud. Efter Ophold paa Hoteller, hvor hun en Snes Gange havde ringet paa Kammerjomfruen for at faa Hjælp til sin Paaklædning, kunde hun godt tage bort uden at give Drikkepenge, eller efterlod højst et Halvfranc-Stykke paa Servanten.

Foraarskulden og Regnen drev det unge Par hurtigt sydpaa. Fra Paris gik Turen direkte til Madrid. Men da der paa Vejen mødte dem et Rygte om, at der var udbrudt Kolera i denne

By, tog de skyndsomst Flugten tilbage over Pyrenæerne. Over Rivieraen rejste de saa ned gennem Italien.

* * *

Per befandt sig paa den Tid endnu i Rom. Det dejlige Vejr og Omgangen med de mange Landsmænd, blandt hvilke han, efterhaanden som de lærte ham at kende, havde faaet flere Venner, især mellem Damerne, holdt ham vedvarende fangen der. Fra Ivan havde han iøvrigt allerede modtaget Meddelelse om, at han skulde være forberedt paa at maatte afbryde sin Rejse og vende hjem, da hans Nærværelse muligt kunde blive nødvendig for hans Sags Fremme. I sit sidste Brev havde han ligefrem spurgt ham, om han vilde være i Stand til at bryde op med Dags Varsel.

Per havde endnu ikke svaret derpaa. Han var begyndt at blive ked af disse næsten daglig indløbende Skrivelser fra Svogeren med deres utallige Forespørgsler, Henstillinger og Paamindelser. Alene Brevenes Udseende irriterede ham. Ivan skrev en skrækkelig Klo, Linjerne var skæve, og han anvendte en Overflødighed af Understregninger og Udraabstegn, som galdt det Verdens Frelse. Aldrig skrev han mindre end otte Sider, og bestandig forlangte han Svar »pr. omgaaende« (med

tre tykke Streger under). Af lutter Ærgrelse lod Per undertiden Brevene ligge ulæste i flere Dage.

Dertil kom nu noget andet. I Pers Forhold til, hvad han kaldte sit Livsværk, var der i den senere Tid langsomt, tildels umærkeligt for ham selv, foregaaet en Forandring. Dette havde ikke netop tabt i Værdi; men ligesom det i sin Tid var vokset i personlig Betydning for ham, da det under Jakobes Paavirkning omformedes i hans Forestilling fra noget, der udelukkende tjente hans egne, egoistiske Formaal, til et Arbejde i Kulturens og Aandsfrigørelsens Tjeneste, saaledes havde hans Interesse for dets Skæbne igen tabt sig noget, efter at det fra blot revolutionerende Ide var bleven en Genstand for praktisk Drøftelse, et Bytte for Børsfolks og Spekulanters snusfornuftige Beregninger.

Havde det endda været hans hele Fremtidsdrøm for Danmark, disse Folk nu vilde søge virkeliggjort! Men hvert Brev fra Ivan havde indeholdt Forslag til nye Beklippelser, Henstillinger om stadig yderligere Afpasning og Tillempning efter Øjeblikkets klejnmodige Behov. Af det Storværk, han havde villet skabe til Frelse og Fornyelse for sit Land, var der efterhaanden ikke levnet ham stort andet end en Stump Bolværk og lidt Opmudring.

Imidlertid gik Dagene, — han havde nu været næsten tre Uger i Rom. Han færdedes stadig

mellem sine skandinaviske Landsmænd, navnlig i Kunstnerkresen, i hvilken han var bleven indført af den Billedhugger, som modellerede hans Byste.

Denne Byste og Hensynet til dens Fuldendelse var stadigt det officielle Paaskud for hans Forbliven i Byen — ogsaa overfor Jakobe. I sine Breve til hende beklagede han sig endog over Kunstnerens Langsomhed, fordi han ikke kunde faa sig til at tilstaa for hende, at han fandt et vist Behag i det hensigtsløse Liv, han i Øjeblikket førte. Han skrev mest til hende om sine historiske Studier, som han ogsaa vedblivende drev med stor Iver. Han kunde formeligt begynde at nyde det at sidde oppe mellem Palatinerhøjens Ruiner og med Ryggen mod et solopvarmet Søjleskaft læse i sin Mommsen eller et andet Værk om de Mænd, der fra dette Sted havde behersket Verden.

Han var ogsaa nu bleven en mere flittig Besøgende paa Kunstsamlingerne. Hans historiske Læsning hjalp ham her til en begyndende Forstaaelse. Det interesserede ham at se Bysterne af de samme Mænd, hvorom han netop læste. Særligt optoges han af alle Gengivelser af Cæsars kongelige Træk. Med en kriblende Følelse af Stolthed (blandet dog med nogen Undseelse) maatte han stadig tænke paa Ivans Bemærkning om, at hans egen Ansigtsform og navnlig hans Blik mindede om denne Verdenshistoriens vældigste

Personlighed. Han havde ogsaa forsigtigt gengivet Ytringen engang, mens han sad Model for sin egen Billedhugger, — dog uden siden at kunne spore den tilsigtede Virkning deraf paa sin Byste.

Aftenerne tilbragte han regelmæssigt sammen med sine Kunstnerbekendte og disses Damer paa et eller andet af de landlige Beværtningssteder i Byens Udkant, hvor saadanne Folk efter gammel Sædvane mødtes. Her, som i »Gryden« derhjemme, gik det lystigt til ved fulde Glas med Sang og Tobaksdamp og livlige Dispyter . . . paa varme Dage i Skjorteærmer. Og Per befandt sig helt vel i denne artistiske Gemytlighed. Selv bortkastede han i Aftenens Løb, hvad der var af paataget, tillært og tilskuestillende i hans Væsen, og indtog alle ved sin Hyggelighed og sit straalende Humør. Skønt han fyldte sig med Strømme af Vin, blev han aldrig beruset. Derimod kunde han til Tider besættes af en ejendommelig barnlig Overstadighed, hvorunder han morede Selskabet med alle Slags Pudsenmagerier. Naar man ud paa Natten drog hjemad, saae man ham gerne i Spidsen af Toget, — blomstersmykket og bekranset — med Hatten bag i Nakken og et Par henrykte Damer under Armen.

Hofjægermesterinden havde han nu ganske glemt. Han tænkte i alt Fald ikke mere paa hende. Han hørte nu engang til den Slags

Mennesker, for hvem kun det nærværende rigtig eksisterer. »Ude af Øje, ude af Sind«, — det Ord passede paa ham som paa faa.

En Aften traf han i dette Selskab en af de langhaarede tyske Kunstnere, med hvem Fritjof sidste Efteraar havde ført ham sammen i Berlin. Det var en af Øjeblikkets Modemalere i Rom, — en dværgagtig lille Mand med et vældigt Victor Emanuel-Skæg og to Tommer høje Hæle under Skoene. Under sædvanemæssig, højtidelig Bægersvingen fornyede de det gamle Bekendtskab, og et Par Dage efter besøgte Per efter naadig Indbydelse den store Mand i hans Atelier.

Paa et Staffeli midt i Salen stod et lige fuldført Portræt i Legemsstørrelse af en ung, fornemt udseende Dame, en blond Jødinde, hvis Træk han straks genkendte. Det var Jakobes tyske Halvkusine, hin nittenaarige Commerceraaddatter, hvem han ligeledes sidste Efteraar havde truffet i Berlin, — Enearvingen til halvtresindstyve Millioner.

»Hun er her i Byen?« spurgte han overrasket.

»Har været. Hun rejste herfra igaar. — De kender hende altsaa?«

Per fortalte, at han et Par Gange havde været i hendes Forældres Hus, men udlod sig iøvrigt ikke nærmere om dette Bekendtskab. Han brød sig ikke om at mindes, hvordan han dengang i et Par Dage havde tumlet med den forrykte

Tanke at ville erobre denne Pengefyrstedatter, til hvis Haand Halvdelen af den tyske Adel bejlede.

»Hun er vel altsaa nu bleven gift,« sagde han og kunde ikke faa Øjnene fra det dejlige Ansigt. »Jeg husker, at hun blev forlovet, netop som jeg rejste fra Berlin.«

»Hun er gift, ja. Hun var hernede med sin Mand — det heldige Asen!«

»Hvad var det nu, han hed?«

»Bieber — Dr. Bieber.«

»Ja, nu husker jeg ham. Han udmærkede sig just ikke ved Legemsskønhed.«

»Ach was — Legemsskønhed!« udbrød Mandslingen og snoede med en ametystbesat Haand de buskede Ender af sit Krigerskæg. »Hvad betyder det?«

»Han var maaske selv meget rig?«

»Rig? Nej, en fattig Djævel var han. Han var kommen der i Huset som Amanuensis hos Familjens Læge. I Grunden en kostelig Historie! Der fyldte de omsorgsfulde Forældre deres Hus med forgældede Baroner og Officerer, for at Datteren kunde gøre et standsmæssigt Parti. Alle borgerlige unge Mænd holdt de paa Afstand. Kun den tykke Dr. Bieber tænkte de ikke paa. Han var jo ogsaa næsten tyve Aar ældre end hun. Og saa blev det netop ham. — Saadan gaar det her i Verden!«

»Det lader næsten til det,« sagde Per, — han

var kommen til at tænke paa en af Onkel Heinrichs amerikanske Fortællinger, hvorom denne paafaldende mindede.

»Naar De altsaa har været Gæst i Forældrenes Palæ i Thiergarten, saa veed De sagtens, at dette nærmest var et forgyldt Helvede for den unge Dame, der virkelig er en nobel . . . en fin og dyb Natur. Moderen holder ganske ugenert en hel Stab af betalte Galaner, og Faderen er simpelthen en Kæltring. Datteren vilde for enhver Pris ud af hele det Liv, — det er Forklaringen! Jeg troer, hun vilde have taget omtrent enhver nogenlunde præsentabel og skikkelig Mand, der havde haft Mod til at bortføre hende.«

Per vendte sig bort fra Billedet og saa gennemtrængende paa den lille snaksomme Maler.

»Bortførte han hende?«

»Naa, ikke just bogstaveligt. Men han havde altsaa Øje for sine Chancer. Og trods sin Grimhed og Fattigdom og sin endog meget borgerlige Fødsel — hans Fader er Marskandiser — havde han fornødent Mod . . . eller Selvtillid . . . ja De maa godt sige Indbildskhed . . . til at forsøge sit Held. Rimeligvis har han anset sig selv for en Adonis. Paa den Naragtighed har han sejret! . . . Har De Øje for den ironiske Livsvisdom heri? Er det i det hele gaaet op for Dem, yngre Mand, at det i Virkeligheden mindre kommer an paa, hvad man er, end paa, hvad man indbilder sig at

være. — Mener De maaske, at Løjtnant Napoleon nogensinde var bleven Frankrigs Kejser, dersom han ikke havde sat sig fast i den forrykte Fantasi, at der flød Kongeblod i hans Aarer?«

Mens den berømte lille Kunstnerdværg ved disse Ord løftede sig i Skoene og atter snoede sit martialske Skæg, trak Per sky sine Øjne til sig. Han skottede paany hen til Billedet af den skønne Pengefyrstedatter og sad længe tavs og fraværende.

* * *

Det var en pragtfuld Solskinsdag, at Dyhring og Nanny paa deres Rundrejse naaede Rom. Jakobe havde i et Brev forberedt Per paa deres Komme, hvad der forresten havde været helt overflødigt, idet de danske Aviser, som han til Stadighed læste henne i Foreningen, daglig indeholdt Notitser om det unge Par og deres Rejse.

Den ganske vist altid meget omtalte men ikke synderlig ansete Teater- og Varieteanmelder var paa een Gang bleven en Mand af Betydning derhjemme. Det var noget hidtil ganske uhørt, at man til en saa ung Mand uden Eksamen eller anden tilsvarende Adkomst, ja endog uden noget uangribeligt Rygte, betroede Ledelsen af et Foretagende som Borgerbladet; — og det havde i Virkeligheden heller ikke været let for Max Bern-

hardt at sætte sin Vilje igennem i denne Sag. For at overtale Bladets hidtilværende Redaktør til at træde tilbage og for samtidigt at faa fjærnet Redaktionssekretæren, den gamle, bukkeskæggede Lystspilforfatter Reeballe, der sad inde med et halvt Løfte om at faa Pladsen, havde han grebet til Midler, der vakte et Skrig af Forargelse. Mens Yndlingen selv rullede gennem Evropa i Fløjlskupe og lod sig kæle for af sin smukke Brud, førtes der i Moralens Navn en Kamp imod ham i alle de Blade, som Max Bernhardt endnu ikke havde naaet at bringe under sin Indflydelse. Hans Udnævnelse var bleven Signalet til en Genopblussen af den hele standende Strid mellem den ny og den gamle Tids Mennesker. Hans Navn var (fra hans egen Side ganske uforskyldt) bleven det Kampmærke, hvorunder Handlestyrken og Afmagten, Overmodet og den dydigt maskerede Misundelse denne Gang stødte sammen. Smaabladene indeholdt lange Artikler om ham tilligemed hans Portræt, Vittighedsbladene mødte med kolorerede Karikaturer, mens Sladderen løb paa sine tusinde Ben gennem Landet og genopvarmede de fantastiske Beretninger om hans forfinede Vaner, om hans atlaskbetrukne Værelser, hans Kvindeorgier og hele sardanapalske Vellevnet.

Det var under disse Omstændigheder ikke saa underligt, at Avisernes Bebudelse af hans og hans unge Frues Komme til Rom havde fremkaldt

nogen Spænding hos deres Landsmænd der. Trods al moralsk Forargelse optoges navnlig Damerne deraf paa en Maade, der vakte Pers Skinsyge.

Per var ellers ikke slem til at misunde andre deres Lykke. Dertil havde han altid følt sig for meget som den særligt udvalgte, som Undtagelsen, der var hævet over ethvert Medbejlerskab. Men det sidste halve Aar, der paa saa mange Maader havde udviklet hans indre Liv, havde heller ikke været uden Betydning for hans Selverkendelse. Saa meget af, hvad han havde oplevet under sin lange Fraværelse fra Hjemmet; de Sammenligninger, han uvilkaarlig overalt havde anstillet mellem sig selv og de ham fremmedartede, i Verdenslivet uddannede Personligheder, han havde mødt; nu tilsidst Besøget hos den dværgagtige Maler og dennes Fortælling om den grimme og fattige Dr. Biebers fabelagtige Held — alt dette havde givet ham en Forstaaelse af, at hans Karakter trods alt besad Svagheder, som endnu maatte overvindes. Den Stemning, der et Øjeblik var brudt frem hos ham i Malerens Atelier, og som nu Beretningerne om Dyhrings letvundne Triumfer fornyede og forstærkede, havde i Virkeligheden længe behersket hans ubevidste Liv. Den havde fulgt ham paa hans Rejse som en skjult Afmagtsfølelse. Den havde, selv midt under hans overgivneste Lystighed her i Rom, ligget bund-

fældet i hans Sind som en endnu slumrende Melankoli.

Ogsaa en anden, ham temmelig uvant Følelse var sammen med Skinsygen bleven vakt hos ham i disse Dage, — det var Utaalmodigheden. Hans Landsmænds forventningsfulde Optagethed af den lille Modejournalists Komme blev den Spore, hans Viljekraft igen saa længe havde maattet savne, og han rev sig endelig ud af den Uvirksomhedsdvale, hvori han her i Rom var sunket ned.

Fra Ivan havde han netop modtaget et nyt Ekspresbrev med en indtrængende Opfordring til at vende hjem. Det var skrevet umiddelbart efter det mislykkede Besøg hos Oberst Bjerregrav og lød som et Nødskud fra en synkende Skude. Nu meldte han telegrafisk sin Hjemkomst. Tiden til Handling var kommen. Ogsaa om hans Navn skulde der nu staa Kampgny! Ogsaa om ham skulde Hadets, Forargelsens, Sladderens og Misundelsens Smaatrolde derhjemme danse Indianerdans!

Allerhelst var han rejst hjem straks. Han frygtede kun, at et saadant uforberedt Opbrud skulde tage sig ud som en Flugt for den elendige Avisskriver og røbe hin Følelse, der ydmygede og nagede ham som en Forsmædelse. Han bestemte sig derfor til at oppebie de Nygiftes Ankomst. Ja, da han tilfældigt fik at vide, hvad Dag og med hvilket Tog de ventedes, overvandt

han sig endog til at modtage dem paa Stationen. Han sagde til sig selv, at da han og Dyhring nu engang var bleven besvogrede, vilde det for Familjefredens Skyld være bedst, om de kunde blive Venner. Og i Betragtning af, at han (som han mente) stadig overfor Dyhring havde ytret Ringeagt for hans Haandtering, tilkom det nu ham at gøre det første Skridt til en Forsoning.

Det var heller ikke svært at se, at han tillagde sin Tilstedeværelse paa Banegaarden en mere end almindelig Betydning. Efter at have overrakt Nanny en Buket vendte han sig med udtryksfuld Mine mod hendes Mand, der stod lidt derfra i en broncebrun, silkeagtig Rejsedragt og forhandlede med en Drager. Den lille, fikse Redaktør var som altid Forbindtligheden selv. Han mumlede nogle takkende Ord om »den udviste Ære«, idet han modtog Pers højmodigt udstrakte Haand med et Smil, — som lykkeligvis kun Nanny bemærkede.

Hun viste en ganske uforbeholden Glæde ved Gensynet, kaldte Per for »Svoger« og bragte Hilsner fra Jakobe og dem alle derhjemme. Per lod sig da ogsaa overtale af hende til at tage Plads i Vognen, der kørte dem til Hotellet, og senere paa Dagen mødtes de til Middag paa en af Byens franske Restavrationer.

Mens Dyhring efter Maaltidet hurtigt blev uselskabelig og som sædvanlig, naar han kedede

sig, ugenert gav sig til at gabe bag sin omsorgsfuldt plejede Haand, stod Munden ikke stille paa Nanny. Hun pludrede løs og optog Per, saa denne ikke mærkede Ægtemandens fornærmende Utvungenhed.

De havde efter Middagen sat sig til at drikke Kaffe udenfor en Kafe ved *Piazza Colonna*, og her som overalt tiltrak hun sig almindelig Opmærksomhed ved sin Skønhed, sit Væsen og sin Dragt. Hun var helt hvidklædt, lige fra Kniplingshatten ned til de besløjfede Sko. Og de luftige Klæder bruste som en Svaneham om hendes unge Legeme.

Per kunde ikke komme sig af Overraskelse over, hvor glimrende hun saae ud. Han havde halvvejs glemt, hvor smuk hun var. Mens han sad der lige overfor hende, paa den anden Side af det runde Kafebord, og hvilede sine Arme paa Haandtaget af sin Stok, stjal hans Blik sig ofte i Samtalens Løb nedover hendes blottede Hals og overfyldige Barm. Og han kom da til at tænke paa, hvad han ligeledes næsten havde glemt under sin lange Udenlandsfærd, hvor nær det i sin Tid havde været ved, at det var bleven ham, der blev Gemalen og havde faaet Hvileplads derinde ved de hvide Fløjlspuder, som skimtedes under Kniplingsstoffet. Folk havde jo virkelig engang betragtet dem som Forlovede. Og selv havde de vel heller ikke været saa meget langt fra at anse Sagen for afgjort.

Da det lille Tremandsselskab ud paa Aftenen skiltes, blev der truffet den Aftale, at Per den næste Formiddag skulde hente Nanny paa Hotellet og tage sig af hende, mens Dyhring gjorde en Visit i det danske Konsulat, — (han agtede nemlig at skrive en Artikel hjem til sit nye Blad om Handelsforholdene i Italien). Det var Nanny selv, der havde foreslaaet det; men med sædvanlig, galant Ligegladhed gav Dyhring øjeblikkelig sit Minde dertil.

Det var nu ogsaa den eneste Betingelse, de to Ægtefolk havde stillet hinanden, da de giftede sig, at de hver for sig vilde bevare deres Frihed fuldkommen ubeskaaret. De var endogsaa bleven enige om, at det mindste Forsøg paa at paalægge den anden Baand, særligt i Forholdet til det andet Køn, skulde betragtes som tilstrækkelig Skilsmissegrund.

Da Per den næste Dag ved aftalt Tid kom til Hotellet, var Dyhring allerede gaaet. Nanny modtog ham fuldt pudset i Gaarsdagens Dragt, færdig til at følge ham. Hun rejste sig fra en Frokostopdækning (bestaaende blot af Chokolade og Kager) og udbrød straks uden noget Goddag eller anden Ceremoni:

»Hvor skal vi saa tage hen? Idag vil jeg rigtig more mig!«

Per kom til at fortælle, at der paa et nærliggende Torv, som hans Vej just havde ført ham

forbi, afholdtes et Maanedsmarked med al Slags gammelt Skrammel hentet rundt om fra Roms Afkroge; og da Nanny hørte dette, vilde hun absolut allerførst gaa derhen. Forestillingen om en saadan stor Affaldsdynge vakte hendes Lystighed. Senere — sagde hun — vilde de saa tage en Droske og køre rundt i Byen for at betragte »Seværdighederne«.

Hun gjorde en sidste, mønstrende Runde gennem Værelset, og efter at hun i Forbifarten havde stukket Per en Makron i Munden, begav de sig paa Vej.

Da de nærmede sig Torvepladsen, hvis Spektakkel og Summen allerede hørtes paa lang Afstand, bad hun om hans Arm. Hun blev med eet mindre modig ved Synet af den sammenpakkede Menneskemasse og de smalle Teltgader. Hun skottede lidt ængstelig til de pjalteklædte Skikkelser, der allevegnefra drev ned imod Torvet, eller som stod i Klynger omkring de store Bunker af irrede Kobbersager, Jernragelse og gamle Klæder, der straks ved Indgangen var kastet hen paa Stenbroen. Opfyldt, som hun var, af overdrevne Forestillinger om den romerske Almues Urenlighed havde hun samlet Kjoleskørtet tæt omkring sig og løftede det nu, efterhaanden som hun kom ind i Sværmen, højere og højere op over sine hvide Sko.

Per fandt hende mere indtagende end nogen-

sinde. Han blev helt svimmel af at gaa der med hendes Arm i sin og føle Trykket af hendes bløde Legeme, naar hun, skræmmet af et eller andet halvnøgent eller særlig pjaltet Individ, der trængte sig frem for at falbyde sine Varer, foer ind til ham for at søge Beskyttelse. Han havde hidtil været lidt usikker i sin Optræden overfor hende, han havde følt nogen Forlegenhed ved hendes dristige Svigerinde-Fortrolighed. Nu skød han med Vold alle Tanker paa Jakobe tilside og gav sig utvungent hen i Øjeblikkets Stemning.

Det var nu heller ikke i Længden muligt at bevare Anstanden i en saadan Trængsel. Snart maatte han med sin Arm, snart med hele sit Legeme værne sin skønne Ledsagerske mod Skub og Stød. Han foreslog hende, at de skulde trække sig ud af Mylret; men derom vilde hun ikke høre Tale. Midt i sin dødelige Angst for de lystige Pjalteskikkelser, der stadig mere nærgaaende trængte sig omkring dem; midt i Larmen og Hvidløgsosen og den stramme Svedstank var hun henrykt og lo ustandseligt og krampagtigt som et Menneske, der bliver kildret.

»Jeg morer mig storartet!« raabte hun halvkvalt midt i den tætteste Stimmel. »Saadan noget var Otto aldrig i Verden gaaet med til!«

Paa engang opstod der Tumult udenfor en Teltbod lidt fra dem. To unge Mænd var kommen op at mundhugges, og der havde øjeblikke-

lig dannet sig en Kres af interesserede Tilskuere, der holdt ligesom en Arena aaben omkring dem.

Per vilde føre Nanny bort; men uden at sige noget holdt hun ham tilbage — ja trak ham endnu nogle Skridt nærmere til Kamppladsen og løftede sig paa Taaspidserne for at komme til at se.

Paa ophidsede Italieneres Vis havde de to Stridende anbragt sig paa Hug overfor hinanden. Og i denne Stilling opløftede de med voldsomme Bevægelser snart den ene, snart den anden knyttede Haand, mens de sorte Øjne lynede og de røde Munde udspyede Eder og Forbandelser, der lød gennem Markedstummelen som vilde Skrig.

Per blev lidt underlig tilmode ved at iagttage Nannys Optagethed. Hun var skiftevis rød og bleg, og hendes Læber sitrede. Det var heller ikke til at tage fejl af, at hun aldeles havde glemt, at det ikke var Dyhring, hun holdt under Armen, saadan knugede hun sig ind til Per, saa snart de knyttede Hænder derinde i Kresen løftedes.

»Mon de vil stikke med Dolke?« spurgte hun ham.

Per kom til at le. Han havde oftere her i Rom været Vidne til lignende Gadescener, hvor det saae ud, som om lidenskabelige Mænd stod i Begreb med at udkæmpe en Kamp paa Liv og Død, mens de blot med en Slags artistisk Behag berusede sig i Heltefagter og i Almindelighed

ogsaa skiltes uden at have vekslet andet end en Mundfuld smudsige Skældsord.

Ganske paa samme Maade forløb Striden ogsaa her. Netop som Ophidselsen syntes paa sit højeste, bortdunstede den pludseligt, og de to Mænd fjernede sig hver til sin Side som et Par Skuespillere, der følges af Tilskuernes Bifald.

»Hvad . . . er det forbi?« spurgte Nanny og vendte sig mod Per med et skuffet Udtryk.

»Ja, saadan gaar det til i det ildfulde Syden,« svarede han og trak nu resolut afsted med hende for at slippe bort, inden den sammenpakkede Tilskuerskare opløste sig.

Efter meget Besvær naaede de endelig Udkanten af Torvet, hvor de kunde bevæge sig nogenlunde uhindret. Da standsede Nanny og næsten skreg:

»Men vi fik jo ikke købt noget!«

Og uden Barmhjertighed trak hun ham paany ind i Menneskemylret.

Hægtet til hans Arm trængte hun sig frem til en faldefærdig Træbod, hvor der var Udsalg af foregivne Antikviteter. En banditagtig Olding med hvide Skægstubbe langt ned paa den nøgne Hals hilste hende med orientalsk Ydmyghed. Og uden i Forvejen at forhandle om Prisen købte hun for en ublu Sum en lille Sølvtumling og et forgyldt Spænde, idet hun udenvidere overlod det til Per at betale.

Derefter erklærede hun sig endelig rede til at følge ham paa en Runde gennem Byen. Per fik fat i en Droske, og de kørte afsted.

Vejen gik til *Piazza del Popolo,* som Nanny absolut først vilde se, fordi hun engang havde læst en Roman af det Navn. Derfra kørte de op over *Monte Pincio,* gennem Gregoriana-Gaden til Qvirinalet og atter videre — Bakke op, Bakke ned — forbi Diocletians Bade, Kapitol, Forum.

Kusken havde faaet Ordre til at køre raskt. De standsede ingen Steder; Nanny var velfornøjet med at se, hvad der kunde betragtes fra Vognen gennem en Teaterkikkert. Hun glemte ikke de pligtmæssige Forundringsudraab men var i Virkeligheden ganske ligegyldig — udelukkende optaget af sig selv og ganske særligt af Tanken om, hvilket Indtryk hun gjorde paa sin Ledsager.

Hendes Følelser for Per gemte fra gammel Tid en god Del Nag. Hun havde aldrig tilgivet ham, at han dengang forsmaaede hende. Og hun havde bestandig gaaet og luret paa en gunstig Lejlighed til at hævne sig paa ham. Denne Lejlighed mente hun nu endelig kommen. Derfor havde hun øjeblikkeligt sluppet al sin Bedaarelseskunst løs paa ham, da de den foregaaende Dag mødtes paa Banegaarden.

Hensynet til Jakobe bekymrede hende ikke. Tværtimod. De to Halvsøstre havde altid levet paa Krigsfod med hinanden, og Nanny var over-

hovedet aldrig nøjeregnende med Midlerne, naar det galdt om at tilfredsstille en Lyst eller blot et Lune. Hun, hvem Faderen havde kaldt »Normalbarnet«, fordi hun (i Modsætning til Jakobe) altid havde blomstret som selve Sundheden og aldrig lod sig bringe ud af sin Sindsligevægt eller mistede sit gode Humør, havde altid haft en unaturlig Fornøjelse af paa underfundig Maade at anstifte Ulykker. Allerede paa Skolebænken havde det moret hende at bringe sine Kammerater i Fortræd, og hun var neppe bleven voksen og havde faaet lidt runde Former, før hun drev det som en Slags Sport at sætte Splid mellem Forlovede ved at vække den kvindelige Skinsyge. Og denne Skadeglæde kunde blive saa meget mere ondartet, som hun i sin Fantasiløshed sjelden selv anede Omfanget af den Fortræd, hun voldte. Som et Barn, der i halvt uskyldig Lyst river Benene af et Insekt eller sætter Ild paa Naboens Hus for at se Luerne slaa ud af Taget, kunde hun bagefter blive helt forskrækket over den anrettede Ødelæggelse.

Det var nu imidlertid igen gaaet hende, som det plejede at gaa, naar hun var ene sammen med Per: hun var alligevel ikke rigtig modig overfor ham. Erindringen om, at han af alle Mænd var den, der vistnok havde været nærmest ved at faa Herredømme over hende, gjorde hendes Holdning usikker, — især efter at han

paa sin Side var bleven dristigere, ja ligefrem syntes at gøre Tilnærmelser. Hun sad netop og tænkte paa, at det absolut ikke kunde være tilfældigt, naar han havde trykket hendes Haand saa fast, da han hjalp hende op i Vognen. Han var ogsaa et Par Gange rykket hende saa nær, at hun havde maattet flytte sig lidt for at undgaa, at deres Legemer berørte hinanden under Vognens Skumplen. Hvor tilfredsstillende det paa en Maade var for hende, at hun saa hurtigt havde kunnet bringe Jakobe i Forglemmelse, foruroligede det hende at mærke, hvordan Rollerne var i Færd med at ombyttes, saa at hun, der havde begyndt som den udæskende, nu var nær ved selv at blive den jagede.

Hun lod stadig Munden løbe, brugte sin dunkantede Vifte og lo overgivent, men var i Virkeligheden forstemt. Pantheon, Trajansøjlen, Titusbuen, — alt gled forbi, uden at hun saae noget.

Først Synet af Amfiteatret gjorde hende igen et Øjeblik nærværende. Her overvandt hun endog sin Magelighed og stod af Vognen for at komme ind og se Arenaen.

»Vi skulde jo have været i Madrid for at se en Tyrefægtning,« fortalte hun paa sit Østergades-Københavnsk, idet hendes hvidklædte Skikkelse ved Pers Arm forsvandt ind gennem de halvmørke, kølige Gange, der førte til den uhyre Stenkedels ørkenagtige Indre. »Men den dumme

Kolera kom os i Vejen. Det var frygtelig ærgerligt.«

Mens Per uvilkaarligt grebes af Stedets historiske Stemning, blev hun ved at snakke. End ikke, da de stod inde paa Bunden af den frygtelige Offerskaal, der havde været Vidne til saa mange blodrygende Hekatomber, tav hun et Øjeblik stille. Med Kikkerten for Øjnene saae hun op og ned ad de himmelstigende Bænkerækker, mens hun tænkte paa, om hun maaske hellere skulde have taget den blomstrede Musselins paa med den røde, spanske Silketrøje. Den havde gjort Løjtnant Iversen aldeles tosset, dengang hun et Par Aftener før sit Bryllup traf ham i Teatret.

Per gav sig til at forklare hende Bygningens Indretning, viste hende Kejserens og Vestalindernes ophøjede Pladser, beskrev, hvordan Arenaen ved Kunst havde kunnet sættes under Vand, saa der kunde opføres blodige Søslag og Kampe mod Floduhyrer, . . . og Nanny blev virkelig efterhaanden opmærksom. Særlig optoges hun af de tilgitrede Porte, hvorigennem Gladiatorerne under Vaabengny traadte ind for at myrde eller myrdes til Folkets Forlystelse. Hun huskede et Billede, der fremstillede en saadan romersk Fægter i et menneskefyldt Amfiteater . . . en Kæmpeskikkelse, svulmende af Muskler og ganske nøgen, blot med en Metalhjelm paa Hovedet og en smal Strimmel Tøj om Lænden. Billedet havde i et

af hendes sidste Skoleaar hængt i et Boghandlervindue paa Østergade, og hun havde altid sørget for at lægge sin Vej der forbi. Hun tænkte nu paa, at paa den Plet, hvor hun stod, havde der maaske engang staaet et saadant stort, nøgent, lemmestærkt Mandfolk med sin Hæl paa den overvundne Modstanders Strube og med løftet Haand modtaget Kejserens og det hele jublende Teaters Hyldest, — og hendes Næseboer udvidede sig uvilkaarligt, og hun følte det samme vellystfulde Kuldepust nedover Nakke og Ryg som hin Tids svanehamshvide Vestalinder, naar de kunde begynde at vejre Blodlugten.

Idet hun derefter igen tog Pers Arm for at gaa tilbage til Vognen, gled hendes Blik stjaalent ned over hans skulderbrede, muskelkraftige Skikkelse, og hun var i nogen Tid tavs.

Da hun var kommen tilsæde, foreslog Per, at de nu skulde lade »Seværdighederne« fare og køre lidt op paa Højderne for at trække frisk Luft. Hun indvilligede efter nogen Nølen, og Kusken fik Ordre til at køre over Tiberen. Ad den berømte, slangebugtede Kørevej naaede de op paa Janikulum med det vidunderlige Nedblik over Rom og det milevide Udsyn over Kampagnen til de lysende Albanerbjerge i det fjerne.

Men nu var det Per, der var den veltalende. Nanny sad mest med bortvendt Ansigt og lod, som om hun hørte efter, hvad han forklarede

hende om de Bygninger, hvis Spir og Kupler hævede sig højst over den gyldne Støvtaage, som laa over Byen. Hver Gang han flyttede sig paa Sædet, foer det nervøst igennem hende. Den Uro, hun længe havde følt, begyndte heroppe i Ensomheden at gaa over til virkelig Frygt. Og pludseligt erklærede hun, at hun var træt og vilde hjem. Per gav sig til at gøre Forestillinger, men hun forlangte bestemt, at Vognen skulde vende og køre hende hjem.

Udenfor Hotellets Port skiltes de.

Dyhring var forlængst kommen tilbage fra sin Konsulatsvisit. Han sad i Skjorteærmer ved et Bord og skrev. Nanny kunde, idet hun kom ind, ikke se andet af ham end hans Nakkeskilning og den smalle Vesteryg; og det slog hende, hvor gammel, ja helt oldingeagtig han tog sig ud, naar man saae ham bagfra.

»Naa, er du der, min Ven!« sagde han uden at lægge Pennen og nikkede til hende over Skulderen.

Hans rolige Tone irriterede hende. Hun havde ventet sig en ganske anden Modtagelse. Selv havde hun i den sidste halve Time følt en Længsel efter ham saa stærk som aldrig før.

Nu svarede hun kort »Ja«, idet hun skilte sig af med sine Handsker og kastede dem hen paa Sengen.

»Hvordan har du saa moret dig?« spurgte han lige uforstyrrelig.

»Glimrende! Storartet! ... Jeg var nær aldrig kommen hjem igen.«

»Ja saa. Det var jo rart. — Du undskylder mig nok et Øjeblik.«

»Gudbevares!«

Dyhring fortsatte stiltiende sit Arbejde, mens Nanny, efter at have befriet sig ogsaa for Hatten, lod sig falde ned i en Lænestol i den modsatte Ende af Stuen. Hun troede sig her ubemærket. Hun anede ikke, at hendes Mand uden at forandre sin skrivende Stilling kunde bevogte hende i et Hjørnespejl, og at han opmærksomt iagttog hendes Ansigtsudtryk, hver Gang han havde faaet nedskrevet et nyt, velformet Punktum i sin Artikel, der i sagkyndig og alvorligt belærende Tone meddelte »Borgerbladet«s Læsere en Oversigt over Handelsforholdene i Italien.

I henved en halv Time var der ganske stille i Værelset. Nannys Tanker kunde ikke komme bort fra det Nederlag, hun der igen havde lidt overfor Per, og som hun følte som en uudholdelig Ydmygelse. Nu, da hun var kommen hjem til sig selv og i Ordskiftet med Manden havde genvundet sin vante Overlegenhed, forstod hun ikke, hvorledes det var gaaet til med den Svaghed, der havde overfaldet hende paa Køreturen. Men der maatte bestemt ogsaa være

noget i Vejen med hende i denne Tid. Hun havde mærket det allerede i Paris, at hun ikke rigtig var sig selv længer. Dersom hun ikke med Bestemthed vidste, at det var umuligt, vilde hun have troet, at hun var frugtsommelig. Hun kunde om Morgenen vaagne med frygtelig Hovedpine og gaa og være svimmel hele Formiddagen. Og de urimelige Lyster, hun kunde have! Og alle de skrækkelige Drømme, som hun ikke engang turde fortælle sin Mand, saa uanstændige var de! — —

I de fire-fem Dage, det unge Ægtepar i det hele opholdt sig i Rom, var Nanny og Per endnu et Par Gange sammen, dog ikke oftere uden Ledsagelse. Klog af Skade var Nanny bleven mere forsigtig i sin Optræden, hvorimod Per end ikke søgte at lægge Skjul paa sin Dag for Dag voksende Beundring.

Hans ofte temmelig grovkornede Kurmageri gjorde dog tilsyneladende intetsomhelst Indtryk paa Ægtemanden. Dyhring behandlede vedvarende Per med den Slags udsøgt Forbindtlighed, der undertiden kan være vanskelig nok at skelne fra Uforskammethed. Nanny gik i al Stilhed og harmedes over hans Ligegyldighed, der syntes at vække nogen Opmærksomhed blandt Skandinaverne. Hun begyndte tilmed at forstaa, at den var paataget, og at han i dette ene Punkt netop var yderst ømfindtlig for sin Ære. Om hun bare

havde turdet det for sin egen Skyld, skulde hun have gjort sig en Fornøjelse af at benytte Lejligheden til engang at gøre ham rigtig tindrende jaloux.

Først den Dag, da de rejste, og Per mødte paa Jernbanestationen for at sige Farvel, vovede hun sig paany frem af sit Baghold. Ikke alene trykkede hun ved Afskeden Pers Haand med umiskendelig Varme; men da Toget skulde til at køre, og Vogndørene var slaaet i, blev hun med glimrende Forstillelseskunst staaende ved det aabne Kupevindue og saae ud paa ham med et indadvendt Udtryk i sine dejlige Øjne, som om hun nu i Afskedsøjeblikket ubesindigt og halvt mod sin Vilje kom til at røbe ham Hjertets skjulte Følelser.

Hun holdt i Hænderne en Buket Blomster, som hun i Smug havde faaet løsnet. Idet Toget satte sig i Bevægelse, lod hun nu en stor Rose falde ned paa Perronen. Det kunde se ud, som skete det af Vanvare, . . . men det kunde ogsaa være et Tegn, en tavs Tilstaaelse, en straalende Forjættelse.

Per tog Blomsten op — uvis om, hvad han turde tro. Da han igen saae i Vejret, var Kupevinduet tomt. Men han blev staaende og fulgte det med Øjnene, afventende endnu et Tegn, et løfterigt »Paa Gensyn«, — indtil Toget forsvandt bag et Hushjørne.

Saa puttede han Rosen til sig og skridtede hjemad for at pakke sin Kuffert — med det faste Forsæt at bryde med Jakobe.

Tanken var ingenlunde ny hos ham. Under hans Ophold i Rom var Jakobe bleven ham mere og mere fjern. Hans Udvikling her havde ført ham bort fra hende, og det var Følelsen heraf, der havde været den dybest liggende Aarsag til hans Ulyst til at rejse hjem. Det var gaaet op for ham, hvor grundforskellige de var saavel i deres personlige Leven og Tragten som i deres hele Syn paa Fremtiden og dens Opgaver overfor Menneskene. Det var bleven ham klart, at Jakobe med sit i hans Øjne overspændte og i Grunden ganske ujordiske Følelsesliv kun passede grumme ilde til et saadant stærkt, aabent og frejdigt Nydelsesliv, hvori han altid havde set den nye Renaissances endelige Maal, men hvis Betydning han først hernede rigtig havde faaet Forstaaelsen af. Han følte det nu mere end nogensinde som sit Kald »at smedde det Værge af Guld, som ene var i Stand til at fælde den pibekravede Drage, der rugede over de uudmøntede Skatte i det danske Land og Folk«, — saaledes som han i sin Tid havde skrevet det i sin Pjece. Med Glædesblus og Klang af Dukater skulde Troldtøjet manes i Jorden derhjemme. Men til at bistaa ham med at skabe en saadan Feststemning i hans eget Liv til Eksempel for det hele Land — dertil egnede

Kvinder af Nannys Natur sig ulige bedre end den altid sørgeklædte og bekymringsfulde Jakobe.

Dertil kom, at hun jo allerede ikke var helt ung længer. Det havde altid trykket ham, at hun var et Aarstid ældre end han, og hun saae i sin sygelige Sarthed absolut ikke yngre ud, end hun var. Ogsaa hendes udpræget jødiske Ansigtstræk generede ham mere, end han havde villet være ved. Dengang han i hendes Brev læste om, hvordan hun paa Hjemvejen fra Breslau var bleven fornærmet af et Par Herrer, havde dette — trods den Overlegenhed, hvormed hun selv fortalte derom — gjort et højst pinligt Indtryk paa ham.

At han i sin Tid havde foretrukket hende for Nanny, undrede ham dog med alt dette slet ikke. Han havde jo virkelig begyndt at faa en Slags Forstaaelse af sig selv og de skjulte Tilskyndelser, der Gang efter Gang havde givet hans Livsløb en Retning stik modsat den oprindeligt tilsigtede. Naar han tænkte tilbage paa de Indtryk, hvoraf hans Forelskelse i Jakobe var opstaaet; naar han f. Eks. genkaldte sig hin Vinteraften derhjemme i det Salomonske Palæ, da han sad og ventede paa Nannys Hjemkomst fra et Selskab, og hans Blik, straks efter at hun var kommen ind i Stuen, med Ligegyldighed gled bort fra hendes silkesvøbte, festligt straalende Skikkelse for at søge tilbage til Jakobe, med hvem han i

den lange Ventetid havde underholdt sig, og som endnu sad henne under den skærmbehængte Lampe, sortklædt og alvorlig, med Haanden tænksomt under Hagen og den høje, klare Pande omgydt af Lampens rolige Skær, — saa forstod han nu meget godt, at det var hans mange troldeagtige Forfædres Lysskyhed og Verdensforsagelse, der igen ved den Lejlighed havde givet sig et spøgelseagtigt Udslag i hans Liv og Handlinger.

Helt uden Betydning for hans Udvikling havde Forholdet til Jakobe vel ikke været, — det tilstod han gerne. Han indrømmede, at hans Blik først ved hende var bleven aabnet for den fulde Betydning af den Sag, han havde gjort til sin. Men om hun virkelig i saa Henseende havde haft en Mission, saa var den i al Fald nu endt. Hun tilhørte absolut et overvundet Standpunkt for ham. Om han ikke havde følt det paa andet, saa forstod han det, hver Gang han modtog hendes Breve, — disse arklange Udgydelser om Ting, som ikke længer interesserede ham det mindste. Han var modnet nu. Og han kunde ikke have nogen Forpligtelse til at gøre sit Liv trangt og fattigt for en Ungdomsforvildelses Skyld.

Han agtede overhovedet ikke at lade sig binde mere. Han vilde bevare sin Frihed til at nyde sin Magt over Menneskene, ikke mindst over Kvinderne, — den han mente nu igen at have faaet Bevis for. Den Fornyelse, han havde vundet

paa sin Rejse og navnlig her i Rom, følte han endnu selv som en Foryngelse, en lykkelig Genvindelse af Ungdomsaarenes svulmende, bekymringsfrie Livsmod. Verden laa atter aaben for hans Fod, — det galdt nu blot om med et dristigt Snit at gøre sig fri for alle Baand.

Han vidste godt, at et Brud vilde krænke og smerte Jakobe dybt. Men som Sagerne nu engang stod, vilde det være bedst ogsaa for hende, at de skiltes. Straks efter hans Hjemkomst skulde det ske. Hverken for sin egen eller for sine Fremtidsideers Skyld havde han Lov til at lade sig holde tilbage af Frygt for at volde hende Sorg.

Her stod dog virkeligt mere paa Spil end nogle Kvindetaarer!

Han skyldte nu sig selv at vise, at han ikke havde siddet forgæves ved Cæsars Fødder men endelig lært at gaa den lige og korte Vej over Tvivlraadighedens Rubicon ind i Mandsviljens Himmerige.

Altsaa: *Jacta est alea!*

TREDJE KAPITEL

En tidlig Formiddagstime, nogle Dage før Per ventedes hjem, forsamledes hos Overretssagfører Max Bernhardt den samme lille Kres af Pengemænd, der en Gang før havde givet Møde der for at drøfte Muligheden af hans vestjyske Frihavnsprojekts Gennemførelse.

Der var Vekselerer Herløv, Max Bernhardts personlige Ven og uundværlige Medarbejder, en stor, rødfed Mand, der gjorde et underlig dvaskt og søvnigt Indtryk, skønt han i Foretagsomhed ikke stod synderligt tilbage for sin Kompagnon og absolut overgik ham i Opfindsomhed og Snuhed. Paa Børsen sagde man om ham, at han var Max Bernhardts Fantasi. Det var altid ham, der undfangede Ideerne og med beregnende Omsigt planlagde de fælles Foretagender, mens den anden var den ligelinjede, mandlige, iværksættende Kraft.

At han trods sin Dygtighed vedblivende havde kunnet underordne sig sin despotiske Ven, paa hvem tilmed al Glansen og Berømmelsen for deres forenede Virken faldt, havde sin Grund i, at deres

Interesser var saa forskellige. Vekselereren var navnlig aldeles blottet for Ærgerrighed. Ganske i Modsætning til Max Bernhardt, for hvem alt gik ud paa Magtbesiddelse, havde han intet andet Formaal end Profiten, ingen anden Stræben end at puge Penge sammen. Han vidste end ikke noget at bruge sine mange Penge til. Han var ugift og havde kun een, forholdsvis billig Passion, nemlig den efter Dagens Arbejde at sætte sig ind i en af de finere Restavrationers Separatkabinetter og ganske alene, blot med nogle Aviser til Selskab, fortære en Diner paa syv-otte Retter Mad, hvortil han af Helbredshensyn kun drak Vand.

Han stod nu i Max Bernhardts store, kostbart udstyrede Modtagelsesværelse, ludende som en Okse, med Hænderne samlede bagpaa under sine lange Frakkeskøder og med et sløvt Blik bag Brillerne, som sov han indvendig. Han var kommen i Samtale med en af de andre Indbudne, en afstikkende klædt, ung, blond Modeherre, velkendt af hele København fra Østergade og Teatrene, hvor han gik under Navnet »det forgyldte Lammehoved«. Hans virkelige Navn var Sivertsen, og han var eneste Barn af en i sin Tid bekendt Kaffegrosserer, ved hvis pludselige Død han, syvogtyve Aar gammel, uventet var bleven Ejer af en meget betydelig Formue foruden af Faderens Forretning, som han nu efter Evne fortsatte. Hans egentlige Interesser gik dog i en helt anden

Retning. Han talte kun om Teater, Rollebesætninger, Kulissesladder og Aviskritik. Han var en Ven af Dyhring, hvem han beundrede baade som Gentleman og Forfatter, og det havde da ogsaa været gennem ham, at han i sin Tid, umiddelbart efter Faderens Død, var bleven bragt i Forbindelse med Max Bernhardt. Denne havde ikke været længe om at gøre ham til en af sine Livegne og havde siden tumlet med hans Millioner efter Forgodtbefindende, — iøvrigt langtfra til Skade for den unge Døgenigt, hvis Teatergalskab rimeligvis ellers hurtigt vilde have ruineret ham, da han altid blodigt maatte betale Æren af at kalde en af Scenens Børn for Ven eller Veninde.

Tilstede var desuden ligesom sidst Hr. Nørrehave, hvis Navn man ligeledes ofte saae under Max Bernhardts Aktieindbydelser. Han kaldte sig »forhenværende Landmand« og havde ganske vist engang ejet en Gaard i Jylland; men det laa rigtignok mere end tyve Aar tilbage i Tiden, og han havde siden ført en saare omtumlet Tilværelse i København, først en Tid som Pantelaaner og Marskandiser, senere som Husmægler og Ejendomskommissionær, indtil han slog sig paa Spekulationen i større Stil og blev Kapitalist. Max Bernhardt plejede at sige om ham, at han var den lodneste Ræv i Danmark. Han havde oprindelig heddet Madsen men skiftede Navn samtidig med, at han ombyttede sin Kælderbutik

med et Kontor. Den tillidsvækkende Landmandstitel havde han derimod bibeholdt tilligemed den jyske Snurren paa r'et, der i københavnske Øren gav hans Tale et Præg af frisk og trohjærtig Aabenhed.

Naturligvis var ogsaa Ivan tilstede, rigtignok med et meget fraværende Ansigtsudtryk. Mens de andre Herrer stod i livlig Samtale, gik han ensom og bleg omkring i Værelset og fingrede nervøst ved de fremlagte Aviser og Bøger.

Han var meget nedslaaet over sit mislykkede Forsøg paa at mægle mellem Oberst Bjerregrav og Per. Han havde vel ikke selv ventet, at denne skulde kunne lade sig overtale til at gøre den ligefremme Undskyldning, som Obersten havde fordret for at støtte hans Sag med sit Navn; men den Maade, hvorpaa Per i sin Svarskrivelse havde omtalt Obersten, udelukkede overhovedet ethvert Haab om Forsoning. Per havde fyldt en halv Side med udsøgte Haansord. Med den Løssluppenhed, der i det hele prægede hans italienske Breve til Ivan, havde han kaldt Obersten for en haleløs Abe, en hovedløs Lus, en sandrupsk Kontorist o. s. fr. og sluttelig anmodet om at blive forskaanet for oftere at høre hans ækle Navn.

Men Ivan havde i denne Tid ingen Sans for Pers Humor. Han var tværtimod bleven yderligere foruroliget af den Ligegyldighed, som Per paa det sidste saa tydeligt havde lagt for Dagen

overfor sit eget Værk og dets Skæbne. Som Svar paa det Ekspresbrev, hvori Ivan under Triumffanfarer meddelte ham, at det nu var lykkedes at vinde Max Bernhardt for hans Sag, og at et Konsortium snart vilde være under Dannelse, havde han bare skrevet: »Der drog engang en Mand fra den By Jerico, og han faldt imellem Røvere«.

. . . Først en Stund efter, at de andre Herrer var bleven samlede, indfandt Max Bernhardt sig. Han kom fra et Kontorværelse ved Siden af, hvor han havde haft en Sammenkomst med nogle andre Herrer om en anden vigtig Sag, og bad kort de Tilstedeværende tage Plads.

De sædvanlige Tegneruller, Kort, Overslagsberegninger o. s. v. var i Forvejen bleven fremlagt paa Bordet, hvorom man nu i Stilhed anbragte sig. Max Bernhardt meddelte, at de Forhandlinger, der siden det forrige Møde var bleven ført med de forskellige Lodsejere paa »Langlien« og Besidderne af de øvrige nødvendige Arealer omkring Hjertingbugten, havde givet det Resultat, at Købet naarsomhelst kunde gaa i Orden og paa Vilkaar, der maatte kaldes meget fordelagtige. Derimod var det uheldigvis ikke lykkedes Hr. Salomon at bilægge den Tvist mellem Oberst Bjerregrav og Hr. Sidenius, der foreløbig dannede en Hindring for den førstes Medvirken. Der maatte derfor nu tages bestemtere Stilling til dette Spørgs-

maal, for at man kunde naa til en endelig Beslutning om Sammensætningen af Selskabets Direktion.

Ivan tog straks derefter Ordet og mindede om, hvorledes han allerede ved det første Møde havde stillet sig tvivlende overfor Tanken om et Samarbejde mellem dette Projekts unge, geniale Ophavsmand og Teknikere af den ældre Skole. Han bad indtrængende om, at man trods det negative Resultat af hans Henvendelse til Obersten ikke vilde se mindre forhaabningsfuldt paa Foretagendet. Han var overbevist om, at dets overordentlige nationale Betydning ogsaa uden forældede og misundelige Avtoriteters Bistand vilde gaa op for den store Almenhed, naar Sagen blot blev sat i Scene med fornøden Kraft, og man navnlig ved tilstrækkelig Averteren — og maaske ogsaa paa anden Maade — sikrede sig Pressens Medvirken.

Max Bernhardt svarede med den Bemærkning, der fik de andre til at le, at han havde stor Tillid til Pressens Indflydelse, mindre derimod til Almenhedens Dømmekraft. Han erklærede sig dernæst ganske uenig med Ivan i Opfattelsen af den foreliggende Situation, der aldeles ikke godtgjorde Umuligheden af et Samarbejde som det ønskede. Tværtimod. Obersten havde jo vitterlig tilsagt dem sin Medvirken og kun stillet visse Betingelser, som endnu ikke var bleven opfyldte. Og det vilde dog være altfor latterligt, ja ganske

uforsvarligt, om et rentabelt Foretagende skulde strande paa noget saa intetsigende som det, hvorom det her drejede sig.

Han vilde derfor foreslaa en fornyet og bestemtere formuleret Henvendelse til Hr. Sidenius om at bringe dette rent private Mellemværende ud af Verden hurtigst muligt.

Ivan modsatte sig utrætteligt. Han gjorde gældende, at her ikke var Tale alene om at udjævne Følgerne af et personligt Sammenstød. Konflikten laa dybere. Det var en Gentagelse af den evige Strid mellem det ældre og det yngre Slægtled. Oberst Bjerregrav og Hr. Sidenius tilhørte baade som Teknikere og Personligheder helt forskellige Udviklingsstandpunkter, der ikke lod sig forlige.

Men Max Bernhardt afbrød ham, idet han sagde, at de tilstedeværende Herrer vistnok ikke ønskede denne altfor vidtsvævende Diskussion fortsat. Den var jo heller ikke til nogen Verdens Nytte. Da de nemlig alle var enige om, at Oberst Bjerregrav absolut var den, der bedst vilde kunne yde Foretagendet den Støtte, som det nu engang ikke kunde undvære, og da Obersten ogsaa havde erklæret sig villig hertil, naar der kun gaves ham fornøden Garanti for en hensynsfuld Forhandlingsmaade, saa kunde der fornuftigvis ikke være Tvivl om, hvorledes man skulde stille sig i Spørgsmaalet om dette i og for sig meget rimelige Forlangende.

»Naar det med tilstrækkelig Tydelighed bliver gjort Hr. Sidenius forstaaeligt, at vi stiller det som en absolut, uomgængelig Fordring til ham, at han for Sagens og dens Fremgangs Skyld gør Obersten den forlangte Indrømmelse, vil den unge Mand saamænd ogsaa nok være saa fornuftig at vise sig føjelig.«

Ivan rystede tavs paa Hovedet. Han kendte Pers jyske Stædighed altfor godt til ikke at vide, at en ny Henvendelse blot vilde gøre ham endnu mere ufordragelig. Men han indsaae, at hans Modstand var ørkesløs, og han opgav Kampen.

De øvrige Herrer gav Max Bernhardt deres fulde Tilslutning. Og da dermed denne Sag mentes at være bragt i Orden, gik man over til at tale om Øjeblikkets Pengemarked og Aktiekonjunkturerne.

Tilsidst foreslog Max Bernhardt, at de nu skulde betragte Selskabet som endelig dannet, og at der derfor ikke skulde tøves med at lade Pressen tilflyde Meddelelse herom. — Han var nemlig bange for (hvad han dog ikke røbede), at Offentligheden skulde faa Nys om det andet, under Forberedelse værende Frihavnsprojekt, som dette skulde hjælpe ham til at ødelægge og helst allerede at faa kvalt i Moders Liv.

Vekselerer Herløv og »det forgyldte Lammehoved« gav ham ogsaa paa dette Punkt straks Medhold, hvorimod de andre Herrer, der ikke

som den første kendte Grunden til hans Utaalmodighed, var meget betænkelige ved saaledes at foregribe Begivenhedernes Gang. De foreslog at vente med Offentliggørelsen, i det mindste indtil Oberstens endelige Erklæring forelaa.

Men som sædvanlig satte Max Bernhardt sin Vilje igennem, og allerede den følgende Morgen fandtes i forskellige københavnske Blade under Overskriften »Et nyt Nationalværk« en fanfareklingende Notits om Pers Projekt.

Pers Navn blev dog slet ikke nævnet i Notitsen, der i det hele havde en ganske foreløbig Karakter og kun fremtraadte som »et Forlydende i Børskrese«. Men den næste Dag kunde de samme Aviser meddele, at en Række betydelige Mænd og højtansete Pengeinstituter stod bag det store Værk.

Dog heller ikke i denne eller i nogen af de andre, enslydende Meddelelser, der herefter næsten daglig kunde læses i flere af Landets Blade, fandt man en eneste Gang Pers Navn eller blot en Antydning af, at her var Tale om det samme Projekt, som han i sin Tid havde forelagt Offentligheden. Denne Tavshed skyldtes en Ordre fra Max Bernhardt. Hans Mening var at gøre Per tam ved at sætte hans Ærgerrighed paa Sultekur, — men navnlig var Aarsagen den, at han ansaae det for klogt saa længe som muligt at fortie, hvorledes Planen tænktes udført i det enkelte.

Han havde nemlig vedvarende kun liden Tro til det hele Foretagende. Navnlig havde han ingensomhelst Tillid til Per som erobrende Kraft, fordi han overhovedet ikke havde noget tilovers for Afkommet fra de danske Præstegaarde. Han var derfor ogsaa allerede halvvejs besluttet paa at overlade Sagens videre Gennemførelse til andre saasnart den havde udtjent efter hans Hensigt — som Sprængmiddel i Øjeblikkets Frihavnsrøre.

Iøvrigt havde han tænkt paa i Nødsfald at skyde Per helt tilside og erstatte ham med en anden, ham mere tjenlig Person. Han havde allerede en saadan i Kikkerten, tilmed en ældre, ikke helt ubekendt Ingeniør, der straks efter, at den første Meddelelse om Selskabets Dannelse stod i Bladene, havde fremstillet sig for ham med et andet vestjysk Havneprojekt, der ganske vist var udarbejdet med Pers som Forbillede men i Enkelthederne dog syntes ret selvstændigt og i hvert Fald var godt nok til den Brug, der her fortrinsvis skulde gøres af det.

* * *

Allerede i Begyndelsen af Maj var Salomons flyttet ud til »Skovbakken«, skønt Foraaret havde været vaadt og stormfuldt.

Det var Hensynet til Jakobe, der havde fremskyndet Opbrudet fra Byen, — hun havde selv

udtalt Ønsket om at komme paa Landet. Hun vilde derud ikke alene for at have Fred, men ogsaa for den friske Lufts og de lange Spaserevejes Skyld. Hun, som med alle sine legemlige Lidelser altid havde vanskøttet sit Helbred, fordi hun dog ikke troede paa nogen Bedring, var i den senere Tid bleven indtil Yderlighed agtpaagivende paa dette Punkt. Nu, da hun havde faaet saa meget at leve for, havde hun ogsaa vundet Haab om ny Kraft for sit stakkels, ømtaalige Legeme.

Blandt de mange forskelligartede Bøger og Tidsskrifthefter, der altid laa opstablet paa hendes Bord, fandtes nu ogsaa lægevidenskabelige Værker og Sundhedstidender, som hun ivrigt studerede. Med sandt Heltemod gennemgik hun for Tiden en Hærdningskur bestaaende af iskolde Bade, Haandvægtsøvelser og timelange Fodvandringer. Allerede inde i København var hun begyndt at gaa tidlige Morgenture ud ad Langelinje, trodsende Vejr og Føre, og hun havde derved været til stor Morskab for Familjens Bekendte i Bredgade, der fra Vinduerne betragtede hende, naar hun ved Nitiden vendte hjem, skridtende afsted i mekanisk Ilmarsch og med opheftet Kjoleskørt, — ligegyldig for alt andet, end om hun vilde faa Brev fra Per den Dag eller ikke.

Og al denne Ihærdighed havde saa alligevel ingenting hjulpet. Alle kunde se det, hvordan

hun Uge for Uge sygnede hen. Hendes Længsel var for stærk. Hun kunde tilsidst næsten ikke taale Synet af Mennesker. Og Nætterne var uendelige som en Evighed. Selv naar hun sov dybest, vækkedes hun af en Flues Summen.

Alligevel var hendes Humør kun sjelden nedstemt. Som hendes Breve til Per aldrig indeholdt mindste Klage, var hun selv, endog i sine svageste Øjeblikke, fuld af Haab og Fryd. Hun var fra Barnsben saa vant til legemlige Plager, at de ikke længer paavirkede hende sjæleligt. Hun var i Aarenes Løb ligesom kommen paa Kammeratskabsfod med sine Bødler. — Værre for hende var de skjulte Lidelser.

Hun var bleven mere og mere overbevist om, at hun var frugtsommelig. I Modstrid med, hvad hun et Par Gange af Hensigtsmæssighedshensyn havde meddelt Moderen, der var begyndt at nære Mistanke og gøre hende intime Spørgsmaal, havde der vist sig Tegn, der bestyrkede hendes Formodning. Til Per havde hun dog endnu intetsomhelst nævnet derom, og noget sikkert vidste hun da heller ikke, idet hendes naturlige Funktioner altid havde været præget af stor Uregelmæssighed. Men netop denne Uvished, hvori hun nu saa længe havde levet, var ikke god for hende.

Selve Forestillingen om at være Moder ængstede hende egentlig kun forsaavidt, som hun til

Tider frygtede for ikke at have Kræfter nok til at føde et Barn til Verden. I enkelte Øjeblikke kunde den endog vække en egen lys og blid Glæde hos hende, ligesom fylde hende med Solskin. Men i det hele og store beskæftigede Sagen hende langt mindre, end hun paa Forhaand vilde have troet. For hver Gang hendes Tanker drejede sig om hendes Tilstand, havde de kreset hundrede Gange omkring Per. — Langt mere angribende og ødelæggende for hende var derfor hendes Skinsyge.

Det var ikke saaledes, at hun paa nogen Maade mistænkte Per. Enhver Tanke om Troløshed var hende saa fjern, at end ikke hans Breves Kortfattethed og det Besvær, han tydeligt nok igen havde faaet med at finde den fortrolige Tone, for Alvor foruroligede hende. Siden deres inderlige Forening følte hun ham som en uadskillelig Del af hende selv. Og hun var for kysk i Sind og for stolt af Natur til at fatte Muligheden af et Bedrag. Hun havde heller ikke glemt det Udtryk af Lykke og Taknemlighed, der havde straalet i hans Øje, den første Gang han hvilede ved hendes Bryst. Hun gemte dette Minde som et viet Pant. Hun havde i hine Øjeblikke modtaget Visheden for — hvad hun næsten var begyndt at tvivle om — at ogsaa hun var Kvinde og kunde være sin Elsker en Lyst.

Men naar hun tænkte paa alle de Mennesker,

hvorimellem Per daglig færdedes, som havde den Lykke at leve i hans Nærhed, at tage hans Haand, at høre hans Stemme, se hans Smil, ... der kunde da rejse sig hos hende en Slags Had til disse Fremmede, som ejede alt det, hun selv sukkede efter. Hun blev misundelig paa de Brosten, han traadte over, paa den Luft, der viftede om hans solbrunede Kinder. Hun var skinsyg paa Kafeopvarterne, der nød den Udmærkelse at betjene ham, paa Hotelstuepigerne, som om Morgenen redte den Seng, der endnu gemte Varmen og Duften af hans Legeme.

I forøget Uro og Spænding havde hun levet, siden der var bleven Tale om at kalde Per hjem. Ikke med et Ord havde hun dog søgt at paavirke hans Afgørelse. Hun havde overfor Ivan endog bestemt nægtet at gøre noget Skridt i den Retning. Men da hans Svar endelig indtraf i den telegrafiske Meddelelse, at han inden otte Dage vilde være hjemme, gik hun ud i Skoven og savnede for første Gang i sit Liv en Gud, hvem hun kunde knæle ned for og sende Tak.

Den Dag, da Per ventedes, stod hun op allerede ved Daggry og klædte sig paa med den dvælende Ro og Betænksomhed, som Hensynet til de svage Nerver paabød hende under stærke Sindsbevægelser. Alligevel blev hun færdig med sin Paaklædning flere Timer, før Vognen skulde køre til Stationen. Per vilde komme til København

med Formiddags-Iltoget, og hun var utaalmodig efter at komme afsted, ogsaa fordi hun havde Ærinder at udrette i Byen og blandt andet skulde købe sig en ny Hat til Modtagelsen. Vejret var i de sidste Dage bleven smukt. Solen skinnede helt sommerligt, da hun endelig ved Nitiden naaede Byen.

Per havde imidlertid sat Foden paa hjemlig Grund og rullede nu hen gennem Sælland. Han var i en urolig og splittet Stemning. Endnu ved Afrejsen fra Rom havde han været fast besluttet paa at hæve sin Forlovelse. Men efterhaanden som han var kommen nordpaa, og navnlig da han nærmede sig de Steder, der havde været Vidne til hans og Jakobes kortvarige Kærlighedsliv, fik Minderne mere og mere Magt over ham. Selve den Nat, da han kørte over Alperne, havde han staaet ved Kupevinduet og set ud over de maanebeskinnede Bjærgsider og hist genkendt en skovklædt Højderyg, her en sneglitrende Tinde, som de havde haft for Øje paa deres muntre Vandringer, . . . og hans Hjerte var bleven bevæget derved.

Dertil var senere kommen Betragtninger af rent praktisk Art. Han havde spurgt sig selv, om det nu ogsaa vilde være klogt netop i dette Øjeblik at bryde en Forbindelse, der kunde blive ham til stor Nytte under den Kamp, der uden Tvivl forestod. Vilde han kunne undvære den Støtte, som Forholdet til det Salomonske Hus abso-

lut havde været ham? Hensynet hertil maatte dog foreløbig være det afgørende. Det store Slag skulde jo nu for Alvor slaaes. Og han længtes efter igen at tage fat. Der var under Kørslen op mellem Tysklands hammerslaglarmende Fabriksbyer med deres vældige Stationsbygninger og Skove af rygende Skorstene vakt en utaalmodig Virkelyst hos ham, en formelig Arbejdsfeber efter den lange romerske Lediggang. Vilde det nu kunne forsvares, at han satte sit Livsværk paa Spil eller bare udsatte det for Forsinkelse for en smuk Kvindes Skyld?

Han havde haft god Tid til fornyede Overvejelser paa sin næsten tre Døgn lange Jernbanerejse gennem Europa. Men trods al den farisæiske Spidsfindighed, han havde udviklet for at overbevise sig selv om, at det vilde være baade fornuftigst og værdigst at bevare Forholdet til Jakobe, i alt Fald endnu en Tid, havde han ikke kunnet faa sig til afgørende at slaa Nanny af Hovedet. Der var heri nogen Stædighed og en Rest af Stolthed. Han vilde ikke lade sig noget foresnakke, og han havde ikke lært at bøje sig for Nødvendighedens Krav.

Da Toget bruste ind paa Københavns Banegaard, var han derfor endnu ikke naaet til en endelig Beslutning. Men her mødte der ham noget uventet.

Da han fik Øje paa Jakobe, som stod der paa

Perronen og spejdede efter ham i de forbifarende Kupevinduer, blev han med eet helt varm ved Gensynet. Rent uvilkaarligt rakte han sig ud af Vinduet og svang sin Rejsehue.

Hun saae nu ogsaa ualmindelig godt ud. Hun havde undtagelsesvis faaet en Hat, der klædte hende, og Sindsbevægelsen og den friske Morgenluft havde givet hendes Kinder Farve. Hun var ogsaa mod Sædvane lyst klædt i en sommerlig Dragt, der med sine lange, bløde Folder fremhævede hendes slanke Skikkelses fornemme Linjer, ... og det var alt dette, der straks talte indsmigrende til den Følelse hos Per, som altid havde været den stærkeste i Forholdet til hende, Forfængeligheden.

Han sprang ud af Kupeen. Og skønt Perronen stod fuld af Folk, stak han uden Forlegenhed sin Arm ind under hendes og skridtede afsted med hende ind igennem Ventesalen. Han kunde ikke komme sig af sin Overraskelse over at finde hende saa meget yngre og smukkere og ogsaa saa langt mindre jødisk, end han under Adskillelsen efterhaanden havde afmalet sig hende.

Selv havde hun for Lykke endnu ikke kunnet sige et Ord. Men hendes Blik var ufravendt løftet op imod ham. Og mens de nu trængte sig gennem Forhallens Menneskemylr, hamrede hendes Hjerte, saa Per kunde føle dets urolige Slag mod sin

Arm og blev ganske rørt derved. Han saae smilende ned i hendes store, dybe Øjne — de vakte saa mange fortrolige Minder. Hvor kendte han igen denne elskovsbetagne Stirren!... Og disse halvt aabnede Læber, og den fine Hud, der over hendes Kinder og Hals, ja over hele hendes Legeme var saa mimoseagtig følsom, at selv det letteste Kys bragte Blodet til med Voldsomhed at strømme til det berørte Sted, saa det var, som dannede der sig et lille bankende Hjerte derunder.

De steg hurtigt ind i en lukket Droske, og da Jakobe her kastede sig til hans Bryst, overgav han sig ganske. Omsluttet af hendes Arme, med hendes Læber paa sin Mund, førtes han — sødt beruset — tilbage til det Selvhengivelsens Himmerige, han havde villet fly. — —

Da de naaede Hotellet, blev Jakobe siddende i Vognen, mens Per gik ind og bestilte Værelse og fik gjort et hastigt Toilette. Derefter kørte de direkte ud til »Skovbakken« uden at benytte Jernbanen. De havde endnu for meget at fortælle hinanden til at kunne taale Ørevidner omkring sig.

Ude paa Strandvejen lod de standse for at faa Vognens Kalescher slaaet ned. Synet af Sundet og de lige udsprungne Skove henrykte Per. Han holdt Jakobe i Haanden og betragtede interesseret

alt indtil de barbenede Børn omkring Skovshoveds Fiskerhytter. Hans Væsen ligesom strakte sig med en Fornemmelse af Befrielse efter den lange Krumslutning i Tvivlraadighedens Spændetrøje. Han fortalte om Hjemrejsen, om sine Oplevelser og Rejsefæller og gav sig overhovedet hen med en ham ganske ny og forunderlig Tryghedsfornemmelse, en øjeblikkelig lille Bedsteborgerfølelse, fremkaldt af den udløste Glæde ved at være hjemme og høre Modersmaalet omkring sig og i det hele igen vide sig paa indgærdet Vej. Om det saa var Synet af et Flag, der vajede over en Villahaves Træer, gjorde det ham let rørt.

»Herregud — gamle Dannebrog!« udbrød han. »Det ser virkelig helt pynteligt ud.«

Tilsidst kom de ogsaa til at tale om Dyhrings. Det var Jakobe, der ledte Samtalen hen paa dem.

»De kom hjem igaar,« sagde hun og fortalte lidt derom. »De har jo fartet frygtelig om. — Ja, det er sandt, du traf dem jo i Rom«.

»Ja, vi var sammen der. Du har vel faaet mit sidste Brev derfra?« spurgte han bortledende.

»Ja, jeg har! Tak, min Ven! — Men sig mig, hvad Indtryk fik du egentlig af Nanny og hendes Mand?«

»Indtryk? ... Jeg veed saamænd ikke.«

»Jeg troer desværre, at de allerede er ved at blive færdige med hinanden. Nanny er i hvert

Fald bleven temmelig urimelig mod Dyhring. Men det er jo kun, hvad man maatte vente«.

»Naa — ja — saamænd.«

»Hun kommer vist forresten til Middag idag. Hun sagde da, at hun vilde komme og opfriske sine italienske Minder med dig, mens Dyhring er til Redaktionsmøde.«

Per, der hele Tiden havde siddet med bortvendt Ansigt, svarede ingenting hertil. Og Talen gled over paa andre Ting.

De var imidlertid kommen saa langt, at de nu kunde se »Skovbakkens« sorte Tegltag kigge op over Skoven. Kort efter svingede de op for Hovedtrappen, hvor Jakobes mange smaa Søskende nysgerrigt styrtede til for at se, hvem der kom.

Nanny indfandt sig ogsaa ganske rigtigt til Middagen, det vil sige, hun kom en god halv Time efter, at man havde sat sig tilbords, og tog bort igen straks efter Kaffen. Hun syntes at være i ypperligt Humør og saae glimrende ud i en storblomstret Kjole med en spansk Trøje af blodrød Silke.

Imidlertid var det Per en Tilfredsstillelse at mærke, at hun alligevel ikke rigtig kunde staa for den Kritik, hvormed han havde væbnet sig mod hende. Det var hendes Væsen, navnlig hendes ustandselige Talestrøm, der i de hjemlige Forhold virkede stødende paa ham. Hendes Koketteri var ogsaa altfor aabenbart, — det gjorde ham helt

forlegen her, hvor Jakobe var tilstede og hendes egne Forældre var Medvidner. Den Forestilling, hvori han havde behaget sig siden deres Afsked paa Banegaarden i Rom, at der fra hendes Side var en dybere Følelse med i Spillet, maatte han overhovedet paa Grund af hendes Opførsel nu igen slippe, hvilket i høj Grad bidrog til for Øjeblikket at afsvale hans Erobringslyster.

Han følte det derfor i enhver Henseende som en Lettelse, at hun tog bort.

Den Modtagelse, han iøvrigt havde faaet paa »Skovbakken«, kunde han ikke med nogen Grund beklage sig over. Den overgik endda i Elskværdighed alt, hvad han havde turdet vente sig. Hans tilkommende Svigerforældre næsten kappedes om at vise sig venlige overfor ham og hædre ham. Saaledes udbragte Philip Salomon under Champagneknalden hans Skaal ved Middagsbordet, der ligesom hele Huset var festligt pyntet til hans Ære.

Ikke desmindre gik han den hele Eftermiddag og Aften omkring med en ham selv ganske uforklarlig Fornemmelse af Skuffelse. Den oprigtige Glæde, han havde følt ved Hjemkomsten, var hurtigt og ligesom ad skjulte Veje svundet bort fra det Øjeblik, han betraadte »Skovbakken«, og havde efterladt en Følelse af Ensomhed og Savn, som han med Magt søgte at nedkue af Frygt for at røbe den for de andre.

Han forstod kun halvt sin egen Trang til nu at

bortkaste ogsaa sin aandelige Rejseklædning og gøre sig det hyggeligt i gammelvante Følelser og Stemninger. Og han forstod endnu slet ikke, at denne Trang kun højst ufuldkomment lod sig tilfredsstille her i det for ham (trods alt) fremmede og fremmedartede jødiske Købmandshjem, hvor han indaandede den samme evropæiske Luft, som nu saa længe havde trættet ham. Da der om Aftenen kom nogle Bekendte i Besøg fra de omliggende Villaer — allesammen Jøder — havde han ganske Fornemmelsen af endnu at befinde sig i Udlandet.

Sammen med Jakobe gik han da ned i Haven, ned til den lukkede Alle langs med Vandet, hvor de i Dagens Løb oftere var tyet hen for at være uforstyrrede.

Jakobe hvilede Hovedet paa hans Skulder; men hvert Øjeblik standsede hun og slog Armene om hans Hals.

Han strøg hende ligesom medlidende ned over Haaret. Og naar han overhovedet gengældte hendes uophørlige og stedse lidenskabeligere Kærtegn, var det ikke længer af Lyst, men kun, fordi han ikke nænnede andet.

Engang trykkede hun sin Kind ind mod hans, kaldte ham sin Mand og sagde, at han skulde holde sig hjemme den næste Formiddag, hun vilde da komme ind og besøge ham.

Per lod først, som om han ikke forstod hendes egentlige Mening.

»Det er umuligt, Kære,« sagde han. »Vi skal jo have vort første Forretningsmøde imorgen Klokken ti. Nu kommer Arbejdets Tid!«

»Ja, det er jo sandt!... Men senere paa Dagen. Naar det bedst passer dig.«

»Nej, det gaar skam ikke, du! Vi maa være forsigtige her.«

Hun saae overrasket paa ham. Der var noget i den lille Latter, hvormed han ledsagede sine Ord, der saarede hende.

Saa gik hun videre og talte ikke mere derom.

Lidt efter hørte de Stemmer oppe fra Haveskraaningen, og for ikke igen at blive blandet ind i det fremmede Selskab stjal de sig ud af en Laage, der for Enden af Gangen førte ud i det Fri.

Solen var netop gaaet ned. Mens det havde luftet godt om Dagen, rørte der sig nu ikke en Vind. Sundet laa metalblankt under en rødskyet Himmel, og Aftenen var saa stille, at man kunde høre Aareslagene fra en Baad langt ude. Kun inde fra Dyrehaven lød endnu den kogende Brusen, der især ved Foraarstid kan holde sig i Skovene mange Timer efter, at Blæsten har lagt sig.

I disse Øjeblikke, mens de gik med hinanden under Armen henad en Sti langs med Stranden, og de begge var bleven tavse, betoges Per paa en ham ukendt Maade af Naturens aftenlige Skønhed. Den stemte ham tilsidst helt høj-

tidelig. Dunkelt følte han, at i denne hemmelighedsfulde Lyd fra det kogende Skovdyb derinde, i de bløde Klunk af Bølgerne mod Stranden og i de dumpe Aarestød fra den halvt usynlige Baad ude paa Vandet, . . . at i alt dette lød der noget af det hjemlige, fortrolige »Velkommen«, han hidtil havde savnet.

* * *

Da Hotelstuepigen den følgende Morgen kom ind med en Te-Opdækning til Per, fandt hun ham allerede oppe.

Han gik halvpaaklædt frem og tilbage mellem Sovekammeret og det foranliggende, salonmæssigt udstyrede Arbejdsværelse (et af Hotellets dyreste Rum), hvilket han havde ment ikke at kunne undvære af Hensyn til de forestaaende Forhandlinger og til de Besøg og Sammenkomster, som disse efter hans Antagelse vilde medføre. Han agtede foreløbigt at slaa sig til Ro her paa Hotellet og var netop beskæftiget med at pakke ud af sine Kufferter. Med den næsten smaalige Ordenssans, der udmærkede ham i alt, hvad der angik hans egen Person, lagde han Stykke for Stykke ned i Skufferne efter ganske bestemte Regler ligesom de gamle Jomfruer, der ikke kan finde Ro i Sjælen, naar deres Uldtøj og Linned skal ligge i samme Skuffe.

Uden iøvrigt at tage Notits af Pigen eller det lille Skrig, der undslap hende ved Synet af ham i et saa luftigt Kostyme, tilkendegav han med et Hovedkast, at hun skulde sætte Bakken fra sig paa Bordet og forsvinde.

Han var om Aftenen taget tidlig hjem fra »Skovbakken«. Dødtræt af Dagens mange Indtryk og de foregaaende Døgns Rejsestrabadser var han straks faldet i Søvn og havde ikke vidst af sig selv at sige, før han nu til Morgen vækkedes af Arbejdsvognenes Rumlen. Og selv da maatte han en Stund ligge og besinde sig paa, hvor han befandt sig.

Da det var gaaet op for ham, at han var hjemme, stod han straks op. Han havde sat Svogeren, Ivan, Stævne her Kl. 9 til Afgivelse af »Referat«, forinden de fulgtes ad til det berammede Møde hos Max Bernhardt. Han var sig Dagens Betydningsfuldhed bevidst og var fuld af Utaalmodighed efter at tage fat. Hvad der endnu den foregaaende Aften havde været tilbage af Ubeslutsomhed, Tunghed og Utilfredshed i hans Sindsstemning, havde den lange, dybe Søvn faaet Bugt med. Han vilde nu paa afgørende Maade befri sig for alt, hvad der kunde sinke og adsprede ham. I det mindste foreløbigt skulde alt ofres for hans Fremtidsværk, — ogsaa Kærlighedsglæderne. Selv om Jakobe ikke netop var den, han helst saae som sin Hustru, saa bød

Klogskaben ham i Øjeblikket at lade det have sit Forblivende ved det engang trufne Valg. Det fik saa gaa dermed, som det kunde! For Folk, hvem Skæbnen havde betroet et stort Kald, galdt nu engang ikke den almindelig menneskelige Lov. De havde i Hjerteanliggender den samme Forpligtelse som kongelige Personer, nemlig at opofre deres private Følelser for højere Hensyn.

Den Overvindelse, det kostede ham at falde til Ro i denne Afgørelse, var nu ikke netop saa stor, som han i sin sideniuske Selvretfærdighed gerne vilde indbilde sig. Han var i Grunden ikke ilde tilfreds med saaledes igen at have sin Livsbane liggende afstukket for sig . . . retlinjet og overskuelig lige til Endemaalet. Ulige vanskeligere havde han ved at overvinde sin Ulyst til personlig at forhandle med Max Bernhardt og de andre ham ubekendte »Geschæftsherrer«, for hvilke han nærede en instinktmæssig Ringeagt, men hvis Bistand han uheldigvis ikke kunde undvære, om han skulde se sine Ideer ført ud i Livet. Deres egenraadige Sønderstykning af hans Værk havde paa Forhaand ikke stemt ham blidt imod dem, skønt han endelig godt indsaae, at man til en Begyndelse maatte gaa frem med en vis Forsigtighed. Han havde imidlertid besluttet ogsaa paa dette Punkt at bøje sig for Hensynet til Hensigtsmæssigheden, og forøvrigt haabede han ved sin personlige Nærværelse at kunne indblæse de aaben-

bart meget ængstelige og nøgternt beregnende Herrer noget mere Mod og give dem et videre Syn paa den Opgave, der var stillet dem.

Da han nu var bleven færdig med sin Udpakning, satte han sig ned ved Bordet og drak i Mag sin Te, idet han rigtig nød det igen at spise Rugbrød og saltet, dansk Smør. Men Fabrikkernes Frokosttuden mindede ham paany om Tiden, og han sprang op for endelig at fuldføre sin Paaklædning.

Idet han hængte sit Barberspejl op paa Vinduesposten inde i Soveværelset, faldt hans Blik ned paa Torvet udenfor, og han blev nogle Øjeblikke staaende med Sæbekosten i Haanden og saae paa Menneskene, der gik forbi dernede. Det var det saakaldte Halmtorv, der med sin uregelmæssige Form og i sin forsømte Tilstand henlaa som et Billede paa den Ufærdighed, der i det hele endnu prægede Byen. Umiddelbart ved Siden af en Række hastigt opsmurte »Pragtbygninger« i moderne evropæisk Kaffehusstil saaes Levninger af Byens gamle Fæstningsvold med en Stump Alle af bredkronede, hundredaarige Træer, ja et Sted knejsede i ganske landlige Omgivelser en almindelig Vejrmølle, hvis Vingers store Skyggehjul under sine Omdrejninger strejfede Torvets Brolægning.

Et iøjneskærende Solskin laa over den udstrakte Plads, der endnu var vaad og smudsig

efter en Natteblø de. Det var den travle Morgentime, da den indre By igen sugede Forstadens Befolkning til sig med sine Butikker, Kontorer, Skoler og Systuer. En Strøm af Mennesker hastede ind fra Vesterbro over de to Rækker Flisesten, der dannede Vej gennem Sølen.

»Det danske Folk! ... Mine egne Sideniusser!« tænkte Per, idet han smilende betragtede disse mange fremmede og dog saa kendte Skikkelser, der alle syntes ham at ligne hinanden som Brødre og Søstre, og hvis runde, stumpnæsede Ansigter vilde have røbet ham deres Oprindelse, hvor i Verden og i hvilken udenlandsk Forklædning han saa havde truffet dem.

Og med Haanden støttet paa Vindueskarmen faldt han et Øjeblik i Tanker.

Altsaa skulde der virkelig nu begyndes paa hans store Reformationsværk. Det var helt underligt for ham at tænke derpaa. Efter saa mange Aars ensomme Arbejden, efter saa mange Forberedelser og forgæves Tilløb skulde endelig idag Grundstenen lægges til det nye Rige, som han Stykke for Stykke havde udformet af sine Tankers Kaos, egentlig lige siden han var en Dreng paa elleve Aar. Og dernede gik det intet anende Folk, — Raastoffet til Fremtidens Danmark, det døde Ler, som han lig en Gud drømte om at omskabe i sit Billede, indblæse sin Aand, fylde med sit Livsmod, sin Styrke.

Han smilte igen, idet han endelig gav sig i Færd med at indsæbe sine Kinder.

Der var lidt Galskab heri, — han følte det godt nu. Men det skræmmede ham ikke. Tværtimod. For ham, som bestandig hos sig selv havde maattet modarbejde en skjult Tilbøjelighed for Regelmæssigheden, var det en Tilfredsstillelse at vide sig i Besiddelse af det Gran Vanvid, hvorom den verdenskloge lille Maler i Rom havde sagt, at uden det vandtes ingen store Sejre mellem Menneskene.

Han var just kommen til Ende med Barberingen af den ene Kind, da han over Kanten af Spejlet fik Øje paa en ornatklædt Præst, som med lange Skridt skraaede over Torvet dernede. Han sænkede Kniven og fulgte med Blikket den lille, magre Skikkelse, der foran hver Vandpyt løftede op i sin Præstekjole ligesom en Dame i sine Skørter.

Smilet var forsvundet fra Pers Ansigt; han var kommen til at tænke paa sin Fader. Og pludseligt fik han et helt forskrækket Udtryk. Som et Stød gik det igennem ham, at hans Moder og de hjemmeværende Søskende jo nu boede her i København. Han huskede med eet, hvorledes der allerede ved Faderens Begravelse var bleven talt om, at de vilde flytte hertil ved Nytaarstid af Hensyn til en af hans yngre Brødre, der havde faaet Plads paa et af Byens Apoteker.

Der blev i det samme banket paa Døren fra Gangen ind til Arbejdsværelset. Og som skudt ud af en Kanon tumlede Ivan ind med sin store Dokumentmappe under Armen.

Han bragte Blomster og Bud fra Jakobe og tilføjede paa egen Haand en Hilsen fra Svigerforældrene for at faa Lejlighed til at sige Per den Behagelighed, at disse havde været særdeles glade ved at se ham igen. Dette var iøvrigt ikke usandt. Navnlig havde Philip Salomon været overrasket over, som Per havde udviklet sig. Den formkorrekte Børsmatador, der fra hint ungdommelige Kapløb gennem Dyrehaven og fra lignende Scener havde bevaret et alt andet end lovende Indtryk af sin tilkommende Svigersøn og egentlig troet, at han aldrig nogensinde vilde blive rigtig voksen, havde glædet sig meget over at mærke, hvor hans Væsen var bleven afslebet, hans Tale og hele Fremtræden behersket, næsten dæmpet.

»Men nu til Forretningerne!« sagde Per, der stadig gik halvpaaklædt omkring med nedhængende Bukseseler og den ene Kind indsæbet.

»Ja — til Forretningerne!« gentog Ivan mat og kastede sig uroligt i en Stol, mens han tog sig til Halsen, som om der pludselig var noget, der klemte ham i Struben. Han vidste ikke, paa hvad Maade han skulde faa det sagt til Per, hvor slet hans Sag i Øjeblikket stod, og forberede ham

paa, hvad man ved det tilstundende Møde vilde forlange af ham.

For at vinde Tid gav han sig da til at fuldstændiggøre, hvad han i sine Breve havde fortalt om det første Bestyrelsesmøde og de forskellige Udtalelser, der ved den Lejlighed var faldet om Projektet.

Per indskød nu og da gryntende en Bemærkning inde fra Sovekammeret. Han havde igen givet sig i Kast med Barberingen, og Samtalen førtes gennem den aabne Dør. Det var dog ikke med ganske udelt Opmærksomhed, han hørte paa sin Befuldmægtigedes »Referat«. Han kunde ikke faa sine Tanker helt bort fra, at Moderen og Hjemmet nu var i København, at han altsaa naarsomhelst kunde risikere at møde Signe og de andre Søstre paa Gaden her. Maaske boede de endda lige her i Nærheden! ....

Bag sit eget Billede i Spejlet saae han pludselig Ivan, der stod og hang op ad Karmen i den aabne Dør og betragtede ham med et fortvivlet, bønfaldende Udtryk i sit gulblege Ansigt.

Hvad nu? — tænkte han, dog uden synderlig Uro, og forholdt sig stumt afventende.

»Maa jeg gøre dig et Spørgsmaal?« begyndte Ivan klynkende.

»Værs'artig!«

»Sig mig . . . vilde det . . . kunde det . . . jeg

mener, vilde det være dig ganske umuligt at gøre en Tilnærmelse til Oberst Bjerregrav?«

Per vendte Hovedet om. Han vidste i første Øjeblik ikke, om han skulde give sig til at le eller blive vred. Han valgte det første.

»Hør, lille Børn!« sagde han, idet han atter saae i Spejlet. »Jeg tror, det fordrukne Asen har gjort jer kulrede! ... Dersom han har bildt jer ind, at vi ikke kan undvære hans Assistance, kan I hilse ham fra mig og sige, at han kan slikke — noksagt. Bliv bare ikke nervøse! Naar det gamle Skøvl bjæffer, er det, fordi han ikke tør bide.«

»Jeg giver dig — paa en Maade — naturligvis ganske Ret«, svarede Ivan, hvem hans spøgende Tone gjorde lidt dristigere. »Det er naturligvis ganske sindssvagt at tillægge hans Tilslutning nogen afgørende Betydning. Vi vil altid kunne skaffe os et andet Navn at pynte med. Men paa den anden Side, naar nu vore kære Medstiftere ikke kan bringes bort fra den Ide, at netop han er uundværlig; og naar han selv har erklæret sig villig til — paa visse Betingelser — at støtte Foretagendet og medvirke ved Startningen, saa — —«

»Hvad saa?«

»Saa ... jeg mener ... saa«, gentog Ivan og vred sig som i Mavekrampe, — »saa vilde det jo unægtelig lette Sagens Gang betydeligt, om du,

som sagt, kunde bekvemme dig til en saadan... saadan... Tilkendegivelse, som han har... har... ønsket«.

»Hvad var det for en Tilkendegivelse?«

»Bare, at den gamle Historie er glemt og ikke skal forstyrre jeres Samarbejde. — Herregud, det hele vilde jo ingenting betyde for dig. Bare en Visit, andet forlanger han ikke. Og jeg veed, han vilde modtage dig med aabne Arme. Siden Bladene har haft Notitser om Foretagendet, har han gaaet ganske æggesyg omkring... jeg veed det fra Onkel Heinrich. Han vil i Virkeligheden forfærdelig gerne være med. Forleden havde han sendt Bud efter Onkel — under et andet Paaskud naturligvis — men blot for at forhøre om, hvornaar du kom hjem, og hvordan det hele udviklede sig. Jeg er vis paa, han gaar nu hver Dag og venter dig og vilde falde dig om Halsen, om du kom! Han sagde det ogsaa til mig dengang, at han havde faaet stor Respekt for dig og fuld Tillid til Foretagendet, som han kaldte epokegørende. Han var helt begejstret!«

»Den Kærlighed kommer lidt for sent«, afbrød Per ham tørt. »Han skulde have vist den, da Tiden var. Nu har jeg ingen Brug for den. — Lad os altsaa tale om noget andet. Hvad de omtalte kære Medstiftere angaar, saa vær du kun rolig og lad mig om dem. Jeg faar dem jo nu til Behandling, og de er vel ikke dummere, end

at de kan bringes til at forstaa, at jeg ikke vil kunne finde mig i noget Slags Formynderskab.«

»Men derom er der heller ikke Tale, Kære! Det er jo kun af Hensyn til Publikum, at de har ønsket — —.«

»Ja, det er mig ligemeget. Jeg vil nu ikke høre mere om den Ting. Det skrev jeg forresten allerede til dig fra Rom.«

»Maa jeg blot sige et eneste Ord til? Saa fuldt jeg ellers erkender den Indflydelse, som du frem for Nogen kan udøve paa Folk ved din Tale og din Personlighed, saa troer jeg — undskyld! — at du forregner dig, naar du mener at kunne paavirke de omtalte Mænd i den her berørte Sag. Jeg kan jo snakke lidt med derom. Hvad særligt Max Bernhardt angaar —«

Men ved Lyden af dette Navn brast Pers Taalmodighed. Han vendte sig helt omkring og sagde:

»Aa, lad mig være fri for denne evige Max Bernhardt! Det er dog vel, for Pokker, mig, der bestemmer her! — Du skal ikke gøre dig Bekymringer. Jeg skal nok klare den Butik. Og lad os nu se at blive færdige til at komme afsted. Det er godt straks fra Begyndelsen at vænne de Folk til Præcished.«

Der var ikke mere at udrette for Ivan. Han gik igen bort fra Døren og kastede sig tilintet-

gjort i en Lænestol, hvor han blev siddende uden at tale, mens Per fuldførte sin Paaklædning.

Da de en halv Timestid senere kom ind i Max Bernhardts store, med Parisersmag udstyrede Modtagelsesværelse, havde de andre Herrer undtagen Vekselereren og Max Bernhardt allerede indfundet sig. De stod i en Klynge henne ved et af de høje Vinduer og modtog Per med megen Tilbageholdenhed.

Med Undtagelse af den unge Hr. Sivertsen, der altid var ligeglad, naar man blot vilde høre paa hans Kulissehistorier, var de alle mere eller mindre betænkelige ved at have lovet deres Navn til et Foretagende, som de stadig ingen rigtig Tillid havde til, og som kun deres hidtil urokkede Tro paa Max Bernhardt overhovedet havde faaet dem til at indlade sig med. Pressens Basunstød for Projektet havde endda snarere forøget end formindsket deres Betænkeligheder; de fleste af dem var ikke langt fra at anse Per for en bevidst Plattenslager, der havde haft det enestaaende Held at sætte Max Bernhardt et X for et U, og de spekulerede da ogsaa bare paa at finde en Maade, hvorpaa de kunde trække sig tilbage itide uden at gøre sig Max Bernhardt til Uven.

Per var saa ganske uforberedt paa den kølige Modtagelse, han fik, at det varede noget, inden han kunde tage sig i sin Overraskelse. Han havde snarere tænkt sig ved sin Indtrædelse at blive

Genstand for Hyldest af disse Mænd, der haabede at kunne berige sig ved hans Arbejde. Men de forsamlede Herrer værdigede ham akkurat en Genhilsen. De gjorde sig endog tydelig Umage for ikke at røbe den Nysgerrighed, hvormed de dog havde belavet sig paa Mødet med ham. Kun den »forhenværende Landmand« begloede ham ugenert med et Par runde Øjne tilmed uden at tage Hænderne af Bukselommerne, mens han hilste.

Per saae i den Anledning truende paa ham og sagde, henvendt til Ivan, der forestod Præsentationen:

»Jeg hørte ikke den Herres Navn.«

»Hr. Nørrehave,« hviskede Ivan, der stod og trippede — ganske bestyrtet over hans udæskende Holdning overfor disse Mænd, der nu skulde afgøre hans Værks Skæbne.

»Ja saa« — sagde Per langsomt og blev ved at se paa Proprietæren, saa denne tilsidst vendte sig om og gik bort med en haanlig Snøften.

»Det lader til at være en rigtig Avekat!« mumlede han i Forbigaaende til en af de andre Herrer, — men Hænderne var dog kommen op af Lommerne og flyttet ind bag de brede Frakkeskøder.

Først nu kom Max Bernhardt og hans Ven Vekselereren ind fra et Sideværelse. De hilste med noget større Forekommenhed paa Per og ønskede ham velkommen hjem. Max Bernhardts

Ord til ham indeholdt dog straks en Paamindelse.

»De har været ventet med Længsel,« sagde han, idet han med missende Øjne ligesom tog Maal af ham fra Isse til Fod. »Hvert Øjeblik kan blive af Betydning, naar Tiden for en Sags Gennemførelse er kommen. — Vil de Herrer behage at tage Plads!«

Man anbragte sig omkring det store Bord i Midten af Stuen, og der kom med nogen Vanskelighed en Forhandling igang. De sædvanlige Kort og Tegninger blev udrullede og Overslagene fremlagte; men til at begynde med drejede Samtalen sig desuagtet mest om Ting, der stod i en meget løs eller i slet ingen Forbindelse med Pers Projekt. I Tilslutning til noget, man forud havde talt om, eller ganske uden Overgange fremkastedes der Spørgsmaal om helt andre Forretninger, som de forskellige Herrer var interesserede i, eller der blev fortalt Børsnyheder og gengivet Gaderygter, ja den unge Hr. Sivertsen sad og underholdt sin Sidemand med en Anekdote, han havde hørt om en af Byens populære Skuespillerinder.

Gang efter Gang maatte Max Bernhardt banke i Bordet med en Lineal og anmode de Herrer om saa vidt muligt at holde sig til den foreliggende Sag.

»Mine Herrer, vi befinder os i Hjertingbugten! Vi skulde forsøge at sætte Vesterhavet paa Aktier!«

sagde han i den uforanderligt spøgende og ironiske Taleform, han anvendte selv under de betydningsfuldeste Finansforhandlinger.

Ivan sad som paa Gløder. Han skottede fortvivlet hen til sin Ven. Per havde lænet sig tilbage paa sin Stol og bed sig i Læben med et Ansigtsudtryk, der mindede om et optrækkende Tordenvejr. Endnu besvarede han vel — om ogsaa kort og afvisende nok — de Spørgsmaal, der nu og da rettedes til ham; men han dirrede af Opbragthed. Først havde han søgt at tage overlegent paa det hele. Han havde sagt til sig selv, at han jo aldrig burde have ventet sig andet af saadanne Folk, og at der var noget af Tilværelsens ophøjede Komik i at se disse Børsbanditter sidde der og paa ganske dagligdags, endog spøgende Maade smaasnakke om det Værk, den gyldne Gave, han med Geniets Rundhaandethed havde skænket sit Land, samtidig med, at de med højtidelig Alvor drøftede Salget af et Bryggeri og Oprettelsen af en Lejekontrakt. — Men han kunde ikke i Længden betvinge sin Harme.

Uden at vide det var han imidlertid bleven skarpt iagttaget henne fra den anden Bordende, hvor Max Bernhardt sad med en Albu paa Stolearmen og med sit mørke Hoved støttet af en smuk, hvid Haand. Hans store, posede Øjelaag med de blaalige Skygger omkring var som sædvanligt halvt tillukkede, saa man ikke kunde se, hvor

hans Blik færdedes, — men det hvilede næsten uafbrudt paa Per.

Det var Pers sammenbidte Mund og de vredt opsvulmede Aarer i hans karakterfulde Pande, der overraskede og fængslede ham. Ogsaa de kolde Øjne havde en vis Tiltrækning for denne Mand, som plejede at sige, at han ved sin Død vilde udsætte en Præmie for ethvert nogenlunde udtryksfuldt Ansigt i den Samling af Kødhoveder, der udgjorde det danske Folk. Han var i det hele bleven overrasket af Pers ret statelige og verdensmandsagtige Ydre, der saa lidt lignede det Billede, han havde bevaret af ham fra hint Middagsselskab hos Philip Salomon, hvor han havde forekommet ham at være en temmelig uappetitlig Mellemting af en Seminarist og en offentlig Piges Jon. Skulde han have taget fejl af ham? Skulde de danske Præstegaarde undtagelsesvis have udklækket et virkeligt Mandfolk med lidt paalidelig Oprørsaand i Kroppen? Eller var han en af de sædvanlige nationale Rebeller, hvis Løvemod sank sammen i Faarefromhed ved det første Albustød?

Spørgsmaalet om Pressens Bistand var imidlertid bleven bragt paa Bane mellem de øvrige Herrer, og den godmodige Vekselerer Herløv med det ludende Hoved sagde i faderlig Tone til Per, at han jo nu maatte aflægge Visitter paa de forskellige Redaktionskontorer og helst søge baade

Redaktøren og Redaktionssekretæren, da den sidste ellers let kunde føle sig tilsidesat. Han nævnede Navnene paa en Række københavnske Aviser og tilføjede, at det naturligvis vilde være allerbedst, om han fik Bemyndigelse til med det samme at tilsikre Bladene en Sum for Avertissementer, — »det er flere Steder meget velset,« sluttede han tørt vittig.

Per svarede blot ved at se paa ham med et foragteligt Smil.

Men nu tog Max Bernhardt tilorde, og hans Stemme fremkaldte straks Stilhed rundt om Bordet. I Tilslutning til sin Kompagnons Bemærkninger optog han Spørgsmaalet Oberst Bjerregrav til Forhandling. Henvendende sig til Per sagde han:

»Det er jo særdeles uheldigt, at Obersten og De, efter hvad vi hører, engang i længst forsvundne Dage skal have været i Totterne paa hinanden... ja rimeligvis ikke bogstaveligt; Oberster er jo i Almindelighed skaldede.«

Der blev smilet rundt om Bordet, og den unge Hr. Sivertsen opslog i pligtmæssig Beundring en æselsagtig Skryden — til Max Bernhardts synlige Ærgrelse forøvrigt.

»Jeg finder det, som sagt, uheldigt« — fortsatte han — »fordi Oberst Bjerregrav ubetinget er den af vore mere kendte Sagkyndige, der vil kunne tjene Sagen bedst, ... ikke at tale om, at

han vilde være besværlig, maaske farlig at have til Modstander. Nu har vi jo imidlertid — som De vist allerede veed — faaet Oberstens Ord for, at han for sit Vedkommende vil glemme den gamle Affære paa den Betingelse, at De vil gøre det indledende Skridt til en Forsoning, hvilket vel, naar hans Alder og sociale Stilling tages i Betragtning, maa siges ikke at være nogen urimelig Fordring. Hvad mener De?«

Alle havde under denne Tale vendt sig mod Per, hvis Holdning efterhaanden havde vakt en Del skjult Raadvildhed. Han lod dem ikke vente længe paa Svaret.

»Jeg indlader mig selvfølgelig ikke paa nogen Art Betingelser,« sagde han med Vægt og saae sig udfordrende om.

Ivan sank stille sammen som en hjerteskudt Fugl. Men ogsaa gennem de andre Herrer gik der et Stød af Betuttelse, saa usædvanligt var det bleven, at nogen — endsige en ung Mand — fordristede sig til saa aabenlyst at overhøre Befalingen i Max Bernhardts »Henstillinger«.

Max Bernhardt selv var et Øjeblik ikke langt fra at gaa ud af sin Rolle men greb dog den smilende Maske i Faldet. For at give Per Tid til at gøre sin Dumhed god igen saae han om til sine Sidemænd og sagde med overbærende Humor:

»Hr. Sidenius har aabenbart faaet det forkerte Ben ud af Sengen imorges.« — Og vendt igen

imod Per fortsatte han i samme Tone: »Hvor kan De dog nænne at vise Dem saa uforsonlig overfor en Hædersmand som Oberst Bjerregrav, en gammel Krigsinvalid, en Fædrelandsforsvarer? Han er jo lige til at kysse!«

De andre Herrer kom igen til at le, og Per kunde nu ikke længer styre sig. Som altid, naar en stolt Forventning var slaaet fejl for ham, tabte han tilsidst Besindelsen. Med et Slag i Bordet rejste han sig op, graa i Ansigtet, og sagde stødvist:

»Jeg vil gøre de Herrer opmærksom paa, at det er Dem, der har haft Bud efter mig — ikke omvendt. Det tilkommer vel derfor mig — og ikke Dem — eller nogen anden — at stille Betingelser«.

Han satte sig igen under isnende Stilhed. Hr. Sivertsen forsøgte vel paany med sin skrydende Latter men holdt inde, saasnart han mærkede, at de andre forblev tavse.

Max Bernhardt sad med Haanden omkring Hagen. Hans blodløse Ansigt havde faaet det uhyggelige, tillukkede Udtryk, som det plejede at faa, naar han i Tankerne udfærdigede en Dødsdom. Det gjorde ham iøvrigt ondt for den unge Mand! Han var virkelig begyndt at faa lidt Interesse for ham, omend denne ungdommelige Opfarenhed ikke just forøgede den, — den gjorde ham snarere igen lidt mistænksom med Hensyn til Pers indre

Lødighed. Han havde for ofte i Livet truffet en saadan Heltemæssighed netop hos de holdningsløseste Pjalte.

»Det er saaledes Deres Mening« — tog han dæmpet tilorde — »at De ikke vil gøre Oberst Bjerregrav — og dermed os — den ønskede Indrømmelse?«

»Ja. — Saa længe man ikke har saa meget som spurgt om mine Betingelser, anser jeg overhovedet al videre Forhandling for Tidsspilde.«

»Og det er Deres endelige Svar?«

»Absolut!«

»Ja — mine Herrer! — saa er vi jo færdige. Vore Forslag er ikke bleven akcepterede, altsaa lader vi Sagen falde. Det er maaske ogsaa af andre Grunde det heldigste. Jeg tager næppe fejl i, at der ikke har været nogen stor Stemning hos de Herrer for dette Projekt, som vi saaledes nu overlader til dets egen Skæbne.«

Med dette Afskedsspark rejste Max Bernhardt sig; og een efter een stod derefter ogsaa de andre op, de fleste med en Følelse af Lettelse ved saa uventet hurtigt at være bleven befriet for dette i deres Øjne dødfødte Projekt. Enkelte af dem var dog noget misfornøjede med den hovedkulds Afslutning, navnlig galdt dette Proprietær Nørrehave. Han var bleven svært imponeret af Pers Optræden og blev ved at følge ham med sine runde Øjne,

da denne efter at have hilst med et afmaalt Buk forlod Kontoret sammen med Ivan.

Per selv var iøvrigt overrasket over Virkningen af sine Udtalelser. Han havde ikke haft til Hensigt netop at bryde med Max Bernhardt og hans Kompagni. Men da det nu var sket, tog han det med den gemytlige Sindsro, hvormed han sædvanlig skikkede sig i Følgerne af sine Overilelser.

Saasnart Døren havde lukket sig bag Per og Ivan, traadte Max Bernhardt igen hen til Bordet, hvorom de andre Herrer endnu var samlede, og sagde:

»For at forebygge Misforstaaelse ønsker jeg blot at tilføje, at jeg naturligvis ikke hermed har opgivet Frihavns-Tanken. Paa ingen Maade. Jeg kan allerede meddele de Herrer, at den i den allernærmeste Fremtid vil blive taget op igen paa et andet og — som jeg troer — adskilligt fornuftigere Grundlag. Der er da, fra hvilket Synspunkt man end betragter, hvad der nu er sket, ingensomhelst Anledning til at beklage det. Paa Gensyn!« —

* * *

Ude paa »Skovbakken« gik Jakobe denne Formiddag omkring i en lidt trykket Stemning. Den Forventning, hvorunder hun de foregaaende Dage og Nætter havde talt Timerne til Pers Komme, havde været altfor stærkt spændt til, at der ikke skulde komme et Tilbageslag. Hun følte sig en

lille Smule skuffet af ham, ... ja i Virkeligheden mere, end hun vilde tilstaa for sig selv.

Men hun kunde heller ikke komme bort fra, at han havde forandret sig, siden de sidst saaes. Det beherskede, næsten stilfærdige, der havde været over hans Optræden den foregaaende Dag, og som Forældrene havde været saa glade for, tilfredstillede slet ikke hende. Hun havde lært at elske ham som den Vildbjørn, han var, da hun første Gang saae ham, og som han endnu var, da de for to Maaneder siden skiltes i Laugenskoven. Hun havde været vant til, naar de var sammen med andre, at sidde med Hjertet i Halsen af Angst for, at han skulde vække Anstød og udfordre Forargelsen, — og hun ønskede sig slet ikke befriet for dette lille Martyrium. Hun havde overhovedet ondt ved at forlige sig med, at nu ogsaa alle andre skulde kunne forstaa ham og fatte hans Værd. Der var heri — uden at hun selv forstod det — noget af en hemmelig Frygt for, at hun skulde komme til at elske ham mindre, naar han ikke længer var Offer for Miskendelse.

Bedst som hun nu gik med disse Tanker, kom Ivan hjem med Jobsposten fra Mødet hos Max Bernhardt. Hun opholdt sig ude paa Terrassen foran Villaen, da hun pludselig hørte hans Stemme inde fra Havesalen, hvor Moderen sad mellem sine Regnskaber.

Det Indtryk, Ivans Meddelelse straks gjorde

paa hende, fik hende til at le. Begivenheden kom saa pudsigt dumpende ned som en eftertrykkelig Protest mod det, hun lige havde gaaet og tænkt paa; og Ivans Forfærdelse og Moderens ganske himmelfaldne Mine vakte en øjeblikkelig Tilfredsstillelse hos hende. Nu kendte hun igen sin Vildbams!

Det varede dog ikke længe, før ogsaa hun blev betænkelig ved Historien. Ja, da hun rigtig havde faaet sig samlet, og navnlig da hun af Ivan havde hørt, hvordan alt var gaaet til, og at det egentlig slet ikke havde været Pers Mening at fremkalde et Brud, ærgrede hun sig endnu mere end de andre over det tanke- og hensigtsløse i hans Fremfærd. Hun tænkte derved mindre paa, hvad han selv (og dermed ogsaa hun) nu udsattes for, skønt Udsigten til igen at skulle leve helt paa det uvisse med Hensyn til deres Fremtid ikke just virkede opmuntrende paa hende. Hendes Vrede galdt især den Ligegyldighed for, hvad Faderen og Ivan for hans Skyld havde sat ind paa Sagen, hvorom hans Optræden vidnede.

Tidspunktet var nu tilmed grumme uheldigt valgt. Der skulde den næste Dag være stort Selskab her paa »Skovbakken«; og selv om det ikke udtrykkelig var bleven sagt, saa var det dog Meningen hermed at fejre Pers Hjemkomst. Alle Medlemmerne af det nu opløste Konsortium var da ogsaa bleven indbudte, og det havde været

Ivans Haab at kunne gøre Højtideligheden til en virkelig Indstiftelsesfest for det store Værk. Jakobe mente desuden at vide, at Forældrene gerne saae Lejligheden benyttet til at offentliggøre hendes Forlovelse. Moderen, der særlig syntes ivrig derfor, havde ligefrem sagt, at det vist maatte være rigtigst snart at tænke paa Bryllup. Det havde da ogsaa været Jakobes Hensigt at tale til Per derom og samtidig at betro ham, hvad hun nu ikke længer tvivlede om, at hun var frugtsommelig. Men hun havde nu pludselig mistet Modet dertil. Det maatte i hvert Fald vente til den næste Dag.

Ud paa Eftermiddagen viste Per sig efter i Forvejen at have meldt sin Ankomst ved Telegram. Jakobe var gaaet ham imøde ad Stationsstien gennem Skoven, og allerede paa Afstand raabte han til hende:

»Du har vel hørt Nyheden ... Jeg har drevet Kræmmerne ud af Templet!«

Hans triumferende Mine gjorde Jakobe yderligere forstemt, omend hun nok forstod, at den skjulte en vis Forlegenhed. Dersom han nu endda havde sluttet hende ind i sine Arme og værget sig mod hendes Bebrejdelser ved at lukke hendes Mund med Kys, — hun vilde da have tilgivet ham alt og hurtigt glemt sine Bekymringer ved hans Bryst. Men opfyldt, som han var, af sig selv og sin Bedrift stak han blot sin Arm ind under

hendes og skred afsted med hende henad den mørke Skovvej.

Efterhaanden mærkede han dog paa hendes korte Svar, at hun misbilligede, hvad han havde gjort, og herover følte han sig dybt krænket. Han havde været saa overbevist om, at i det mindste hun vilde forstaa ham og anerkende Betydningen af dette Skridt, der i hans egne Øjne allerede var vokset til en epokegørende Udfordring til Max Bernhardt og hans hele Kompagni. Han havde oftere hørt hende udtale sig med Uvilje om disse Mænd. Navnlig havde hun beklaget den Rolle, Max Bernhardt var kommen til at spille som en af den ny Tids Førere.

Men naturligvis — sagde han med Bitterhed til sig selv — hun er, naar det kommer til Stykket, ikke anderledes end Ivan og hele det øvrige Slæng. Kræmmeraanden sidder de gode Krumnæser for dybt i Kødet. Ærefrygten for Pengene gør dem til Kujoner. Blot man slaar en Næve lidt fast i Bordet, saa en Daler kommer til at klirre, faar de straks ondt af Skræk.

De havde nu naaet Udkanten af Skoven. Her var en Bænk anbragt under et stort Træ, og under Paaskud af at være bleven træt og at maatte hvile sig lidt satte Jakobe sig ned. Men skønt hun ved den Maade, hvorpaa hun trak sin Kjole til sig, ligesom beredte ham Plads ved sin Side, vilde han ikke sætte sig men gik frem

og tilbage paa Stien foran hende, stadig optaget af at forklare sine Bevæggrunde til at modsætte sig Fordringen om at gøre Obersten nogensomhelst Indrømmelse og i det hele til at handle, som han havde gjort.

Jakobe lænede sig tilbage mod Bænkens Ryg, paa hvilken den ene, udstrakte Arm allerede hvilede. Og mens hun med et stillestaaende, vagtsomt Udtryk fulgte ham paa hans Gang, tænkte hun igen paa, hvor han dog havde forandret sig. Hun havde ikke den foregaaende Dag følt det saa stærkt som her, hvor Trækronernes Brusen og Stedets Ensomhed saa levende erindrede hende om deres elskovssvimle Vandringer i Laugenskoven og den smerteligt søde Afsked der. Der skød nu og da et Glimt af Mistro op i hendes brune Øjnes forskende Blik. Hvad kunde han have oplevet?... Skulde der ligge noget utilstaaet under disse hastigt vekslende Stemninger, som i Grunden slet ikke lignede ham?... Skulde Sagtmodigheden igaar og Pirreligheden idag have den samme skjulte Aarsag? ... Og hans italienske Breves Korthed? ... Hans lange Tøven med at bestemme sig til at rejse hjem? ...

Hun strøg sig skamfuld med Haanden over Panden for at forjage disse onde Tanker, der pludselig var stormet ind paa hende som en Flok Furier. Hun havde i nogen Tid slet ikke opfattet Pers Ord. Nu tog hun sig sammen og sagde:

»Det gør mig næsten mest ondt for Ivan. Han har virkelig været rørende i sin Iver for din Sag. Jeg troer ikke, han kunde have anstrengt sig mere, om det havde været hans egen Fremtid, det galdt.«

Per vilde først ikke svare noget herpaa. Det ærgrede ham altid at skulle høre om Ivans Opofrelser, som han ikke tillagde synderlig Betydning. Han sagde dog:

»Ja, det er jo kedeligt. Det gør mig virkelig ondt for din Broder ... men derved er nu ingenting at gøre. Forresten synes jeg, at Ivan paa Forhaand maatte kunne sige sig, at med Folk som Max Bernhardt nyttede det ikke at føre mig sammen. Jeg skal ellers ikke blive højtravende; men der maa dog være en Rest af Idealitet tilovers hos de Mænd, med hvem man skal arbejde paa en Opgave som denne.«

»Du havde dog selv akcepteret dem —.«

»Jeg kendte dem jo ikke. Store Forestillinger havde jeg ikke gjort mig om dem; men at det ene og alene var Hensynet til den øjeblikkelige Profit, der havde faaet dem til at tage Sagen op, det troede jeg dog ikke. — Og saa den plebejiske Storsnudethed, hvormed de sad der, som om de viste mig en Naade ved at være villige til at berige sig ved mit Arbejde! — Skal den Slags Personer være den ny Tids Mænd her i Danmark, saa siger jeg: Gud hjælpe os! Saa er vi kommen

fra Dynen i Halmen. — Men det skal ogsaa blive Løgn, sa'e Mads Madsen!«

Han var standset et Øjeblik, mens han talte, men fortsatte nu atter sin Spaseren med Stokken hængende under den ene Arm og Hænderne stukket i Lommerne.

»Og hvad tænker du nu paa at gøre?« spurgte Jakobe efter nogen Stilhed.

»Ganske simpelt — fortsætte, som jeg begyndte. Agitere, skrive, ringe med Stormklokken, indtil Folket hører. Der maa dog vel engang blive andre at faa i Tale i dette Land end netop Børsrøvere. — Du kan tænke dig, de havde endogsaa den Frækhed at forlange, at jeg skulde gøre Pressejonerne min Opvartning. Hvad siger du til det?«

»Aa — jeg veed ikke.«

»Naa saadan!« — Han standsede paany. — »At skulle antichambrere hos Dyhring og Konsorter. Det vinder dit Bifald, tror jeg.«

Jakobe, der igen havde været fraværende, samlede sig endelig til et overvejet Svar.

»Dersom det kunde blive til Gavn for Foretagendet, — og det vilde det sikkert — hvorfor skulde du saa egentlig ikke kunne gøre det?«

»Og det mener du? Jeg maa sige, du overrasker mig virkelig!«

»Jeg mener overhovedet, at naar man vil tænke paa at skaffe sig Indflydelse — fordi man nu af

en eller anden Grund har Brug for den — saa gør man klogt i at begynde med at anerkende Magten hos andre, — hvad man saa end mener om, hvordan den er erhvervet.«

»Ja du maa undskylde mig, at jeg har ganske andre Forestillinger om, hvad man skylder sig selv og de Ideer, man har gjort sig til Talsmand for. Specielt i dette Tilfælde priser jeg mig lykkelig over itide at have faaet mit Navn og mit Arbejde reddet ud af den Sfære, hvor din Broder — i bedste Mening naturligvis, men ubehændigt — havde trukket det ned.«

»Tiden vil jo vise det«, sagde Jakobe efter en ny, kort Tavshed.

Hun havde lagt Hovedet ned i sin Haand og vendt Ansigtet bort. Det pinte hende at se paa Per under hans fortsatte Anstrengelser for at retfærdiggøre sig i denne Sag. Hun ønskede inderligt, at han vilde holde op med sine Forklaringer, som i hendes Øjne kun var Udflugter, der skulde dække over, at han havde manglet Overlegenhed til at kunne hævde sig overfor de Mænd, han nu smædede. At hans uoverlagte Brud med dem var en af den Slags desperate Udfordringer, hvormed Afmagten forsøger at besmykke et Tilbagetog, — derom var hun ikke længer i Tvivl.

Men Per blev ved at tale. Jakobes vedvarende Misbilligelse af hans Handlemaade opirrede ham og gjorde ham trættekær. Han taalte over-

hovedet ikke længer Kritik og allermindst af hende. Ved den mindste Modsigelse arbejdede han sig op til den mest stivsindede Paastaaelighed.

»Det morer mig virkelig med den Beundring, du synes at have faaet for Max Bernhardt og hans Kabylere,« sagde han med et koldt Smil. »Den Kærlighed er af ny Dato. Den skulde da ikke være opfundet for Lejligheden?«

»Det sidste har jeg overhørt, Per,« svarede Jakobe, hvis Mine var bleven mere og mere mørk, men som endnu søgte at bevare sin Ro. »Forresten veed jeg ikke af, at jeg har udtalt nogensomhelst Beundring; men jeg fragaar ikke at have glædet mig lidt over, at det blev Max Bernhardt, du kom til at arbejde sammen med, — derfor er jeg vel ogsaa nu bleven desmere skuffet.«

»Du betragter ham med andre Ord som Idealet af en Gentleman ... et efterfølgelsesværdigt Eksempel!«

»Aldeles ikke — skønt jeg troer, han er en hel Del bedre end sit Rygte. Jeg veed tilfældigt, at han, som har Ord for at være den personificerede Egenkærlighed, i Stilhed er meget godgørende og underholder flere fattige jødiske Familjer her i Byen —«

»— som Bod maaske for de Ulykker, han gør paa kristne Familjer over hele Landet. Han har jo allerede ikke saa faa ruinerede Hjem paa Samvittigheden.«

»Naa ja — han er en Stridsmand. »Krig er min Haandtering« skal han nok engang have sagt. Han er skaanselsløs og uforsonlig, undertiden vistnok ogsaa grusom. Derfor var jeg ogsaa en Tid betænkelig ved hans voksende Indflydelse, — deri har du ganske Ret. Men jeg er kommen til at tænke paa, at man maaske netop trænger til en saadan Mand herhjemme, hvor man synes at have saa vanskeligt ved at lære at forstaa, at vil man Maalet, maa man ogsaa ville Midlerne, og ikke idelig tinge om dem — med sig selv og med andre.«

»Altsaa alligevel et Ideal, en Læremester for os alle! Du er mageløs! — Sig mig, hvormange Selvmord er det, man regner, at han til Dato kan tilskrive sig Æren af?«

»Aa, den dumme Snak!«

»Men du bliver dog nødt til at indrømme —«.

»Ja, om saa var? — Jeg synes, at netop det Paastyr, der opstaar, hver Gang han gør Brug af sin Magt til at uskadeliggøre en Modstander eller til at bringe en Medhjælper frem, tydeligere end noget viser, at man hertillands har været i Færd med at glemme, hvordan en virkelig myndig Mand ser ud ... en Mand, der veed, hvad han vil, og som forstaar den sjeldne Kunst at herske.«

»Kære, du bliver jo helt højtidelig! Man skulde virkelig tro, du havde forelsket dig i den sortsmudsede lille —«

Han vilde have sagt »Jøde« men tog sig i det og sagde »Grævling«.

»Men det er vel paa Grund af Stammefrændskabet,« fortsatte han lidt efter.

Jakobe tav.

»Du har i det hele faaet en lidt komisk Svaghed for Komthurnen, synes jeg.«

»Ko-thurnen, Per ... Ko-thurnen!«

»Aa, maa jeg bede mig fritaget! Hvad skal den Vigtighed til!«

»Men du maa dog virkelig respektere Sprogbrugen. Det gaar ikke an, at du udstrækker din Reformeren ogsaa til Videnskaben.«

Saadan blev de ved en Stund; det ene bitre og saarende Ord tog det andet. Men Jakobe trykkede tilsidst Haanden mod Øjnene for at nedkæmpe sin Vrede. Hun var med eet bleven forfærdet over sig selv. — Nej, nej. Dette her var stygt! Hun vilde ikke mistro ham. Hun vilde stoppe sine Øren for sin Skinsyges Ugletuden. Hun vilde ikke tro paa nogen Fare.

Hun rejste sig op, gik hen til Per og tog ham om Hovedet, idet hun tvang ham til at møde hendes Blik.

»Per,« sagde hun. »Synes du ikke, vi skulde skamme os lidt, begge to? — Kys mig nu, og saa glemmer vi hvert Ord, der er sagt. Du maa gerne sige, at det er mig, der har Skylden, naar du kun vil være god igen. Og saa lover vi hin-

anden, at saadan noget aldrig mere maa ske. Ikke sandt?«

Hendes Underkastelse formildede straks Per. Jo mere ophidset han var, des daarligere modstod han et kærligt Ord. Det var end ikke frit for, at han var lidt bevæget, da han svarede:

»Du har Ret . . . det er dumt. Men jeg var saa overbevist om, at du vilde billige, hvad jeg havde gjort. Og jeg vil nu mere end nogen Sinde trænge til at finde Forstaaelse og Støtte hos dig.«

»Det skal du aldrig mangle, Per!« sagde hun.

Og de beseglede Forsoningen med to lange Kys.

* * *

Det var alligevel ikke nogen rigtig hyggelig Stemning, der herskede under Middagsmaaltidet paa »Skovbakken« den Dag. Philip Salomon, som forinden havde haft en Raadslagning med sin Kone, af hvem han straks efter sin Hjemkomst fra Byen havde faaet at vide, hvad der var sket, mælede ikke et Ord. Der var overhovedet næppe bleven talt, dersom ikke Smaabørnene havde været til Stede og med deres frimodige Pludren havde virket fordelende paa Spændingen mellem de andre.

Pers Mine var anmassende og stridbar. Efter den Maade, hvorpaa Ivan og Jakobe havde taget Sagen, var han forberedt paa, at hans Sviger-

fader vilde kræve en Forklaring af ham, hvad han jo oven i Købet havde en Slags Ret til, fordi det var paa hans Pung, han i det sidste Aarstid havde levet. Derfor var han paa sin Post over for ham, — fast besluttet paa med Eftertryk at tilbagevise enhver nærgaaende Indblanding i hans Affærer.

Han fik nu ingen Brug for sit Kampmod denne Gang. Philip Salomon havde een Gang for alle taget Stilling til ham og hans Forsøgsværk og tænkte ikke paa at gøre nogen Slags Rettighed gældende, skønt Fristelsen var stor for ham til at give sin tilkommende Svigersøn en alvorlig Lektion i, hvad man i Forretningsverdenen ansaae for honnet og tilladeligt. Da man rejste sig fra Bordet, bød han dog mod Sædvane hverken Per eller Ivan ind til Kaffedrikning i hans private Stue og lod sig i det hele ikke mere se den Dag.

Jakobe og Per gik sammen ned i Haven, skønt det var begyndt at blæse op. De holdt hinanden under Armen men saae for det meste hver sin Vej. Trods Forsoningen ude i Skoven vilde den gamle Fortrolighed ikke rigtig indfinde sig igen. Af Frygt for at komme til at sige noget, der kunde genopvække Striden fra før, fortav de deres Tanker for hinanden og talte mest om ligegyldige Ting. Jakobe kunde ikke overvinde sig til at berøre Spørgsmaalet om deres For-

lovelses Offentliggørelse, endsige til at betro ham sin Formodning om sin Tilstand, og Per kunde paa sin Side ikke faa sig til at fortælle hende om sin Familjes Bosættelse i København, hvad han dog ellers havde haft i Sinde. Han vidste nemlig allerede, at Hjemmet virkelig var flyttet hertil efter Bestemmelsen; han havde tilfældigt i en Avis set en Petit-Annonce fra sine Søstre, der søgte Elever til Undervisning i Musik.

Per gik desuden i en stadig Uro for, at Nanny skulde vise sig. Hun havde under sin hastige Visit den foregaaende Dag sagt, at hun af Hensyn til Selskabet den næste Dag vilde komme derud nu til Aften og blive der et Par Dage, saa hun blev fri for at rejse ud og ind i stort Toilette. Hun havde tilføjet — idet hun i paatagen Troskyldighed rettede et aabent Blik paa Per — at hendes Mand vist ogsaa kunde have godt af at være Enkemand en lille Tid.

Endnu var hun dog ikke kommen. Men Per vendte stadig et spidset Øre op imod Villaen og maatte samtidig passe paa, at Jakobe ikke mærkedede hans Adspredthed.

De satte sig tilsidst paa en Bænk helt nede ved Stranden, hvor ingen Lyd fra Huset naaede deres Øre, og hvor der desuden var Læ for Blæsten. Det var omtrent i den samme Time, hvor de den foregaaende Dag havde opholdt sig her; men det var en hel anden Stemning, der

denne Aften hvilede over Naturen. Solen var ved at gaa ned. Ovre i Sverig lyste et Par Ruder med det blodige Skær, der blandt Egnens indfødte Befolkning gælder for Tegn paa kommende Uvejr. Indtil langt imod Nord var begge Kystlinjerne skarpt optrukne. Hveen traadte saa tydeligt frem, at man kunde se Søen brydes under dens solluende Grusskrænter. Langs den sællandske Kyst var Vandet til Trods for Blæsten næsten roligt, ja lige under Stranden var det adskillige Steder aldeles spejlblankt, saa Badebroer og Villahaver tegnede sig deri. Men ude paa Dybet gik mørkeblaa Bølger, hvorover hist og her en Skumtop saaes som en hvilende Maage. Nogle Lystbaade tumlede sig derude for halvrebede Sejl. En grønmalet Damper gik støt op ad Løbet og varskoede Baadene med hæse Stød i Dampfløjten. Den tykke Kulrøg blev hængende over den som en svævende Sky, der fangede Solnedgangsskæret og trak en skummel Skygge henover Vandet.

Per kom ved dette Syn til at tænke paa Fritjof. Han gav sig tilsidst til at tale om ham, og Jakobe fortalte da, at hun for nogle Dage siden havde set ham paa Østergade.

»Saa er han her i Byen!« sagde Per paa eengang livlig interesseret.

»Det skal jeg ikke kunne sige. Han fører jo en underlig vagabonderende Tilværelse, den Mand.

Men i Torsdags var han altsaa i København. — Han saae forresten godt ud. Det klæder ham at blive gammel.«

»Men han sagde i Efteraaret, at han vilde til Rusland og bosætte sig der. Han hadede Danmark, sagde han rent ud, — »det nye Jødeland,« som han kaldte det.«

»Han har sikkert i Mellemtiden villet rejse til Alverdens Lande og villet bosætte sig i Alverdens Byer; — han kommer dog sjelden længere end en Dagsrejse fra København. Du veed vel forøvrigt, at han for Øjeblikket igen er begejstret Fremskridtsmand og alle Vegne holder de svulstigste Brandtaler for Tidens Revolutionsværk.«

»Hvad siger du!«

»Ja, han fik nemlig nu paa Foraarsudstillingen solgt et Par store Billeder til en af de mere bekendte, yngre Forretningsfolk her i Byen, og andre af dem har nok gjort Bestillinger hos ham. Han er i det hele kommen paa Mode igen herhjemme. Da nogle af Kunderne tilfældigvis var Jøder, blev det ogsaa straks forbi med hans Antisemitisme. Hans Skaaltaler er nu lutter Lovprisning af jødisk Foretagsomhed og den moderne Storindustris Velsignelser.«

Per kom til at le højt.

»Ja, det ligner ham! Jeg traf ham jo i Efteraaret i Berlin . . . jeg skrev det vist til dig. Vi var ikke saa lidt sammen, og jeg maa sige, at

jeg med alt det alligevel kom til at holde af ham. Men det er unægteligt vanskeligt at udrede, hvor det egentlige Menneske i ham begynder og Komedianten og Spekulanten og Vrøvlehovedet og Storpraleren holder op.«

»Hans »egentlige« Menneske begynder vistnok ingen Steder, — han er Kunstner over det hele.«

»Ja, maaske er det Forklaringen. Men en mærkelig Fyr er han nu alligevel. Jeg kommer til at tænke paa en Aften for længe siden, da jeg dumpede ind i en stor Basseralle i »Gryden«, — du veed nok, den gamle Kunstnerknejpe, som forresten ogsaa nu skal være bleven et Offer for Omvæltningslysterne i København og allerede tilhøre Sagnenes Verden. Fritjof havde faaet et Billede solgt og gav i den Anledning Champagnepunsch til alle de tilfældige Gæster i Lokalet. Naar han har Penge paa Lommen, er han ganske som en tolvaars Dreng; han har ikke Ro i Sjælen, før han faar dem formøblede. Vi blev tilsidst henved en Snes Stykker. Han havde i Forvejen turet omkring i Byen et helt Døgn uden at være i Seng og var selvfølgelig aldeles fra Sans og Samling. Saa ud paa Natten, da Værten ikke vilde skænke mere, fik han helt Bersærkegang. Jeg glemmer aldrig det komiske Syn! Han tog et Greb ned i Bukselommen og smed med et Brøl en Haandfuld Guldpenge ud over hele Lokalet. Der blev naturligvis stor

Bestyrtelse, Pengene blev samlet op igen, og han blev da endelig bragt hjem. Men nu kommer det mærkelige. Af Værten fik jeg siden at vide, at han den næste Formiddag var kommen igen, meget nøgtern, og havde i Fortrolighed spurgt, om man ikke ved Morgenrengøringen skulde have fundet et Tyvekronestykke. Han savnede nemlig nogle af sine Penge — han havde altsaa i sin tilsyneladende Vildelse ført nøjagtigt Regnskab over dem — og han havde lagt Mærke til, dengang han kastede Guldstykkerne om sig, at et af dem var rullet ind under en Spyttebakke. Og der fandt man det saa ogsaa ganske rigtigt. — Hvad siger du til det? Ja, dersom det hele havde været Komediespil. Men det var det absolut ikke.«

Jakobe trak tavs paa Skuldren. Hun vilde helst have Samtalen ført bort fra Frithjof, der i hendes Øjne slet og ret var en Pjalt, en Stakkel, en tragikomisk Falstaff, som den ødsle Natur i et mod Menneskene haansk Lune havde indblæst kunstnerisk Geni. Hun anerkendte hans store Evner og enestaaende Virtuositet; men hun vilde ikke lade Talentet gælde som Undskyldning for Personlighedens Brøst. Hun mente tværtimod, at Evner forpligtede; og hun saae en Forhaanelse af den virkelige Storhed og en Nedværdigelse ogsaa af Kunsten i den slappe Overbærenhed,

hvormed man bestandig talte om Fritjofs ringe Menneskeværd.

Det gjorde hende derfor ogsaa ondt at spore den Optagethed, der trods den overlegne Tone skinnede frem gennem Pers Omtale af ham. Men i sin Ængstelse for at vække ny Strid lod hun sig ikke mærke med sin Fortrydelse.

Per vidste ikke selv, hvad det var, der tiltrak ham hos Fritjof, saa han i et Øjeblik som dette formelig kunde føle Længsel efter hans Selskab. Han delte paa en vis Maade Jakobes Syn paa ham og manglede endda ganske hendes Forstaaelse af hans store og gribende Kunst. Det havde derfor heller slet ikke smigret ham, at man i Berlin havde fundet en vis Lighed imellem dem, ja ved en enkelt Lejlighed endog anset ham for Fritjofs yngre Broder.

Mindst af alt tænkte han paa, at det netop var det holdningsløse, kamælæonagtigt omskiftelige hos Fritjof, der havde faaet en egen Tiltrækning for ham som Modsætning til Jakobes og den hele salomonske Familjes upaavirkelige Ensidighed og Sneverhed i Livsopfattelsen. Han vidste i Almindelighed temmelig nøje forud, hvad man paa »Skovbakken« vilde mene og sige om en Person eller Begivenhed. Selv efter tre Fjerdingaars Fraværelse kunde han ikke hos nogen af Familjens Medlemmer spore mindste Afvigelse fra engang antagne Meninger men genfandt den samme

færdige og afklarede Form i alles Tanker og Tale ligesom i Hjemmets stilfulde men for ham saa stemningsøde Stuer. Fritjof derimod havde hver Dag forfægtet en ny Anskuelse om den samme Ting og stadig med lige stor Overbevisning og med uformindsket Lidenskab. Han havde interesseret Per netop som det viljeløst omtumlede Stemningsmenneske, der allerede et Par Gange havde omsejlet Tilværelsen, set Livet fra alle Sider og fundet det lige godt og slet, lige stort og smaat, lige rigt og kummerligt fra dem alle.

— — Ligesom den foregaaende Aften tog Per tidligt bort under Paaskud af at have noget at ordne hjemme paa Hotellet. Nanny havde stadig ikke vist sig. Hun kunde endnu komme med det sidste Tog; men just derfor brød Per op forinden.

Det blev dog næsten Nat, før han naaede ind til Byen. Inde i Gaderne var der mørkt; men over Halmtorvet, som han passerede, laa endnu en svag Dæmring trods den overtrukne Himmel. Til den ene Side straalede et stærkt Lys ud over Pladsen fra en lang Række Vinduer i en Kafe i en af de nyopførte, forlorne Pragtbygninger. Til den anden tegnede den gamle Voldmølle sig som et spøgelseagtigt Skyggebillede mod den gustne Himmelrand. Den lignede, set i Frastand, en stor, tyk Troldkone, der med oprakte Arme udslyngede Forbandelse over den moderne By.

Per følte pludselig Ulyst til, næsten Skræk for at komme hjem til Ensomheden i det fremmede Hotelværelse. Alligevel trængte han til at være alene for at samle sig oven paa Dagens oprivende Indtryk og Begivenheder. Han gik derfor ind i Kafeen og satte sig hen i en Krog ved et Krus Øl.

Først her, under Opgøret med sig selv, hvor Spørgsmaalet om, hvad han nu skulde gøre, ikke længer lod sig afvise med Talemaader, gik det tilfulde op for ham, hvor betydningsfuld Afgørelsen hos Max Bernhardt havde været. Han maatte indrømme, at der var noget berettiget i den Højtidelighed, hvormed Jakobe og hendes Forældre havde taget Sagen. Han stod nu igen paa bar Bund. Han følte igen et stort, tomt Rum omkring sig, øjnede ikke den mindste Hank, som han kunde gribe fat i. — — Jo, der var dog een. Oberst Bjerregrav. — — Ja, der var i Nødsfald endnu een. Den gale Baronesse.

Ved at modtage Oberstens fremstrakte Haand vilde den voldte Skade være mer end genoprettet. Blot en Høflighedsvisit, og Arbejdet paa hans Sag vilde igen være sat i Gang. Og ikke alene det. Hans Svigerfader vilde være forsonet. Ogsaa Jakobe vilde han sikkert gøre en Glæde derved. For ikke at tale om Ivan, der vilde blive gal af Henrykkelse.

Som han sad i disse Tanker, blev Glasdøren ud til Torvet slaaet op. Og ind tren en to Meter

høj, graaskægget Skikkelse i en lys Kappe og med en Kæp lagt som et Slagsværd op paa Skuldren, — Fritjof!

I sin glade Overraskelse havde Per nær raabt Navnet højt. Han vilde staa op for at give sig tilkende, men betænkte sig pludselig og blev siddende. Han tog endog en Avis og skjulte sig bag den, mens Fritjof skred forbi ham ind i det tilstødende Værelse.

Det var en vis Skamfuldhed, der fik ham til at gøre sig usynlig. Han var kommen til at tænke paa, at Fritjof rimeligvis vilde spørge ham om, hvordan det gik med hans store Planer, og det vilde genere ham at maatte tilstaa, at han ikke var kommen et Skridt videre med dem. Han mindedes, hvordan han oftere under deres Diskussioner i Berlin havde brugt temmelig dristige Ord om den Opsigt, hans Ideer havde vakt hos Sagkyndige, og om de Forventninger, man knyttede til deres Gennemførelse.

Men der skulde ogsaa nu tages fat med fornyet Kraft. Jakobe havde Ret. Det nyttede ikke at vrage mellem Midlerne og Hjælperne. Sagen skulde frem nu, hvad der saa end skulde ofres!

Han fortrød dog ikke sit Brud med Max Bernhardt. Med den Mand vilde han aldrig have kunnet arbejde. Derimod indrømmede han, at hans Vægring ved at forsone sig med Obersten var en Dumhed, en Barnagtighed. Hvor taabelig

den Mand ellers kunde være, saa havde han dog røbet nogen Forstaaelse af hans Værks Betydning. I Morgen den Dag vilde han gaa til ham. De Følelser, der havde overfaldet ham ved Synet af Fritjof, havde gjort ham det klart, at han ikke vilde kunne udholde at blive der i Byen under de nuværende Forhold. Han vilde jo næppe turde vise sig paa Gaden af Frygt for at møde Bekendte, til hvis Spørgsmaal, Beklagelser eller Ondskabsfuldheder han maatte tie. Det store Selskab, som skulde holdes paa »Skovbakken« den næste Dag, og som han i Grunden havde glædet sig til, vilde han nu allerhelst blive helt borte fra. Han vidste, at der var indbudt en Mængde Mennesker, blandt andre Dr. Nathan, overfor hvem han heller ikke havde været helt betænksom i sine Udtalelser om Udsigterne for Projektets Gennemførelse. — Han tænkte ogsaa paa, at hans Familje kunde faa Nys om, at han igen havde lidt en Skuffelse, og han blev derved grebet af en Utaalmodighed, saa han formelig maatte kæmpe med Lysten til straks paa Stedet at sige Obersten de afgørende Ord i et Brev.

Han havde ellers nu i flere Maaneder ikke bekymret sig om sin Slægt. Under hans Ophold i Italien var baade hans Moder og Søskende igen ligesom gledet ud af hans Liv. Dog ikke helt. Det var ogsaa i Rom flere Gange hændet ham, at han midt om Natten vaagnede som ved

et Ryk; og naar det da overhovedet lykkedes ham at gribe sin flygtende Drøm, viste det sig altid (ligesom i sin Tid i Dresach), at det var en eller anden Skikkelse eller en tænkt Begivenhed fra Barndomshjemmet, som havde gjort hans Søvn urolig. Mest var det Erindringer fra hans sidste Besøg derhjemme, der saaledes spillede ind i hans Drømme, ganske særligt saadanne, som knyttede sig til Faderens Dødsgave til ham. Herom var det ogsaa, at hans Tanker nu i Dag nogle Gange havde bevæget sig med Skyhed — ligesom Misdæderen, der kreser omkring det Sted, hvor han begik sin sidste Voldsdaad.

Han tømte besluttet sit Krus, satte det haardt i Bordet og rejste sig i det samme, saa de omkringsiddende Gæster pludselig blev opmærksomme paa ham og fulgte ham med Øjnene, mens han med udfordrende Holdning forlod Lokalet.

Han gik dog heller ikke nu hjem. Idet han fra Kafeens Støj og stærke Lys kom ud paa den store, øde, i Dæmring hvilende Plads, faldt hans Øje paa den gamle Voldmølle. Uden egentlig at vide, hvad der fængslede ham ved dette Syn, standsede han og blev staaende midt paa Torvet. Og som han stod der, støttende sig til sin Stok, umiddelbart grebet af den melankolske Stemning i disse spøgelseagtige Levninger af det København, som var ved at synke i Graven, blev han Bytte for en Indskydelse, der ligesom havde ligget paa

Lur under alle hans skiftende Tanker og Stemninger denne Eftermiddag og ventet paa en gunstig Lejlighed til at overrumple ham.

Han vilde se det Hus, hvor hans Moder og Søskende boede. Han havde i Søstrenes Avertissement nøje mærket sig Adressen; — det var et Sted foran paa Frederiksberg i en af de smaa, stille Sidegader, der gaar ud fra Gl. Kongevej. Der var altsaa ikke langt derhen. Uden yderligere Betænkning begav han sig derfor paa Vej.

Klokken var bleven næsten tolv. Paa Vesterbro var der dog endnu livlig Færdsel baade af Mennesker og Drosker. Fra den gamle Sangerindeknejpe ved Tivoli og fra den nye Variete paa den anden Side Gaden lød Musik og Støj. Overalt saaes Berusede, der enten lededes hjem af velvillige Venner eller tumlede af Sted paa egen Haand. Beværtningskælderne var overfyldte. Selv Politibetjentene stank af Spiritus, saa det formelig kunde stemme En for Brystet, naar man gik dem forbi.

Per drejede om ad Bagerstræde og var dermed inde i de stille Kvarterer. Snart stod han ved Hjørnet af den Gade, han søgte. For ikke at blive genkendt, dersom han skulde være saa uheldig at møde nogen af Familjen, havde han slaaet Frakkekraven op og trykket Hatten ned i Panden. Foreløbigt var der nu ikke et Menneske at se. Først gik han paa den Side af Gaden,

hvorved Huset skulde ligge; men da han havde fundet det, skraaede han over Kørebanen og gik langsomt tilbage ad det modsatte Fortov idet han forandrede baade Gang og Holdning for det Tilfælde, at han skulde blive iagttaget oppe fra Vinduerne. Da han igen befandt sig udfor Huset, standsede han.

Det var en almindelig, tarvelig fireetages Bygning med Smaalejligheder paa tre-fire Værelser. Hans Øjne havde allerede paa Afstand søgt Vinduerne paa første Sal tilvenstre for Indgangsdøren, hvor der iøvrigt ikke var andet at se end en Række nedrullede Gardiner og nogle Potteblomster, — ganske som i de andre Etager. De gjorde da heller ikke nogetsomhelst Indtryk paa ham; han kunde ligesom ikke tro paa, at hans Moder virkelig boede der. Saa faldt det ham ogsaa ind, at saaledes som Trappegangen i Huset øjensynlig var lagt, maatte en Lejlighed »tilvenstre« — som der havde staaet i Avertissementet — ligge tilhøjre for Indgangsdøren, naar man betragtede den fra Gaden.

Deroppe, hvor han nu flyttede sine Øjne hen, saaes der et svagt Lys bag et af Vinduerne. I den tilstødende Stue, hvor Gardinerne ikke var rullet ned, kunde han et Sted oppe under Loftet se et lille Lysskær, der maatte hidrøre fra, at Døren ind til den oplyste Stue stod paa Klem; men forgæves anstrengte han sig for ellers at

skimte noget inde i Værelset. Da fik han Øje paa en Ting, der stod i den ene Vindueskarm; og mens Blodet strømmede ham voldsomt til Hjertet, genkendte han sin Moders lille røde Træballe til Garnnøgler, den, han kunde huske, fra han var saa lille, at den syntes ham et formeligt Dyb.

Det Indtryk, det gjorde paa ham at se denne Erindring fra hans Barndom i det store, fremmede Hus, var saa stærkt, at han helt sky tog Øjnene til sig for at gaa bort. Men i det samme gled der en Skygge over Rullegardinet deroppe. Han standsede atter og kom pludselig til at skudre i Nattekulden.

Efter nogle Minutters Forløb viste Skyggen sig igen men saa flygtigt og utydeligt, at han end ikke kunde afgøre, om det var Skyggen af en Mand eller af en Kvinde. Og da der nu hørtes Stemmer fra et højrøstet Selskab, der nærmede sig nede i Gaden, tog han sig sammen og gik bort.

Langsomt vendte han tilbage til Hotellet.

Om kort Tid udkommer:

HENRIK PONTOPPIDAN

LYKKE-PER

OG HANS KÆRESTE

HOFBOGBINDER
CARL PETERSENS
ENKE
KJØBENHAVN
GRUNDLAGT 1864